

Številka: 007-192/2016-63

Ljubljana, dne 10. 07. 2017

EVA 2011-1911-0001

**GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE
SLOVENIJE**

gp.gs@gov.si

**ZADEVA: NOVO GRADIVO št. 1 – Predlog Zakona o službi v Slovenski vojski –
predlog za obravnavo**

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi prvega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na ____ redni seji dne _____ pod ____ točko dnevnega reda sprejela

S K L E P

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o službi v Slovenski vojski – redni postopek in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije.

Mag. Lilijana Kozlovič,
GENERALNA SEKRETARKA

Prejmejo:

- ministrstva.

**2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v
državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:**

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Mag. Miloš Bizjak, državni sekretar,
- Igor Nered, sekretar v Kabinetu ministra,
- Franc Javornik, namestnik generalnega sekretarja,
- VVU XIV.r Vanja Svetec Leaney, načelnica Sektorja za pravne zadeve GŠSV,
- Mag. Tatjana Didič, vodja Pravne službe Ministrstva za obrambo.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- Andreja Katič, članica Vlade RS in ministrica za obrambo,

- Mag. Miloš Bizjak, državni sekretar.		
5. Kratek povzetek gradiva:		
Predlog Zakona o službi v Slovenski vojski je pripravljen sočasno s predlogom novega Zakona o obrambi. S sočasnim sprejemom obeh zakonov se želi doseči prenovno temeljne normativne ureditve v obrambnem sistemu. Temeljni cilji predloga zakona so: - urediti opravljanja vojaške službe, temeljne odnose pri izvajanju vojaške službe, posebne pravice, obveznosti in odgovornosti pripadnikov Slovenske vojske med opravljanjem vojaške službe; - urediti posebnosti delovno pravnega značaja, ki izhajajo iz specifičnosti in odgovornosti vojaške službe, dosedanje izkušnje pri popolnjevanju in delovanju poklicne vojske pa so pokazale, da niso ustrezno urejene; - urediti zakonsko podlago za učinkovito delovanje poklicne vojske s pogodbeno rezervo ter njeno kadrovske popolnjevanje; - s sočasno pripravo novega Zakona o službi v Slovenski vojski in novega Zakona o obrambi doseči preglednejšo normativno ureditev obrambnega področja tako, da se posamezna vprašanja celovito urejajo v enem zakonu in ne obeh; - zvišati interes za zaposlitev v Slovenski vojski ter zagotoviti programirano zadrževanje in zaustavitev zmanjševanja kadrovske sestave Slovenske vojske. V Novem gradivu št. 1 so upoštevane pripombe naslednjih ministrstev: - Ministrstva za kulturo k 92. člen in 99. členu; - Ministrstva za zdravje k 43., 48., 67. in 76 členu; - Ministrstva za finance k 26., 27. in 67. členu; - Ministrstva z izobraževanje znanost in šport k 19., 30. in 34. členu; - Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti k 104., 105., 108., 110. in 115. členu.		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:		
Finančne posledice sprejema zakona bodo po ocenah znašale 6.086.784 evrov letno in zajemajo: - spregled izobrazbe (tretji odstavek 19. člena) za vojake s srednjo poklicno izobrazbo (vojak II) bo ob trenutni strukturi Slovenske vojske imela finančne posledice v višini		

534.000 evrov na letni ravni;

- povečanje plače za vse pripadnike, ki imajo sklenjene pogodbe o zaposlitvi v Slovenski vojski za določen čas (64. člen) bo ob trenutni strukturi Slovenske vojske imelo za 5.552.784 evrov finančnih posledic na letni ravni.

Sredstva se bo v proračunu za leto 2018 zagotovilo s prerazporeditvami znotraj finančnega načrta Ministrstva za obrambo.

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov		+6.086.784 evrov	+6.086.784 evrov	+6.086.784 evrov
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: /				
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:				
Vsebinska predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: - pristojnosti občin, - delovanje občin,			NE	

- financiranje občin.	
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: – Skupnosti občin Slovenije SOS: NE – Združenju občin Slovenije ZOS: NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA
Datum objave: 20. 12. 2016 V razpravo so bili vključeni: – predstavniki zainteresirane javnosti. Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte): Javna objava predloga zakona na podportalu E-demokracija, med katero je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe, je trajala od 20. 12. 2016 do 31. 1. 2017. V tem času je bil predlog objavljen tudi na spletnih straneh Ministrstva za obrambo. V času javne razprave je ministrstvo prejelo predloge in pripombe Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (31. 1. 2017), ki je bilo obravnavano v okviru medresorskega usklajevanja skupaj z Ministrstvom za zdravje in večinoma upoštevalo. Predlog zakona je bil 1. 12. 2016 predstavljen sindikatom na Ministrstvu za obrambo, 14. 12. 2016 pa jim je bil poslan v mnenje. Usklajevanja s sindikati so potekala na podlagi 100.b člena Zakona o obrambi, in sicer 23. 3. 2017, 28. 3. 2017, 30. 3. 2017 in 6. 4. 2017. Najpomembnejše zahteve sindikatov, ki jih ni bilo mogoče upoštevati se nanašajo na: - celotno ureditev vsebin s področja Slovenske vojske v Zakonu o službi v Slovenski vojski; - črtanje določb glede sklepanja pogodb za določen čas za delo v Slovenski vojski; - urejanje pravic iz dela v Slovenski vojski s kolektivno pogodbo in ne z vladno uredbo; - odpravo razporejanja z akti vodenja in poveljevanja; - uvedbo nevojaških delov formacij in možnost sodelovanja sindikata pri njihovi pripravi.	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA
Mag. Miloš Bizjak DRŽAVNI SEKRETAR	

Poslano:

- naslovnik,
- GŠSV,
- SGS,
- DLO,

- DOP,
- OVS,
- DOZ,
- IRSO.

ZAKON O SLUŽBI V SLOVENSKI VOJSKI (ZSSloV)

I UVOD

1 OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Zakon o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07) je bil sprejet leta 2007. V skladu z 22. členom Zakona o javnih uslužbencih je uredil posamezna vprašanja vojaške službe za poklicne pripadnike Slovenske vojske v delu, ki v Zakonu o obrambi še ni bil urejen, oziroma je še dodatno opredelil posamezna vprašanja, za katera so bila načela določena v Zakonu o obrambi. V Zakonu o službi v Slovenski vojski so se uredili tudi temeljni odnosi v vojaški organizaciji, ki neposredno vplivajo na izvajanje vojaške službe in so bili pred tem urejeni predvsem s pravili službe. Zakon o službi v Slovenski vojski je podrobneje uredil načine in oblike uresničevanja nalog Slovenske vojske, poveljevanje in druga vprašanja, ki so podlaga za učinkovito opravljanje vojaške službe. Posebej so se z zakonom uredile nekatere posebnosti delovnopravnega značaja, ki izhajajo iz značilnosti in odgovornosti vojaške službe in so bile v Zakonu o obrambi opredeljene preveč splošno. Tako je bila zagotovljena zakonska podlaga za učinkovitejše delovanje poklicne vojske s pogodbeno rezervo ter za njeno kadrovsko popolnjevanje in prehajanje kadrov v civilne poklice po končani vojaški karieri.

Z različnimi podzakonskimi predpisi in sklepi vlade so bile uveljavljene rešitve, ki jih je prinesel zakon. Nekatere pravice, ki jih je prinesel, predvsem na področju celostne skrbi, pa se niso uveljavile, bodisi zaradi večjih finančnih posledic bodisi zaradi pravne ureditve na posameznih področjih, ker niso omogočile uveljavitev predvidenih rešitev (prednostno zdravljenje ter subvencioniranje dela oskrbnine za varstvo predšolskih otrok).

Z Zakonom o službi v Slovenski vojski so bili v začetni fazi doseženi pozitivni učinki pri pridobivanju, nagrajevanju in zadrževanju kadra. Z nastopom finančne krize ter posledično s finančnimi restrikcijami v obrambnem resorju pa so se pozitivni učinki zakona pri nagrajevanju in pridobivanju kadrov po letu 2010 praktično izničili. Število pripadnikov stalne sestave Slovenske vojske se je začelo zmanjševati in ni bilo več mogoče zagotoviti načrtovanega obsega popolnitve stalne sestave. V obdobju od 31. 12. 2011 do 31. 12. 2016 se je število pripadnikov stalne sestave zmanjšalo za 647, kar je razvidno iz spodnje tabele.

Leto	Število pripadnikov SV
2007	7062
2008	7033
2009	7502
2010	7538
2011	7567
2012	7435
2013	7313
2014	7133
2015	7009
2016	6920

Kljub več ukrepom število odhodov iz vojske presega obseg zaposlitev za okoli 100 pripadnikov na leto, pri čemer so najbolj kritična skupina vojaki. Vzroki za takšno stanje so predvsem v nizkih plačah, zahtevnosti vojaškega poklica, zahtevnih merilih za zaposlitev in v sklepanju pogodb za zaposlitev za določen čas, kar Slovensko vojsko kot delodajalca na trgu delovne sile postavlja v nekonkurenčen položaj. Takšno stanje zahteva sprejem ustreznih ukrepov za ustavitev negativnih teženj zaposlovanja ter zagotovitev primerljivosti delovnih mest znotraj posameznimi poklicnih skupin (vojaške osebe, policisti in pravosodni policisti).

Pri izvajanju zakona so se pojavile tudi nekatere težave, povezane z ureditvijo in razporejanjem delovnega časa ter še posebno z izkoriščanjem prostih dni (dnevni in tedenski počitek) v mednarodnih operacijah in na misijah, kar je povzročilo veliko tožb, ki so jih vložili pripadniki Slovenske vojske. Na podlagi sodne prakse so se z njimi začele sklepati poravnave za koriščenje teh prostih dni. Glede na navedeno je zato treba dosedanje rešitve izboljšati, predvsem z upoštevanjem posebnosti vojaške službe in mednarodnopravnih izhodišč na področju delavskih pravic.

Leta 2016 je bil na Ministrstvu za obrambo opravljen strateški pregled obrambe, katerega glavni cilj je bil določiti ukrepe in aktivnosti za zagotovitev pripravljenosti in obrambne sposobnosti Republike Slovenije, opredeljenih v strateških in razvojnih dokumentih na obrambnem področju. Strateški pregled obrambe 2016 (v nadaljevanju SPO) je tudi podlaga za usmerjanje nadaljnjega razvoja obrambnega sistema in njegovih zmogljivosti, da bo sposoben učinkovitega delovanja skladno s svojim poslanstvom. Na podlagi opravljenih analiz se kot ugotovitev predlaga, da se prizadevanja za izboljšanje obrambe države usmerijo v razvoj zmogljivosti za bojevanje, v zagotovitev razmer za povečanje pripravljenosti in vzdržljivosti Slovenske vojske, v vzpostavitev mehanizmov za hitro naraščanje sil ob vojaški ogroženosti države in v povečanje odpornosti države na sodobne in

prihodnje varnostne grožnje. Pri tem je poleg bistvenega povečanja obrambnega proračuna ključen tudi celovit pristop k zagotavljanju sistemskih razmer za delovanje poklicne vojske. SPO kot ključne ukrepe na kadrovskem in organizacijskem področju opredeljuje izvedbo ukrepov za povečanje zanimanja za zaposlitev v Slovenski vojski ter za programirano zadrževanje in zaustavitev zmanjševanja kadrovske sestave mirnodobne in rezervne strukture.

Glede na navedeno se bodo s sočasnim sprejemom novih zakonov o obrambi in o službi v Slovenski vojski temeljne normativne podlage prenovile ter se dolgoročno omogočila delovanje in nadaljnji razvoj obrambnega sistema, zlasti Slovenske vojske.

2 CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE

2.1 Cilji predloga zakona

Temeljni cilji predloga zakona so:

- urediti opravljanje vojaške službe in temeljne odnose pri njenem izvajanju ter posebne pravice, obveznosti in odgovornosti pripadnikov Slovenske vojske med opravljanjem te službe;
- urediti posebnosti delovnopravnega značaja, ki izhajajo iz specifičnosti in odgovornosti vojaške službe, za katere so dosedanje izkušnje pri popolnjevanju in delovanju poklicne vojske pokazale, da niso ustrezno urejene;
- urediti zakonsko podlago za učinkovito delovanje poklicne vojske s pogodbeno rezervo in njeno kadrovsko popolnjevanje;
- s sočasno pripravo novih zakonov o službi v Slovenski vojski in o obrambi doseči preglednejšo normativno ureditev obrambnega področja, tako da se posamezna vprašanja celovito urejajo le v enem zakonu;
- povečati zanimanje za zaposlitev v Slovenski vojski in zagotoviti programirano zadrževanje kadrov ter zaustaviti zmanjševanje kadrovske sestave Slovenske vojske.

2.2 Načela predloga zakona

Temeljni cilji bodo uresničeni z upoštevanjem načel:

- Slovenska vojska je del javnega sektorja, pri čemer se za njene pripadnike posamezna delovnopravna vprašanja in tudi plače urejajo ob polnem upoštevanju posebnih zahtev poklicnega opravljanja vojaške službe v državi ali zunaj nje oziroma na obrambnem področju;
- poklicno in pogodbeno opravljanje vojaške službe je poseben, z zakonom urejen način uresničevanja državljanske dolžnosti do obrambe države, določene z Ustavo;
- opravljanje vojaške službe je pogojeno z načeli pripadnosti, vojaške časti, domoljubja, enostarešinstva, tovarištva, nepolitičnosti in strokovnosti. Posebno pozornost je treba nameniti uveljavitvi načela enakosti in enake dostopnosti vseh formacijskih dolžnosti in položajev za vse pripadnike, ne glede na osebne značilnosti, kot so spol, narodnost, versko prepričanje in podobno;

- za delovnopravna vprašanja pripadnikov vojske veljajo predpisi o javnih uslužbencih, če z zakonom o obrambi ali zakonom o službi v Slovenski vojski posamezno vprašanje ni urejeno drugače;
- poklicni pripadniki stalne sestave vojske zaradi opravljanja vojaške službe ne smejo biti v slabšem položaju kot drugi javni uslužbenci;
- pri urejanju posebnih delovnih razmer in delovnega časa v Slovenski vojski, tako v Republiki Sloveniji kot pri izvajanju nalog v tujini, je treba upoštevati posebnosti vojaške službe in mednarodnopravna izhodišča na področju delavskih pravic;
- kljub načelu enostarešinstva in obveznega izvrševanja ukazov mora biti podrejenim omogočeno pri nadrejenih uveljavljanje predlogov, prošenj, ugovorov, pritožb in zahtev po službeni poti, ki je kratka, racionalna in pregledno urejena ter zagotavlja obravnavo vsakega predloga, prošnje, ugovora, pritožbe ali zahteve podrejenih;
- pripadnik ne more, kljub pogodbi o zaposlitvi, glede na posebne zahteve in odgovornosti vojaške službe kadar koli prenehati delati v vojski. Če se za prenehanje odloči med povišano pripravljenostjo oziroma med izvajanjem posebno pomembnih nalog, odpovedni rok začne teči šele, ko povišana pripravljenost preneha oziroma je naloga opravljena.

2.3 Poglavitne rešitve zakona

Zakon o službi v Slovenski vojski temelji na 22. členu Zakona o javnih uslužbencih, ki določa, da se za poklicne pripadnike vojske in javne uslužbence na obrambnem področju posamezna vprašanja drugače uredijo, kot so urejena v predpisih o javnih uslužbencih. Zakon o službi v Slovenski vojski ureja nekatera vprašanja, ki z Zakonom o obrambi niso urejena oziroma jih dopolnjuje, za druga pa se tudi za pripadnike Slovenske vojske uporabljajo predpisi o javnih uslužbencih.

Temeljno načelo, ki velja tudi za opravljanje vojaške službe, je pripadnost enoti, Slovenski vojski in Republiki Sloveniji. Vojaško službo je treba opravljati častno, strokovno, zakonito, ob spoštovanju vojaške discipline, enostarešinstva in obveznega izvrševanja ukazov. Pripadniki Slovenske vojske negujejo tovarštvo, delujejo nepolitično, nadrejeni skrbijo za podrejene. Slovenska vojska ima svoj kodeks vojaške etike.

Zakon določa predpisano stopnjo izobrazbe za posamezne kategorije pripadnikov vojske. Drugače od splošne zakonodaje se ureja zahtevana stopnja izobrazbe za vojaka petega kariernega razreda. Za vojaka se zahteva najmanj srednja poklicna izobrazba. Gre za spregled stopnje izobrazbe, pri čemer je vojak lahko prerazporejen in povišan le znotraj statusa vojaka, to je do naddesetnika. Če nima srednje splošne ali srednje strokovne izobrazbe, ga ni mogoče premestiti na dolžnost podčastnika.

Ureditev sklepanja pogodb o zaposlitvi v Slovenski vojski je posebna glede na preostale zaposlene v Republiki Sloveniji. Vojska je hierarhična piramidna organizacija, pri čemer je eden izmed pogojev za njeno ustrezno delovanje nenehen priliv oziroma odliv kadra. Pogodbe o zaposlitvi se zato lahko sklepajo za nedoločen ali določen čas. S tem se omogoča večja možnost kadrovskegaopolnjevanja vojaških formacijskih dolžnosti. Podčastniki, častniki in vojaški uslužbenci sklepajo pogodbe za nedoločen čas ali za določen čas (deset let), ki se nato lahko podaljšuje za enako obdobje. Vojaki sklepajo pogodbe za določen čas, tudi za deset let, ki se prav tako lahko podaljšuje za enako obdobje, vendar ne dlje kot do dopolnjenega 45. leta starosti.

V Slovenski vojski so pogodbe o zaposlitvi za določen čas pravilo, le izjemoma se sklepajo za nedoločen čas, zato je v zakonu urejeno sosledje pravic, ki pripadnikom Slovenske vojske zagotavljajo ustrezno socialno varnost po koncu kariere v Slovenski vojski in prehod v zaposlitev v civilnem okolju. Ena izmed pravic po koncu kariere v vojski je možnost zaposlitve znotraj javnega sektorja. Zakon omogoča tudi pravico do usposobitve za drug poklic in pravico do odpravnine oziroma možnost povračila prispevkov delodajalcu, pri čemer ne gre za kopičenje posameznih pravic, ampak za njihovo sosledje.

Zakon je v delu, ki določa prenehanje pogodbe o zaposlitvi na obrambnem področju zaradi izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine, usklajen z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ 2-B (Uradni list RS, št. 102/15). Pripadniki Slovenske vojske so izenačeni z drugimi poklici (policija), v katerih se omogoča poklicno upokojevanje, in sicer tako, da jim delovno razmerje na obrambnem področju preneha do konca leta, v katerem dopolnijo pogoje za starostno pokojnino. To pomeni, da se bodo pripadniki Slovenske vojske prostovoljno odločali, ali se bodo poklicno upokojili ali pa bodo delo nadaljevali do izpolnitve pogojev za starostno pokojnino.

Ministrstvo za obrambo lahko štipendira kandidate za poklicno delo v vojski ali za službo v pogodbeni rezervi. Zakon ureja potrjevanje izobraževalnih programov in poklicnih standardov za vojaško izobraževanje, ugotavljanje posebnih vojaških kompetenc ter preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij na vojaškem področju.

Za ocenjevanje vojaških oseb ne veljajo pravila o ocenjevanju javnih uslužbencev. Usposobljenost in uspešnost dela vojaških oseb se ocenjujeta s službeno oceno, v skladu s pravili službe in merili, ki jih predpiše minister.

Običajni način komuniciranja v vojaški organizaciji je po službeni poti. Podrejeni ima pravico nadrejenemu posredovati prošnje, predloge, zahteve, ugovore in pritožbe ter nanje dobiti njegov odgovor. Če z njim ni zadovoljen, se lahko obrne na višjega nadrejenega, katerega odločitev je dokončna. Vloge podrejenega ni mogoče zadržati ali zavreči.

Predlogi, prošnje in zahteve vojaške osebe se lahko namesto po službeni poti posredujejo nadrejenemu tudi prek vodnega ali četnega zaupnika. Zaupniki so institut, ki omogoča, da so nadrejeni seznanjeni z aktualnimi vprašanji dela v enoti in prispeva k hitrejšemu uveljavljanju interesov pripadnikov oziroma vprašanj, povezanih z vojaško službo.

V zakonu se podrobneje urejajo delovni čas in posebne delovne razmere, v katerih delajo pripadniki Slovenske vojske. Kot delovni čas se šteje efektivni delovni čas, čas odmora in upravičene odsotnosti z dela, skladno s predpisi. Polni delovni čas v vojski ne sme biti daljši od 40 ur v tednu in ne krajši kot 36 ur na teden. Začetek in konec delovnega časa glede na službene potrebe določi načelnik generalštaba. Dnevna delovna obveznost pripadnikov Slovenske vojske lahko traja največ 12 ur. Ureditve delovnega časa upošteva posebnosti opravljanja vojaškega poklica tako v Republiki Sloveniji kot pri opravljanju nalog v tujini ter opredeljuje konkretne in upravičene izjeme od ureditve delovnega časa z direktivami EU.

Delovni čas pripadnikov, ki so napoteni na opravljanje vojaške službe v skupna ali druga poveljstva in enote zunaj države, je urejen drugače kot v Republiki Sloveniji. Delovni čas se

odredi glede na pravila, ki veljajo v poveljstvu ali enoti, s čimer se zagotovi usklajenost delovanja celotnega poveljstva in enote.

Natančno so določene izjeme, ko lahko načelnik generalštaba odredi delovni čas ne glede na dnevne, tedenske in mesečne omejitve, če je to nujno zaradi nemotenega ali neprekinjenega delovanja oborožitvenega, nadzornega ali telekomunikacijskega sistema ali varovanja objekta ali območja, če gre za izvajanje z zakonom določenih nalog, ki v določenem obdobju zahtevajo neprekinjeno ali nemoteno delovanje, ali za izvedbo vojaško strokovnega usposabljanja in vaj, ki trajajo dalj časa, ali za mednarodne obveznosti.

Med povišano pripravljenostjo je delovni čas pripadnikov odvisen od vrste, namena, obsega in zahtevnosti dela, zato se določbe tega zakona o časovnih omejitvah dnevne, tedenske ali mesečne delovne obveznosti, upoštevanje referenčnega obdobja, odmora, dnevnega ali tedenskega počitka ter dela prek polnega delovnega časa ne uporabljajo. O razporeditvi delovnega časa odloča nadrejeni poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote. V tem času tudi ne veljajo omejitve in prepovedi pri odrejanju delovnega časa po splošnih prepisih, vključno s prerazporejanjem delovnega časa, odrejanjem dela prek polnega delovnega časa ter opravljanjem nočnega dela, za varstvo različnih kategorij delavcev, razen za posebne kategorije (noseče delavke, matere, starši samohranilci, oba starša pripadnika Slovenske vojske).

Delovni čas pripadnikov se zaradi narave ali organizacije dela lahko neenakomerno razporedi. Pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi polnega delovnega časa ta ne sme trajati več kot 56 ur na teden. Pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi delovnega časa se upošteva polni delovni čas kot povprečna delovna obveznost v obdobju, ki ne sme biti daljše kot šest mesecev (referenčno obdobje). Presežek delovnih ur je treba izkoristiti najpozneje v šestih mesecih od njihovega nastanka. Podrobneje so urejene tudi druge oblike dela, kot so delo ponoči, delo prek polnega delovnega časa, straža, dežurstva in pripravljenost za delo.

Pripravljenost za delo je opredeljena v dveh oblikah, in sicer kot pripravljenost na določenem kraju oziroma delovnem mestu ter pripravljenost na domu. Iz tega razlikovanja izhaja tudi različna višina plačila. Ne glede na določbe splošnih predpisov, ki urejajo plače v javnem sektorju, pripada pripadniku izplačilo za čas pripravljenosti na delovnem mestu v višini 50 odstotkov urne postavke osnovne plače, za čas pripravljenosti na domu pa v višini 20 odstotkov, kar je enako, kot je v Zakonu o organiziranosti in delu v policiji (Uradni list RS, št. 15/13, 11/14, 86/15 in 77/16) določeno za policiste.

Delovni čas pri opravljanju vojaške službe zunaj države je urejen drugače kot delovni čas v državi, saj je treba zagotoviti predvsem usklajenost delovanja pripadnikov Slovenske vojske v mednarodnih organizacijah, skupnih ali drugih poveljstvih in enotah zunaj države. Delovni čas pripadnikov, ki so napoteni na opravljanje vojaške službe v mednarodne organizacije ter skupna ali druga poveljstva in enote zunaj države, se odredi glede na pravila, ki veljajo za mednarodne organizacije, poveljstva ali enote. Pri določitvi delovnega časa pa je treba upoštevati tudi naravo nalog, ki jih pripadniki v tujini opravljajo, ter območje, na katerem delujejo. Pripadniku, ki opravlja vojaško službo zunaj države (na območjih, na katerih ne gre za mednarodne operacije in misije), se zagotavlja nujen minimalni dnevni in tedenski počitek, če je to mogoče. O razporeditvi delovnega časa med opravljanjem vojaške službe zunaj države odloča nadrejeni poveljnik.

Drugače je urejena pravica do prostega dne oziroma tedenskega počitka v mednarodnih operacijah in na misijah (v nadaljevanju MOM), saj zaradi območja delovanja ter narave dela pogosto ni mogoče zagotoviti ustreznega počitka. Spremenjena ureditev je nujna tudi zaradi velikega števila tožb in zahtevkov pripadnikov za izplačilo odškodnine zaradi neporabljenih dni tedenskega počitka v MOM ter relevantne sodne prakse.

Kot izravnavo (nadomestilo) za poseg v pravico pripadnikov do tedenskega počitka v MOM se uvaja nov institut posebnega dopusta. Pripadnik v MOM je tako v sedmih zaporednih dneh upravičen do enega dneva posebnega dopusta. Ta dopust se med opravljanjem vojaške službe v MOM porabi po odločitvi nadrejenega in skladno s potrebami službe. Pripadnik posebni dopust, ki ga ni mogel porabiti med opravljanjem vojaške službe v MOM, porabi najpozneje v dveh mesecih po vrnitvi iz MOM.

Zakon opredeljuje dosegljivost tako, da sledi teoriji in sodni praksi pri razlikovanju med pripravljenostjo na delo in dosegljivostjo. Višino dodatka za primer dosegljivosti tako kot do zdaj določa vlada.

Zakon podrobneje ureja način razporeditve na drugo formacijsko dolžnost zaradi službenih potreb. Službene potrebe so taksativno našteje. O razporeditvi odloči načelnik generalštaba. Minister na predlog načelnika generalštaba razporeja vojaške osebe, za katere ima pristojnost imenovanja po zakonu o obrambi, ter vojaške osebe s činom brigadnega generala ali višjim.

Zaradi narave vojaške službe kraj opravljanja nalog ni obvezna sestavina pogodbe o zaposlitvi v Slovenski vojski. Kraj oziroma kraji opravljanja nalog posameznega poveljstva, enote ter zavoda so odrejeni v dokumentu o organizacijskem in mobilizacijskem razvoju tega poveljstva, enote ali zavoda. Drugi kraji opravljanja nalog se lahko odredijo pripadniku kot posamezniku ali enoti oziroma delu enote.

Ena izmed temeljnih pravic in dolžnosti pripadnikov Slovenske vojske je udeležba na izobraževanjih in usposabljanjih. Stroški vojaškega izobraževanja in usposabljanja bremenijo ministrstvo, razen če pripadnik znotraj tega izobraževanja oziroma usposabljanja pridobi v javnem izobraževalnem sistemu priznano stopnjo izobrazbe ali civilno priznano licenco. Le v tem primeru se pravice in obveznosti, povezane z vojaškim izobraževanjem oziroma usposabljanjem, uredijo s pogodbo in mora pripadnik ministrstvu ob prekinitvi pogodbe o zaposlitvi povrniti sorazmerni del stroškov.

Za plače v Slovenski vojski se uporabljajo predpisi, ki urejajo plače javnih uslužbencev. Razvrstitev formacijskih dolžnosti in nazivov v plačne razrede predpiše Vlada Republike Slovenije z uredbo, orientacijske formacijske dolžnosti pa se določijo s kolektivno pogodbo za javni sektor. Pripadnikom, ki imajo sklenjene pogodbe za določen čas, se plača poveča za dva plačna razreda. Tako se izravna začasnost pogodbenega razmerja, ki je izjema v javnem sektorju. Ureditev ima podlago v 15. členu Zakona o sistemu plač v javnem sektorju.

Pri odrejanju in plačilu povečanega obsega dela in obremenitev enot soglasje njihovih pripadnikov ni potrebno. Višino določi vlada. Plače, nadomestila in drugi prejemki med opravljanjem vojaške službe zunaj države se uredijo s posebno uredbo vlade.

Vojaške osebe, ki opravljajo naloge, povezane z večjo nevarnostjo ali posebnimi obremenitvami, in teh nalog po določeni starosti ne morejo več opravljati, so obvezno dodatno pokojninsko zavarovane.

V zakonu sta celovito urejeni odškodninska in disciplinska odgovornost pripadnikov Slovenske vojske.

Skrb za pripadnike je značilnost vseh sodobnih vojaških organizacij. Vojska v vsaki državi opravlja dela, za katera so ji z zakoni določeni posebna poslanstva, odgovornosti in dolžnosti. Skrb za pripadnike vojske in deloma tudi za njihove družinske člane je sestavni del uresničevanja tega poslanstva, obsega pa zdravstveno oskrbo, psihološko pomoč, socialno varstvo, pravno pomoč, pravno svetovanje, pravico do službenih stanovanj, športno-rekreativne dejavnosti in organizirano preživljanje prostega časa ter urejen odhod iz vojaške službe.

Zdravstvena oskrba obsega brezplačno nujno zdravstveno pomoč med vojaško službo v miru, zdravstveno oskrbo med povišano pripravljenostjo oziroma izvajanjem nalog, določenih z zakonom, in posebno organizacijo nujne medicinske pomoči, preventivnih zdravstvenih ukrepov ter prednostno zdravljenje in rehabilitacijo pri poškodbah ali bolezni med vojaško službo.

Psihološka pomoč obsega različne oblike in pristope, kot so psihološko svetovanje, razbremenilni pogovori, psihoterapevtska dejavnost, individualne in skupinske psihološke krizne intervencije, zagotavljanje stalne psihološke pomoči po telefonu ter psihološko izobraževanje.

Socialno varstvo obsega pomoč pri prepoznavanju in opredelitvi socialnih stisk in težav, oceno mogočih rešitev ter seznanitev z oblikami socialnovarstvenih storitev, skladnih z zakonom, ki jih ureja socialno varstvo. Izvaja se kot svetovanje in pomoč pripadnikom pri reševanju težav, ki jih imajo pri delu v delovni sredini in ob prenehanju delovnega razmerja, kot pomoč pri uveljavljanju pravic iz zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter otroškega in družinskega varstva ter pomoč pri selitvi.

Pripadniku, proti kateremu je uveden kazenski ali odškodninski postopek zaradi opravljanja vojaške ali druge službe, če jo je po presoji ministrstva opravljal v skladu s predpisi in pravili službe, se zagotovi pravna pomoč. Ta institut je namenjen pravni zaščiti pripadnika in je uveljavljen tudi v drugih vojskah in državnih organih. Posebej je urejena tudi pravica do povrnitve varščine pripadniku, za katerega je odrejen pripor v tujini.

Pripadnik ima pod posebej določenimi pogoji pravico do najema službenega stanovanja. Urejeni sta pravica do znižane neprofitne najemnine za službena stanovanja in pravica do subvencioniranja dela stanarine, če se pripadnik preseli v stanovanje, ki ni oddaljeno več kot 20 km od kraja opravljanja vojaške službe. Pripadnik, ki je v Slovenski vojski zaposlen več kot 10 let in je več kot tri leta najemnik službenega stanovanja, ima pravico do odkupa tega stanovanja, če najemniku in uporabnikom pomeni edino stanovanje. Pravico do odkupa stanovanja ima tudi pripadnik, ki je do upokojitve delal na ministrstvu.

Pripadnikom se zagotavljajo organizirane športne in druge aktivnosti za ohranjanje telesne, duševne in zdravstvene sposobnosti za vojaško službo. Klubski prostori v vojaških objektih se organizirajo za klubske dejavnosti ter srečanja upravičencev skrbi za pripadnike.

Posebna skrb je namenjena pripadnikom, ki opravljajo vojaško službo zunaj države

Pravice družinskih članov ob smrti ali invalidnosti pripadnika obsegajo pravico do povrnitve stroškov pogreba ter enkratne denarne pomoči. Zakoncem in otrokom umrlega pripadnika se omogoči nadaljnja uporaba službenega stanovanja. Pravice družinskih članov so po smrti pripadnika urejene primerljivo s pravicami iz zakona o organiziranosti in delu policije.

Nekatere pravice skrbi za pripadnike so namenjene tudi upokojenim pripadnikom, pri čemer je omogočeno tudi zagotavljanje zmogljivosti (varovana stanovanja) za oskrbo nekdanjih pripadnikov. Pravice do različnih vrst skrbi imajo pod pogoji, določenimi z zakonom, tudi družinski člani pripadnika.

3 OCENA FINANČNIH POSLEDIC ZA JAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREDSTVA

Sprejem zakona bo povzročil nove finančne posledice za državni proračun v ocenjeni vrednosti 6.086.784 evrov na leto, ki vključuje :

- spregled izobrazbe (tretji odstavek 19. člena) za vojake s srednjo poklicno izobrazbo (vojak II) bo ob trenutni strukturi Slovenske vojske imel finančne posledice v višini 534.000 evrov na leto;
- povečanje plače za vse pripadnike, ki imajo sklenjene pogodbe o zaposlitvi v Slovenski vojski za določen čas (64. člen), bo ob trenutni strukturi Slovenske vojske imelo finančne posledice v višini 5.552.784 evrov na leto.

Sprejem zakona ne bo imel finančnih posledic za druga javna sredstva.

4 NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje zakona v višini 6.086.784 evrov bodo zagotovljena v državnem proračunu za leto 2018 in sicer v finančnem načrtu Ministrstva za obrambo ob pripravi sprememb proračuna za leto 2018.

5 PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Zakon ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

AVSTRIJA

Temelji delovanja obrambnega sistema in naloge Avstrijske zvezne vojske so določeni v Zveznem ustavnem zakonu in Zakonu o obrambi

Delovnopravni status zvezne vojske pa urejajo še zakoni o uradniškem delovnopravnem razmerju, plačah, o uslužbencih in dodatkih v vojski. Poseben zvezni zakon ureja naloge in pristojnost vojske pri vojaški obrambi države.

V skladu z Zakonom o obrambi je zvezna vojska sestavljena na podlagi vsesplošne vojaške obveznosti. Vojaška obveznost vključuje čas služenja vojaškega roka, služenja v obvezni rezervi (Milizstand) in rezervi (Reservestand). Za moške državljane Avstrije se vojaška obveznost začne s 17. letom in konča z dopolnjenim 50. letom starosti. Za častnike, podčastnike in specialiste na posebnih področjih pa traja vojaška obveznost do 65. leta.

Pripadniki zvezne vojske so del državnih struktur, zato zanje načeloma veljajo isti predpisi kot za druge državne uslužbence. Nekatere izjeme veljajo le za pripadnike vojaške organizacije, in sicer na področjih disciplinskega prava in plač ter nagrajevanj.

Vojaška organizacija zaposluje pripadnike za določen in nedoločen čas. Vojaški osebi s statusom vojaškega pogodbenika za določen čas, ne glede na rang (vojaške in podčastniške dolžnosti do čina višji štabni vodnik), se pogodba prekine, ko dopolni starost 40 let.

Vsem vojaškim osebam, ki imajo pogodbo za določen čas (vojaški pogodbeniki za določen čas in vojaški uslužbenci po pogodbi), pripada, ne glede na rang (vojaška ali podčastniška dolžnost) in če se jim izteka pogodba o zaposlitvi, pravica do uveljavljanja zahteve za pridobitev poklicne kvalifikacije. Če je imela vojaška oseba veljavno pogodbo za tri leta, ji v četrtem letu vojaški sistem pomaga pri usposabljanju za poklic v civilnih strukturah. Zahteva za pridobitev poklicne kvalifikacije obsega vse ukrepe, ki omogočijo posamezniku, da po izteku pogodbe najde delo v civilnem okolju. Stroške prešolanja do višine približno 34.050 evrov krije vojska. Še dodatno pa dobi pripadnik v letu, ko se usposablja za poklic v civilnem okolju, 75 oziroma 95 odstotkov zadnje izplačane plače. Pripadniki vojaške organizacije so vključeni v obvezno zdravstveno, nezgodno in pokojninsko zavarovanje, ne le med zaposlitvijo, temveč tudi v času, ko opravljajo prekvalifikacijo za civilni poklic.

BELGIJA

Kraljevi odlok iz leta 2001 določa strukturo obrambnega področja v Kraljevini Belgiji in pristojnosti organov in subjektov, ki so del njega. Oborožene sile so eden izmed teh subjektov. Civilno osebje na področju obrambe spada med državne uradnike, zato zanj veljajo enaki predpisi kot za zaposlene na vseh drugih ministrstvih v državi, pripadniki vojske pa niso državni uradniki, zato zanje veljajo drugačni predpisi. V vojski se lahko zaposlijo tudi osebe z dvojnim državljanstvom, pri čemer ni nujno, da je eno izmed teh belgijsko, zaposlijo se lahko tudi tujci iz posameznih držav. Dovoljeno je organiziranje oziroma delovanje sindikatov, in sicer tako za civilno osebje kot za pripadnike vojske, vendar so pravne podlage za delovanje enih in drugih različne.

Pri zaposlovanju in upokojevanju vojaških oseb se uporabljajo različni predpisi. Od vrste predpisa, ki je podlaga za zaposlitev, je odvisno tudi trajanje zaposlitve. Vojaške osebe se lahko zaposlijo za določen čas, in sicer kot prostovoljci za dve do štiri leta. Že ob zaposlitvi so seznanjeni s tem, da podaljšanje zaposlitve ni mogoče. Vojaškim osebam, ki se zaposlijo za nedoločen čas, zaposlitev preneha, ko dosežejo zakonsko predpisano starost za upokožitev, ki je ne glede na kategorijo 56 let. Izjeme so pripadniki s činom generalmajorja, ki se upokojujejo pri 59 letih, in s činom generalpodpolkovnika, ki se upokojujejo pri 61 letih.

Nekdanji pripadniki vojske nimajo posebnih pravic, zanje še vedno veljata dolžnost varovanja tajnih podatkov, s katerimi so bili seznanjeni med opravljanjem vojaške službe, in lojalnost do nekdanjega delodajalca. V nekaterih okoliščinah pa imajo nekdanji pripadniki vojske posebne pravice. Če ima nekdanji pripadnik status vojnega invalida, mu pripada brezplačna zdravstvena oskrba. Tudi nekdanji pripadniki, ki so na komisiji za ocenjevanje primernosti za

vojaško službo dobili negativno oceno in so bili zato odpuščeni, so upravičeni do nekakšnega nadomestila pokojnine. Obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja nimajo oziroma jim ga ne plačuje delodajalec, zato se tudi sami odločajo, ali bodo vključeni v dodatno zavarovanje.

FRANCIJA

Obrambni sistem v Franciji ureja Zakon o obrambi ali *Code de la defense*. Zakon obsega ureditev obrambnega področja, organizacijo ministrstva za obrambo, organizacijo, odnose in službo v vojski. Ureja tudi upravna in finančna vprašanja, povezana z obrambo.

Poklicni vojaki so zaposleni na Ministrstvu za obrambo, ki je del državne uprave, vendar s samostojno ureditvijo delovnih razmerij in plač. Vojaki so lahko kot prostovoljci zaposleni za pet let, kot poklicni vojaki lahko ostanejo v vojski do 25 let, častniki po pogodbi pa do 20 let. Za častnike in podčastnike z zaposlitvijo za nedoločen čas veljajo starostne omejitve. Za podčastnike so omejitve: podčastniki vodniki do 45. leta, štabni vodniki do 50., višji štabni vodniki do 56., praporščaki do 57., vojaško zdravstveno osebje do 57. in vojaški glasbeniki do 64. leta starosti. Omejitev za častnike do čina polkovnika je do 57. leta, za generale do 61., za častnike, zaposlene v administraciji in logistiki, do 60. leta, za generale, zaposlene v administraciji in logistiki, do 62. leta starosti. V medicini, farmaciji, veterini in zobozdravstvu je omejitev do 60. leta in za generale v teh strukturah do 65. leta starosti.

Francosko ministrstvo za obrambo je leta 2009 začelo obsežen program z naslovom Mobilna obramba, katerega namen je pomagati vojaškim in civilnim osebam pri odhodu iz službe. Projekt je povezan z načrtovanim zmanjševanjem števila pripadnikov oboroženih sil na 225.000 do leta 2015. Tako se v naslednjih letih pričakuje večje število odhodov neperspektivnega kadra in rednih upokojitev. Za uresničitev programa je bila v sestavi Direkcije za človeške vire Ministrstva za obrambo ustanovljena Agencija za prekvalifikacijo pripadnikov obrambnih sil. Njene naloge so svetovanje, spremljanje kadra, ki zapušča oborožene sile, prekvalifikacija, iskanje ustreznega delovnega mesta in zaposlovanja v civilnem sektorju, kar velja za vse civilne in vojaške osebe, ki so preživele več kot štiri leta v aktivni službi in iz nje odhajajo kot višek ali neperspektiven kader (vključno s častniki v činu polkovnika). Zaradi lažjega zaposlovanja je agencija sklenila pogodbe s 33 večjimi podjetji, v katerih po končanem usposabljanju in prekvalifikaciji zaposlujejo civilni in vojaški kader po prenehanju dela v vojski. Agencija sodeluje z vojaškim centrom za poklicno usposabljanje, ki izvaja poklicno usposabljanje in prekvalifikacijo pripadnikov vojske, ki so bili v službi od pet do 25 let, za 32 različnih poklicev.

Zdravstveno in nezgodno zavarovanje vojaških in civilnih oseb, ki delajo v vojski, urejajo civilni zakonik ter zakoni o obrambi, o civilnih in vojaških pokojninah, o vojaških invalidih in žrtvah vojne, o javnem zdravstvu, o javnih službah in o socialni varnosti. Vojaške osebe plačujejo enako kot drugi zaposleni obvezne prispevke za socialno varnost, s čimer imajo zagotovljeno osnovno zdravstveno zavarovanje. Velika večina zaposlenih plačuje dodatno zdravstveno zavarovanje, ki ga v različnem obsegu ponujajo zdravstvene zavarovalnice. Poleg tega se vsak posameznik po svoji presoji odloči, ali bo sklenil in plačeval nezgodno zavarovanje. Za vojaške in civilne osebe, zaposlene na obrambnem ministrstvu, ki umrejo ali postanejo invalidi med opravljanjem dolžnosti, so ustanovljeni skladi za pomoč, iz katerih se zagotavljajo sredstva za izplačila ob smrti ali invalidnosti. Vojaške osebe se lahko tudi same

nezgodno zavarujejo pri Association Générale de Prévoyance Militaire (AGPM) ali **Groupeement Militaire de Prévoyance des Armées** (GMPA), ki omogočata zavarovanje pripadnikov vojske proti vsem tveganjem v operacijah.

HRVAŠKA

Zakon o službi v oboroženih silah Republike Hrvaške ureja vsa vprašanja, povezana s službo v vojski, in sicer postopke zaposlitve, pravice, dolžnosti in odgovornosti pripadnikov, vrste činov, napredovanja v činih, prenehanje vojaške službe in druga področja, povezana s službo v hrvaški vojski. S tem zakonom je pripadnikom, ki so sicer uslužbenci Ministrstva za obrambo, priznan drugačen pravni status kot drugim javnim uslužbencem na Hrvaškem. Za zaposlitev v vojski se lahko prijavi tudi oseba z dvojnim državljanstvom, tujcev ne zaposlujejo. Aktivnim vojaškim osebam je z zakonom prepovedano združevanje v sindikatu, preostali zaposleni v vojski pa to pravico imajo.

Delodajalec sklene s kandidati za vojake pogodbo za štiri leta. Po tem obdobju se lahko pogodba podaljša še za pet let in nato še tretjič za šest let. Podčastniki, častniki in vojaški specialisti, ki izpolnjujejo predpisane zahteve in opravijo predpisano usposabljanje, se v vojski zaposlijo za nedoločen čas. Vojaki so lahko po tem, ko dobijo prvo službeno oceno in če izpolnijo tudi vse druge zdravstvene in varnostne pogoje, napoteni na ustrezno usposabljanje za podčastnike, častnike ali vojaške specialiste. Po končanem usposabljanju postanejo pripadniki vojske za nedoločen čas.

Zdravstveno in pokojninsko zavarovanje aktivnih vojaških oseb urejajo Zakon o službi v oboroženih silah, Zakon o pokojninskem zavarovanju in Zakon o pravicah iz pokojninskega zavarovanja aktivnih vojaških oseb, pripadnikov policije in drugih pooblaščenih oseb.

Ministrstvo za obrambo nenehno uresničuje program skrbi za nekdanje pripadnike vojske in ministrstva. Ugodnosti po tem programu so deležni tisti, ki izpolnjujejo pogoje, določene v Zakonu o pravicah iz pokojninskega zavarovanja aktivnih vojaških oseb, pripadnikov policije in drugih pooblaščenih oseb. Tisti pripadniki vojske, ki so zaradi invalidnosti, ki je posledica opravljanja poklica, nezmožni za nadaljnje delo v vojski, so upravičeni do prejemanja dela invalidske pokojnine, tudi če se ponovno zaposlijo drugje.

NIZOZEMSKA

Glavni zakon za zaposlene v vojaški organizaciji je Zakon o vojaških javnih uslužbencih (Militaire ambtenarenwet), ki ureja njihov pravni status. S posebnimi zakoni se urejajo pokojninsko zavarovanje vojaških oseb ter disciplinska in kazenska odgovornost.

Vsi zaposleni na področju obrambe, tudi zaposleni v vojski, so javni uslužbenci v sektorju obrambe in imajo svojo kolektivno pogodbo. V nizozemski vojski je dovoljeno zaposlovanje oseb z dvojnim državljanstvom, če je eno izmed njih nizozemsko. Zelo redko, le v posebnih okoliščinah in samo začasno, lahko status pripadnika nizozemske vojske dobi tudi oseba, ki nima nizozemskega državljanstva. Sindikalno združevanje v vojski ni dovoljeno.

Pri zaposlovanju poklicnih vojakov se uporabljajo tako pogodbe za določen kot za nedoločen čas. Uporabljajo tako imenovani prilagodljiv sistem kadrovanja, katerega bistvo je, da je vojaška kariera sestavljena iz treh faz. Vsak vojak začne kariero v vojski s prvo fazo, ki obsega osnovno usposabljanje in nekaj let službe, v drugi fazi pa pridobiva specialistično znanje. Starostna meja za vstop v drugo fazo je trenutno 35 let, vendar se bo v prihodnje prilagajala in ne bo natančno določena. V prvih dveh fazah se pogodbe o zaposlitvi sklepajo za določen čas, v tretji pa se častnikom ponudi pogodba za nedoločen čas, ki lahko traja do izpolnitve pogojev za starostno upokožitev. Odločitev o tem, ali bo posameznik napredoval iz prve v drugo fazo in nato v tretjo, sprejme delodajalec in je odvisna od potreb organizacije in posameznikovih sposobnosti ter motiviranosti za nadaljnji razvoj. Če posameznik ne dosega meril za prehod med fazami, se pogodba prekine.

V Zakonu o vojaških javnih uslužbencih so poleg starostne omejitve, ki je trenutno povprečno 58 let (za pripadnike s činom podpolkovnika in višjimi čini med 60 in 65), določeni tudi drugi razlogi, zaradi katerih se pogodba o zaposlitvi prekine. To so na primer zdravstveni razlogi, varnostni zadržki ali kršitve vojaške discipline.

Obseg pravic, ki jih imajo pripadniki vojske po odhodu iz organizacije, je odvisen od vzroka njihovega odhoda. Če se je njihova pogodba za določen čas iztekla ali so vojsko zapustili prostovoljno, imajo malo pravic, več jih imajo ob odhodu iz vojske zaradi starostne omejitve. Ministrstvo za obrambo jim pri iskanju druge zaposlitve zunaj vojske lahko pomaga s kariernim svetovanjem, če pa se nekdanji pripadniki vojske ne morejo zaposliti, jim pod posebnimi pogoji poleg mesečne pomoči za nezaposlene pripadajo še dodatne ugodnosti.

Pripadniki vojske, ki morajo oditi iz organizacije zaradi starostnih omejitev, so upravičeni do prejemanja nadomestila v višini 73 odstotkov zadnje plače, in sicer do takrat, ko dosežejo starost 65 let, kar je pogoj za starostno upokožitev. To velja le za tiste pripadnike, ki so že v tretji fazi kariere. Nadomestila plačuje Ministrstvo za obrambo, pogoji, ki jih mora izpolnjevati nekdanji pripadnik, da je upravičen do prejemanja nadomestila, pa so določeni v posebnem zakonu.

Poklicni pripadniki vojske so vključeni v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje. Vplačuje se mesečni prispevek, ki je približno 20 odstotkov neobdavčenega mesečnega dohodka, in sicer plača delodajalec 70 odstotkov, zaposleni pa 30. Po 40 letih službe pripadniki vojske prejmejo t. i. kombinirano pokojnino (osnovno pokojnino od države in dodatno pokojnino), ki znaša približno 70 odstotkov zadnje plače. Sorodniki umrlih pripadnikov vojske prav tako prejemajo do 70 odstotkov pokojnine, vendar pod posebej določenimi pogoji.

SLOVAŠKA

Naloge, uporabo, vodenje, odnose, upravljanje, mobilizacijo, pripravo, usposabljanje, mednarodno sodelovanje, sodelovanje v mednarodnih operacijah ter poveljevanje in nadzor Oboroženih sil Slovaške republike podrobneje ureja Zakon o oboroženih silah (2002). Statusne zadeve pripadnikov oboroženih sil in odnose med izvrševanjem državne službe celostno ureja Zakon o državni službi poklicnih vojakov v Oboroženih silah Slovaške republike (2005). Zakon o socialnem varstvu policistov in vojakov (2002) pa poleg temeljnih določb ureja zdravstveno in nezgodno zavarovanje ter zavarovanje med vojaško službo.

V skladu s slovaško zakonodajo lahko državljani Slovaške in druge članice EU oziroma članice mednarodne organizacije v skupnem interesu na področju obrambe (Nato), katere

članice je tudi Slovaška, in ima stalni naslov na območju Slovaške, služi v državni službi na Slovaškem oziroma v slovaških oboroženih silah. Slovaške oborožene sile torej lahko zaposlujejo tudi osebe z dvojnimi državljanstvom in tujce.

Poklicni vojaki so glede na delovnopravno ureditev sestavni del državne uprave. Zaposlujejo se za določen čas, od treh do največ šestih let. Kandidat za vojaka ima lahko največ 25 let, za častnika pa 30 let (starostna omejitev ne velja za vojake, ki delujejo v pravni službi ali vojaškem zdravstvu ali so postavljeni na položaj vojaškega duhovnika, športnega trenerja ali glasbenika). Za poklicne pripadnike vojske glede na stopnjo čina veljajo starostne omejitve, po katerih ne morejo več delati v vojaški strukturi. Splošna omejitev je 55 let (razen za že naštetih in nekatere druge izjeme). Za častnike z generalskimi čini velja starostna omejitev 57 let. Izjeme pri starostnih omejitvah za poklicne vojake lahko dovoli minister za obrambo. Temeljni pravici pripadnikov po odhodu iz vojske sta pravica do pokojnine in pravica do pokojninskega prispevka za vdove in sirote poklicnih vojakov. Dodatno pokojninsko zavarovanje je za poklicne pripadnike vojske prostovoljno.

6 PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic:

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave:

/

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

/

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike:

/

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike:

/

6.4 Presoja posledic na socialnem področju:

Sprejem zakona bo imel pozitivne učinke na položaj pripadnikov Slovenske vojske, saj bosta s predlaganimi rešitvami upoštevani posebnost in zahtevnost vojaškega poklica. Prav tako bo zakon imel pozitivne učinke na zagotavljanje ustrezne skrbi za pripadnike pri opravljanju vojaške službe.

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja:

/

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Ministrstvo bo sprejeti zakon predstavilo na svojih spletnih straneh.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje tega zakona bo spremljalo Ministrstvo za obrambo. Metodologija za spremljanje doseganja ciljev ni predvidena.

6.8 Druge pomembne okoliščine, povezane z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

7 PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI ZAKONA

Javna objava predloga zakona na podportalu E-demokracija, med katero je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe, je trajala od 20. 12. 2016 do 31. 1. 2017. V tem času je bil predlog objavljen tudi na spletnih straneh Ministrstva za obrambo.

V času javne razprave je ministrstvo prejelo predloge in pripombe Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije 31.1.2017, ki je bilo obravnavano v okviru medresorskega usklajevanja skupaj z Ministrstvom za zdravje.

Predlog zakona je bil 1. 12. 2016 predstavljen sindikatom na Ministrstvu za obrambo, 14. 12. 2016 pa jim je bil poslan v mnenje. Usklajevanja s sindikati so potekala na podlagi 100.b člena Zakona o obrambi, in sicer 23. 3. 2017, 28. 3. 2017, 30. 3. 2017 in 6. 4. 2017.

Najpomembnejše zahteve sindikatov, ki jih ni bilo mogoče upoštevati so se nanašale na:

- celotno ureditev vsebin s področja Slovenske vojske v Zakonu o službi v Slovenski vojski;
- črtanje določb glede sklepanja pogodb za določen čas za delo v Slovenski vojski;
- urejanje pravic iz dela v Slovenski vojski s kolektivno pogodbo in ne z vladno uredbo;
- odpravo razporejanja z akti vodenja in poveljevanja;
- uvedbo nevojaških delov formacij in možnost sodelovanja sindikata pri njihovi pripravi.

8 NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

Pri delu Državnega zbora in delovnih teles bosta sodelovala:

- Andreja Katič, ministrica za obrambo,
- mag. Miloš Bizjak, državni sekretar na Ministrstvu za obrambo,
- Igor Nered, sekretar v Kabinetu ministra.

II BESEDILO ČLENOV

ZAKON O SLUŽBI V SLOVENSKI VOJSKI

(ZSSloV-1)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(namen zakona)

Ta zakon določa načela opravljanja vojaške službe, ureja temeljne odnose pri izvajanju vojaške službe, posebne pravice, obveznosti in odgovornosti pripadnikov Slovenske vojske med opravljanjem vojaške službe, delovnopravna vprašanja ter skrb za pripadnike Slovenske vojske.

2. člen

(uporaba zakona)

(1) Za urejanje vprašanj, povezanih z vojaško službo ali delom v Slovenski vojski, ki z Zakonom o obrambi (Uradni list RS, št.) (v nadaljnjem besedilu: zakon o obrambi) in tem zakonom niso urejena, se uporabljajo predpisi o javnih uslužbencih.

(2) Poklicno opravljanje vojaške službe v stalni sestavi Slovenske vojske oziroma vpoklic pripadnikov pogodbene rezervne sestave v vojaško službo se šteje za posebno obliko izvajanja dolžnosti do obrambe države, določene z ustavo, kot sicer velja za vse pripadnike rezervne sestave pod pogoji, ki jih določata zakon o obrambi in zakon, ki ureja vojaško dolžnost.

3. člen

(pomen izrazov)

(1) V tem zakonu uporabljeni izrazi imajo naslednji pomen:

1. Civilna oseba je oseba, ki poklicno opravlja strokovno tehnične ali uradniške naloge v Slovenski vojski, za katere nista potrebna vojaško strokovno znanje in vojaška izobrazba.
2. Formacijska dolžnost je določena funkcionalna dolžnost v formaciji poveljstva ali enote, s predpisanimi kadrovskimi in drugimi pogoji za njeno opravljanje.
3. Nadrejena ali nadrejeni (v nadaljnjem besedilu: nadrejeni) je tista vojaška oseba, ki ima pristojnost poveljevanja.
4. Podrejena ali podrejeni (v nadaljnjem besedilu: podrejeni) je tista vojaška oseba, ki je dolžna izvrševati prejete ukaze in povelja.
5. Pripadnica ali pripadnik (v nadaljnjem besedilu: pripadnik) Slovenske vojske je vojaška ali civilna oseba, ki ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za opravljanje vojaške službe

oziroma delo v Slovenski vojski, ter vojaška ali civilna oseba, ki se je zaposlila v vojski pred 14. januarjem 1995, vključno s pripadnikom rezervne sestave, kadar je vpoklican.

6. Razporeditev vojaške osebe je postopek, določen z zakonom o obrambi, za kadrovske popolnjevanje formacij, ki obsega imenovanje vojaške osebe za določen ali za nedoločen čas na formacijsko dolžnost z aktom vodenja ali poveljevanja in izdajo odločbe ali drugega akta, s katerim se uredijo delovnopravne posledice imenovanja.
7. Službena pot je z zakonom in Pravili službe v Slovenski vojski (v nadaljnjem besedilu: pravila službe) urejen postopek, po katerem pripadnik nadrejenim posreduje svoje prošnje, predloge in zahteve ter ugovarja sprejetim odločitvam, povezanim z njegovim položajem, nalogami in drugimi vprašanji vojaške službe.
8. Skrb za pripadnike je sistem dejavnosti, ki jih Slovenska vojska zaradi posebnih obremenitev, odgovornosti in zahtev pri opravljanju vojaške službe zagotavlja pripadnikom in njihovim družinskim članom;
9. Za družinske člane se štejejo zakonec, zunajzakonski partner ter njuni skupni otroci ali otroci enega od njiju, dokler imajo starši nad njimi roditeljsko pravico, če s tem zakonom ni drugače določeno.
10. Zakonec po tem zakonu je zakonec in zunajzakonski partner v skladu s predpisi.

4. člen (kodeks vojaške etike)

Slovenska vojska ima svoj kodeks vojaške etike, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) in ki so ga pripadniki dolžni spoštovati pri opravljanju vojaške službe.

II. NAČELA OPRAVLJANJA VOJAŠKE SLUŽBE

5. člen (načelo pripadnosti)

Pripadnik s svojim ravnanjem in vedenjem vedno in povsod izraža spoštovanje do drugih pripadnikov in pripadnost svoji enoti, Slovenski vojski ter Republiki Sloveniji.

6. člen (načelo častnega ravnanja)

Pripadnik pri opravljanju vojaške službe ravna častno, v skladu s kodeksom vojaške etike in pravili službe.

7. člen (načelo varstva mladoletnih)

Vojaške službe niti drugega dela v Slovenski vojski ne sme opravljati oseba, ki je mlajša od 18 let.

8. člen
(načeli enostarešinstva in subordinacije)

Slovenska vojska temelji na enostarešinstvu oziroma enotnosti poveljevanja, kar pomeni, da ima vojaška oseba le enega nadrejenega. Nadrejena poveljnica ali poveljnik (v nadaljnjem besedilu: poveljnik) oziroma poveljujoči je tisti, ki poveljuje podrejenim skladno s svojimi pristojnostmi in svojimi odgovornostmi. Vsi podrejeni brezpogojno, natančno in pravočasno, kot to določa načelo subordinacije, izvršujejo akte poveljevanja svojega nadrejenega poveljnika oziroma poveljujočega v skladu z zakonom o obrambi in tem zakonom. Pripadnik mora dosledno spoštovati načeli enostarešinstva in subordinacije.

9. člen
(spoštovanje vojaške discipline)

Pripadnik opravlja vojaško službo brezpogojno, natančno, pravilno in pravočasno, v skladu s predpisi, pravili službe ter akti vodenja in poveljevanja. Podrejeni ne razpravljajo o odločitvah nadrejenih, razen kadar je k temu poklican oziroma če je to v skladu s pravili službe.

10. člen
(utrjevanje tovarištva)

Pripadnik utrjuje tovarištvo v enoti in moštvu ter spoštuje pravice in dolžnosti drugih vojaških oseb ter oseb, ki niso pripadniki Slovenske vojske. Nadrejeni in podrejeni med seboj izražajo spoštovanje in medsebojno zaupanje. Nadrejeni s svojim zgledom razvija zavest tovarištva in utrjuje povezanost pripadnikov v vojaškem kolektivu.

11. člen
(skrb za podrejene)

Nadrejeni skrbi za podrejene in glede na svoje pristojnosti pomaga njihovim družinam, če to podrejeni ali njegova družina želi. Podrejenim mora zagotavljati čim boljše razmere za delo.

12. člen
(načelo strokovnosti)

Pripadnik izvršuje naloge strokovno, vestno in pravočasno. Pri svojem delu ravna po pravilih vojaške stroke in se v ta namen nenehno izobražuje, usposablja in izpopolnjuje.

13. člen
(načelo dobrega gospodarja)

Pripadnik mora gospodarno, skrbno in učinkovito uporabljati oborožitev, vojaško in drugo opremo ter javna sredstva, ki so mu zaupani.

14. člen
(načelo tajnosti)

Pripadnik mora varovati tajne podatke v skladu z zakonom, ki ureja tajne podatke, ne glede na to, kako se je z njimi seznanil. Dolžnost varovanja tajnih podatkov velja tudi po prenehanju vojaške službe, vse dokler pripadnik te dolžnosti ni razrešen.

15. člen
(načelo enakopravne dostopnosti)

Pri zaposlovanju, imenovanju in razporejanju na drugo formacijsko dolžnost ali delo je zagotovljena enakopravna dostopnost formacijskih dolžnosti za vse kandidate pod enakimi pogoji, ne glede na njihov spol. Zagotovljeni sta enakost in enakopravnost pripadnikov med opravljanjem vojaške službe, ne glede na spol, versko prepričanje in kakršnekoli druge osebne okoliščine. Med opravljanjem vojaške službe ali v uniformi se pripadnik ne sme udeleževati prireditve ali aktivnosti, ki spodbujajo nestrpnost do drugih ali razlikovanje na katerikoli osebni okoliščini.

16. člen
(načelo prepovedi političnega delovanja)

Pripadnik Slovenske vojske med službenim časom in dejanskim opravljanjem vojaške službe ne sme politično delovati, niti se ne sme udeleževati aktivnosti političnih strank, razen če gre za opravljanje službenih zadev. Pripadnik se v uniformi ne sme udeleževati političnih shodov.

17. člen
(načelo ekološke ozaveščenosti)

Pripadnik mora ravnati ekološko ozaveščeno in tako vplivati tudi na sodelavce.

18. člen
(načelo prepovedi izražanja intimnih čustvenih razmerij)

Pripadnik med službenim časom in dejanskim opravljanjem vojaške službe ne sme izražati intimnih čustvenih razmerij do drugih pripadnikov istega ali drugega spola na način, ki bi lahko negativno vplival na vojaško službo, odnose v njej in vojaško disciplino.

III. POKLICNO DELO V SLOVENSKI VOJSKI

1. Določbe o poklicnem delu v Slovenski vojski

19. člen
(pogoji za poklicno delo v vojski)

(1) Za sklenitev, trajanje in odpoved pogodbe o zaposlitvi vojaških oseb, ki poklicno opravljajo delo v Slovenski vojski, določata pogoje, pravice in obveznosti zakon o obrambi in ta zakon.

(2) Kdor želi poklicno opravljati vojaško službo, mora izpolnjevati pogoje, določene z zakonom o obrambi.

(3) Ustrezna stopnja izobrazbe iz tretjega odstavka 105. člena Zakona o obrambi je za vojaka petega kariernega razreda najmanj srednja poklicna izobrazba. Vojak s srednjo poklicno izobrazbo lahko po opravljenem osnovnem vojaškem usposabljanju opravlja tudi naloge na formacijskih dolžnostih vojaka, za katere se zahteva srednja splošna ali srednja strokovna izobrazba.

(4) Ustrezna izobrazba za podčastnike petega kariernega razreda je najmanj srednja splošna ali srednja strokovna izobrazba, za podčastnike četrtega kariernega razreda najmanj višja strokovna izobrazba, za podčastnike tretjega in drugega kariernega razreda pa najmanj izobrazba, pridobljena po študijskem programu prve stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih prve stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje klasifikacij (7. raven).

(5) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko za podčastnike tretjega in drugega kariernega razreda določi kot pogoj najmanj višja izobrazba, pridobljena v sistemu visokošolskega izobraževanja po višješolskih programih, sprejetih pred 1. januarjem 1994, in ustrezno število let delovnih izkušenj, za kar natančneje kriterije določi vlada z uredbo.

(6) Ustrezna izobrazba častnikov do čina podpolkovnik je najmanj izobrazba, pridobljena po študijskem programu prve stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih prve stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje klasifikacij (7. raven).

(7) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko za častnike do čina podpolkovnik določi kot pogoj najmanj višja izobrazba, pridobljena v sistemu visokošolskega izobraževanja po višješolskih programih, sprejetih pred 1. januarjem 1994, in ustrezno število let delovnih izkušenj, za kar natančneje kriterije določi vlada z uredbo.

(8) Ustrezna izobrazba častnikov od čina polkovnik in višje je najmanj izobrazba, pridobljena po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje klasifikacij (8. raven).

(9) Ustrezna stopnja izobrazbe je za nižje vojaške uslužbence I. razreda najmanj srednja poklicna izobrazba, od II. do V. razreda najmanj srednja splošna ali srednja strokovna izobrazba in od VI. do VIII. razreda najmanj višja strokovna izobrazba oziroma 6. raven, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje klasifikacij.

(10) Ustrezna izobrazba višjih vojaških uslužbencev od IX. do XIII. razreda je najmanj izobrazba, pridobljena po študijskem programu prve stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih prve stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje klasifikacij (7. raven).

(11) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko za višje vojaške uslužbence od IX. do XIII. razreda določi kot pogoj najmanj višja izobrazba, pridobljena v sistemu visokošolskega izobraževanja po višješolskih programih, sprejetih pred 1. januarjem 1994, in ustrezno število let delovnih izkušenj, za kar natančneje kriterije določi vlada z uredbo.

(12) Ustrezna izobrazba višjih vojaških uslužbencev XIV. in XV. razreda je najmanj izobrazba, pridobljena po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrođje klasifikacij (8. raven).

(13) Vlada lahko na predlog ministra za obrambo (v nadaljnjem besedilu: minister) odloči, da se vojakom, izjemoma pa tudi drugim pripadnikom, ob prvi sklenitvi pogodbe o zaposlitvi za najmanj pet let ali za popolnitev začasne enote oziroma druge sestave, zlasti za opravljanje vojaške službe izven države, ali ob podaljšanju pogodbe o zaposlitvi, izplača posebna denarna nagrada. Vlada podrobneje določi pogoje za izplačilo in povračilo posebne denarne nagrade.

20. člen (pogodba o zaposlitvi)

(1) Kdor izpolnjuje pogoje za poklicno opravljanje vojaške službe, lahko z Ministrstvom za obrambo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) sklene pogodbo o zaposlitvi, pri čemer se zagotavljajo enake možnosti za moške in ženske, in sicer kot kandidat:

- ☐ za podčastnika in častnika oziroma vojaškega uslužbenca za nedoločen čas ali določen čas, do deset let, ki se lahko podaljšuje za enako časovno obdobje;
- ☐ za vojaka za določen čas, do deset let, ki se lahko podaljšuje za enako časovno obdobje, vendar ne dalj kot do 45. leta starosti.

(2) Pogodba o zaposlitvi za vojaka, podčastnika, častnika ali vojaškega uslužbenca se sklene pisno, vsebovati mora podatke o pogodbenih strankah, datumu nastopa dela in trajanju pogodbe. Pogodba lahko vsebuje še druge pravice in obveznosti delavca, lahko pa glede teh napotuje na uporabo zakona oziroma na splošne akte ministrstva. V pogodbi o zaposlitvi se določi tudi obveznost opravljanja temeljnega vojaškega usposabljanja.

(3) Civilna oseba lahko sklene pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas pod pogoji, določenimi v 105. členu Zakona o obrambi.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko v formaciji določi, da se za opravljanje določenih formacijskih dolžnosti sklene pogodba o zaposlitvi s civilnimi osebami za določen čas do desetih let, ki se lahko podaljšuje praviloma za enako časovno obdobje.

21. člen (pravice in obveznosti med trajanjem pogodbe)

(1) Med trajanjem pogodbe o zaposlitvi ima pripadnik stalne sestave:

- ☐ dolžnost, da se udeležuje dopolnilnega vojaškega usposabljanja oziroma izobraževanja po predpisanih programih;
- ☐ pravico, da opravi osnovno ali dopolnilno vojaško usposabljanje oziroma izobraževanje po programih, ki niso obvezni, če izpolnjuje zahtevane pogoje.

(2) Vojak, ki je sklenil pogodbo o zaposlitvi iz prvega odstavka prejšnjega člena, ima v koledarskem letu, ko dopolni 45 let, pravico do razporeditve na ustrezno delo na ministrstvu ali v drugem državnem organu. Razporeditev na ustrezno delovno mesto mu je treba ponuditi pisno, in sicer najmanj 15 dni pred iztekom pogodbeno dogovorjenega roka.

(3) Če vojak ne sprejme ponujenega delovnega mesta iz prejšnjega odstavka, ima pravico do usposobitve za drug poklic in pravico do odpravnine, če je delal na ministrstvu najmanj 15 let. Pravico do usposobitve za drug poklic in pravico do odpravnine ima tudi vojak, ki je na ministrstvu delal najmanj deset let, pa pogodbe o zaposlitvi ne more podaljšati zaradi zdravstvenih ali drugih razlogov, ki niso posledica njegovega krivdnega ali drugega neustreznega ravnanja oziroma ne more več opravljati službe v stalni sestavi zaradi zdravstvenih ali drugih razlogov, ki niso posledica njegovega krivdnega ali drugega neustreznega ravnanja.

(4) Pravica do usposobitve za drug poklic iz prejšnjega odstavka obsega pokritje stroškov šolanja ali prekvalifikacije oziroma dokvalifikacije ali druge vrste usposabljanja, ki traja največ tri leta po sklenitvi pogodbe, s katero se uredijo medsebojne pravice in obveznosti med ministrstvom in upravičencem. V tem času mu pripadajo pravice, kot bi delal, in sicer nadomestilo plače ter plačilo vseh prispevkov za obvezna zavarovanja.

(5) Odpravnina iz tretjega odstavka tega člena se izplača v višini 50 odstotkov povprečne bruto plače vojaške osebe v zadnjih šestih mesecih, in sicer za vsako leto dela na ministrstvu.

(6) Pravico do prerazporeditve, usposobitve za drug poklic in do odpravnine po izteku pogodbe o zaposlitvi v skladu s tem členom ima tudi podčastnik, častnik ali vojaški uslužbenec, ki je delal na ministrstvu najmanj 20 let. Pravico do usposobitve za drug poklic in pravico do odpravnine ima tudi podčastnik, častnik ali vojaški uslužbenec, ki je delal na ministrstvu najmanj deset let, pa pogodbe o zaposlitvi ne more podaljšati zaradi zdravstvenih ali drugih razlogov, ki niso posledica njegovega krivdnega ali drugega neustreznega ravnanja oziroma ne more več opravljati službe v stalni sestavi zaradi zdravstvenih ali drugih razlogov, ki niso posledica njegovega krivdnega ali drugega neustreznega ravnanja.

(7) Pripadnik stalne sestave, ki mu je zaradi posledic poškodbe pri delu ali poklicne bolezni priznana invalidnost, se razporedi na drugo delovno mesto na ministrstvu ali v drugem državnem organu, ki ustreza njegovi preostali delovni zmožnosti oziroma se mu omogoči poklicna rehabilitacija. Če prerazporeditev na drugo delovno mesto na ministrstvu ali v drugem državnem organu ni mogoča oziroma poklicna rehabilitacija ni smotna, se pripadnik stalne sestave začasno, najdlje za pet let, razporedi na formacijsko dolžnost izven operativnih enot. Med začasno razporeditvijo ali razporeditvijo na drugo delovno mesto na ministrstvu ali v drugem državnem organu obdrži plačo, ki jo je imel pred razporeditvijo, če je ta zanj ugodnejša.

(8) Pripadniku stalne sestave iz prejšnjega odstavka, ki ga niti v petih letih ni mogoče prerazporediti na delovno mesto na ministrstvu ali v drugem državnem organu, ustrezno preostali delovni zmožnosti, preneha pogodba o zaposlitvi. Pripadnik stalne sestave ima v tem primeru pravico do odpravnine v višini zadnjih šestih povprečnih plač ter pravice iz zavarovanja za čas brezposelnosti ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja, določene s splošnimi predpisi. Odločbo o prenehanju delovnega razmerja izda minister in je dokončna.

(9) Pripadnikom stalne sestave pravice iz šestega in sedmega odstavka tega člena prenehajo z izpolnitvijo pogojev za poklicno upokožitev v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(10) Pripadnika stalne sestave je mogoče, če s tem soglaša, v primerih iz drugega, šestega in osmega odstavka tega člena premestiti na ustrezno delovno mesto na ministrstvu ali v drugem državnem organu za nedoločen čas.

(11) Vojaški ali civilni osebi, ki je zaradi posledic poškodbe pri delu ali poklicne bolezni v skladu s sedmim odstavkom tega člena začasno razporejena na formacijsko dolžnost izven operativnih enot, lahko preneha pogodba o zaposlitvi pred iztekom petih let, pri čemer se ji izplača znesek v višini celotne plače za petletno obdobje oziroma njenega sorazmernega dela. V tem primeru se vojaški ali civilni osebi izplača odpravnina, določena s tem zakonom, nima pa drugih pravic.

(12) Minister določi kriterije in pogoje za uresničevanje pravice do usposobitve za drug poklic iz tretjega, četrtega in šestega odstavka tega člena.

(13) Vojaški osebi preneha pogodba o zaposlitvi na obrambnem področju najpozneje do konca koledarskega leta, v katerem izpolni pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ne glede na čas, za katerega je sklenila pogodbo o zaposlitvi. Vojaška oseba ima ob prenehanju delovnega razmerja na obrambnem področju pravico do odpravnine v višini treh povprečnih mesečnih bruto plač zaposlenega v Republiki Sloveniji za pretekle tri mesece oziroma treh zadnjih mesečnih bruto plač zaposlenega, če je to zanj ugodneje. Odločbo o prenehanju delovnega razmerja izda minister in je dokončna.

(14) Civilna oseba, ki sklene pogodbo o zaposlitvi za delo v Slovenski vojski, ima po prenehanju pogodbe pravico do odpravnine in druge pravice v skladu s predpisi, ki urejajo poklicno delo v Slovenski vojski, ob invalidnosti zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni pa tudi pravice, ki so določene za vojaško osebo po tem zakonu.

22. člen

(podaljšanje pogodbe o zaposlitvi)

(1) Vojaški osebi se pisno ponudi podaljšanje pogodbe o zaposlitvi najpozneje 120 dni pred iztekom roka, določenega s pogodbo o zaposlitvi. Enako in v enakem roku je obveščena tudi vojaška oseba, ki se ji pogodba o zaposlitvi ne bo podaljšala.

(2) Če poteče pogodbeno dogovorjeni rok, in pogodba o zaposlitvi ni podaljšana niti ni bila vojaška oseba obveščena v roku iz prejšnjega odstavka, da ji pogodba o zaposlitvi ne bo podaljšana, in ta vojaška oseba ostane na delu, se šteje, da je sklenila pogodbo o zaposlitvi za enako časovno obdobje kot prvotno pogodbo, pri čemer pa za vojaka velja starostna omejitev, določena s prvim odstavkom 20. člena tega zakona. Pogodba o zaposlitvi za vojaka po samem zakonu preneha veljati z dnem, ko vojak doseže starost, po kateri ne more več delati na formacijski dolžnosti vojaka.

(3) Določbe tega člena o podaljšanju pogodbe o zaposlitvi se uporabljajo tudi za civilno osebo, ki je sklenila pogodbo o zaposlitvi za delo v vojski za določen čas.

23. člen (prenehanje veljavnosti pogodbe o zaposlitvi)

(1) Ministrstvo vojaški osebi enostransko odpove pogodbo o zaposlitvi če:

- ☐ ne izpolnjuje več posebnih pogojev iz 105. člena Zakona o obrambi ali se ne udeležuje obveznih oblik dopolnilnega vojaškega usposabljanja oziroma izobraževanja;
- ☐ je imela negativno službeno oceno dvakrat zaporedoma;
- ☐ preneha potreba po dolžnosti, ki jo opravlja, ali če se zmanjša stalna sestava in ni mogoča njena razporeditev na drugo delo;
- ☐ je bila neupravičeno odsotna z dela tri delovne dni zaporedoma in se vrne na delo - z dnem dokončnosti akta o enostranski odpovedi pogodbe o zaposlitvi;
- ☐ je bila neupravičeno odsotna z dela tri delovne dni zaporedoma in se ne vrne na delo - z zadnjim dnevom, ko je bila še na delu;
- je bila neupravičeno odsotna z dela pet delovnih dni v presledkih v času šestih mesecev – z dnem dokončnosti akta o enostranski odpovedi pogodbe o zaposlitvi;
- je neupravičeno zapustila poveljstvo ali enoto med opravljanjem vojaške službe med povišano pripravljenostjo – z dnem dokončnosti akta o enostranski odpovedi pogodbe o zaposlitvi;
- je ob sklenitvi pogodbe o zaposlitvi zamolčala njej znane podatke ali navedla neresnične podatke, ki so pomembni za opravljanje vojaške službe, za katero je sklenila pogodbo o zaposlitvi – z dnem dokončnosti akta o enostranski odpovedi pogodbe o zaposlitvi;
- ☐ zavrne akt o imenovanju na formacijsko dolžnost ali ne začne opravljati formacijske dolžnosti, na katero je imenovana – z dnem dokončnosti akta o enostranski odpovedi pogodbe o zaposlitvi;
- ☐ ji je izrečen disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja – z dnem dokončnosti akta o izrečenem disciplinskem ukrepu;
- ☐ ne opravi temeljnega vojaškega usposabljanja – v 30 dneh po izpolnitvi razveznega pogoja iz pogodbe o zaposlitvi, ne glede na razlog, zaradi katerega vojaška oseba ni opravila temeljnega vojaškega usposabljanja;
- ☐ je ugotovljen varnostni zadržek, ki predstavlja oviro za delo na obrambnem področju – z dnem dokončnosti akta o enostranski odpovedi pogodbe o zaposlitvi.

(2) Če je bil pripadnik, ki poklicno opravlja vojaško službo oziroma kot civilna oseba dela v vojski, pravnomočno obsojen na nepogojno kazen zavora v trajanju več kot šest mesecev zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, mu preneha pogodba o zaposlitvi. Sodišče mora pravnomočno obsodilno sodbo poslati ministrstvu. Pripadniku v tem primeru preneha delovno razmerje z dnem vročitve ugotovitvenega sklepa o prenehanju delovnega razmerja na podlagi pravnomočne sodbe.

(3) Zmanjšanje stalne sestave oziroma ukinitve določenih enot se opredeli z dolgoročnim programom razvoja obrambnih zmogljivosti oziroma z aktom o obsegu in strukturi Slovenske vojske, ki ga sprejme vlada za uresničevanje dolgoročnega programa razvoja obrambnih zmogljivosti.

(4) Pripadniku, ki mu je odpovedana pogodba o zaposlitvi zaradi neizpolnjevanja psihofizičnih sposobnosti iz 105. člena Zakona o obrambi, pripada pravica do odpravnine po 21. členu tega zakona, ne glede na čas trajanja pogodbe, če je to zanj ugodneje kot po splošnih predpisih. Ob odpovedi pogodbe o zaposlitvi po tretji alineji prvega odstavka tega člena pripada pripadniku, ne glede na trajanje pogodbe, pravica do prerazporeditve ali usposobitve za drug poklic in pravica do odpravnine v skladu z 21. členom tega zakona, če je to zanj ugodneje kot po splošnih predpisih.

(5) Vojaška oseba lahko odpove pogodbo o zaposlitvi, pri čemer mora ostati na delu do izteka odpovednega roka v skladu s tem zakonom.

(6) Odpovedni rok iz prejšnjega odstavka se določi za posamezne formacijske dolžnosti v formaciji in traja najmanj 30 in največ 180 dni. Odpovedni rok se lahko skrajša sporazumno med vojaško osebo in nadrejenim poveljnikom bataljona, njemu enake ali višje enote.

(7) Vojaška oseba in minister oziroma po njegovem pooblastilu načelnik generalštaba se lahko pisno sporazumeta o odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Pisni sporazum mora poleg datuma odpovedi pogodbe o zaposlitvi vsebovati tudi določbe o finančnih obveznostih, ki jih ima vojaška oseba do ministrstva, ter način in roke, v katerih bo obveznosti poravnala.

(8) Če se po sklenitvi pogodbe o zaposlitvi ugotovi, da je bila sklenjena v nasprotju s predpisi ali splošnimi akti, se pogodba razveljavi.

(9) Določbe tega člena se uporabljajo tudi za civilne osebe v Slovenski vojski.

24. člen (odpoved)

Oseba, ki je po tem zakonu pristojna za izdajo aktov o odpovedi pogodb o zaposlitvi zaradi odpovednih razlogov iz prejšnjega člena tega zakona, izda ugotovitveni sklep o odpovedi pogodbe o zaposlitvi.

25. člen (omejitev odpovedi)

(1) Če vojaška oseba odpove pogodbo o zaposlitvi med povišano pripravljenostjo, odpovedni rok začne teči z dnem, ko preneha veljati povišana pripravljenost oziroma je odpravljeno stanje, ki se po tem zakonu šteje za povišano pripravljenost.

(2) Če vojaška oseba odpove pogodbo o zaposlitvi med opravljanjem vojaške službe izven države, odpovedni rok začne teči z dnem, ko se vrne v kraj bivanja. Če vojaška oseba odpove pogodbo o zaposlitvi med izrednim ali vojnim stanjem, odpovedni rok začne teči z dnem, ko je izredno ali vojno stanje odpravljeno.

(3) Če v primeru iz prvega in drugega odstavka tega člena vojaška oseba samovoljno zapusti svojo enoto ali službo, je kazensko ali prekrškovno odgovorna.

(4) Določbe tega člena se uporabljajo tudi za civilne osebe v Slovenski vojski.

26. člen (povračilo prispevkov delodajalcu)

(1) Če na ministrstvu ali v drugem državnem organu ni prostih del, na katera bi bil lahko razporejen vojak, ki pogodbe o zaposlitvi ne more podaljšati zaradi starosti, oziroma podčastnik ali častnik, ki je delal na ministrstvu najmanj 20 let, pa se po izteku pogodbe o zaposlitvi ne želi s šolanjem ali prekvalifikacijo oziroma dokvalifikacijo ali drugo vrsto usposabljanja usposobiti za drug poklic, se lahko zaposli pri drugem delodajalcu. Vojška oseba ima v tem primeru pravico do odpravnine iz 21. člena tega zakona.

(2) Delodajalec, ki zaposli vojaško osebo iz prejšnjega odstavka za najmanj pet let najkasneje v enem letu po prekinitvi pogodbe o zaposlitvi z ministrstvom, ima pravico do povračila prispevkov delodajalca za socialno varnost v breme ministrstva za prva tri leta zaposlitve oziroma za pet let, če zaposli vojaško osebo za deset let. Povračilo prispevkov se delodajalcu priznava v dejanski višini, vendar mesečno največ v znesku, izračunanem na podlagi povprečne bruto plače vojaške osebe v zadnjih 12 mesecih.

(3) Povračilo prispevkov iz prejšnjega odstavka se uredi s pogodbo med delodajalcem in ministrstvom, ki jo sopodpiše tudi vojaška oseba iz prejšnjega odstavka. Delodajalec, ki odpusti vojaško osebo pred iztekom s pogodbo dogovorjenega roka, pa ne zaradi krivdnih razlogov na strani vojaške osebe, mora vrniti ministrstvu sorazmerni del povračila prispevkov v 30 dneh po odpovedi pogodbe o zaposlitvi vojaški osebi. Postopek za uveljavljanje povračila in način izplačevanja povračila natančneje določi minister.

(4) Vojška oseba iz prvega odstavka tega člena se z ministrstvom lahko dogovori, da takoj po prekinitvi pogodbe o zaposlitvi na ministrstvu prejme poleg odpravnine še enkratni denarni znesek. Višina enkratnega zneska se določi v višini prispevkov delodajalca in prispevkov delavca za obdobje petih let, obračunanih od povprečne bruto plače vojaške osebe, izplačane v zadnjih dvanajstih mesecih. V tem primeru vojaška oseba od ministrstva ne more zahtevati preusposobitve za drug poklic, delodajalec, ki zaposli takšno osebo, pa ne more zahtevati povračila prispevkov iz drugega odstavka tega člena.

(5) Pravica do povračila prispevkov iz drugega odstavka tega člena ni združljiva s pravico do povračil ali oprostitve plačila prispevkov po drugih zakonih.

27. člen (prezaposlovanje delovnih invalidov)

(1) Pravico do povračila prispevkov delodajalca za socialno varnost iz drugega odstavka prejšnjega člena lahko pridobi tudi delodajalec, ki pod pogoji iz prejšnjega člena

zaposli vojaško osebo, ki ji je zaradi posledic poškodbe pri delu ali poklicne bolezni priznana invalidnost po predpisih, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(2) Vojaška oseba iz prejšnjega odstavka ima pravico do odpravnine iz 21. člena tega zakona in lahko uveljavlja tudi izplačilo enkratnega zneska denarnih sredstev iz četrtega odstavka prejšnjega člena.

28. člen

(ocenjevanje zdravstvene sposobnosti)

(1) Minister imenuje na predlog pristojnega izvajalca medicine dela petčlansko zdravstveno komisijo, ki ocenjuje sposobnost pripadnikov stalne sestave za opravljanje vojaške službe. V komisiji sta najmanj dva zdravnika. Komisija ima pravico do vpogleda v celotno medicinsko dokumentacijo o zdravstvenem stanju pripadnika.

(2) Pripadnik stalne sestave, za katerega zdravstvena komisija iz prejšnjega odstavka oceni, da ni sposoben opravljati svoje formacijske dolžnosti, je pa sposoben opravljati druge formacijske dolžnosti, se razporedi na vojaško ali civilno dolžnost, ki ustreza stopnji njegove strokovne usposobljenosti in zdravstvenemu stanju, če je takšna dolžnost v Slovenski vojski na voljo. V oceni zdravstvene sposobnosti morajo biti zapisane omejitve, ki jih je treba upoštevati pri razporeditvi.

(3) Če je zmanjšana delovna sposobnost posledica opravljanja nalog, določenih z zakonom in s formacijo, pripadnik stalne sestave obdrži enako plačo kot na prejšnji dolžnosti, če je to zanj ugodneje.

(4) Če zdravstvena komisija oceni, da je zmanjšana delovna sposobnost pripadnika stalne sestave takšna, da pripadnik ni več sposoben opravljati vojaške službe in mu ni mogoče zagotoviti ustrezne civilne dolžnosti v Slovenski vojski, preneha njegova pogodba o zaposlitvi v skladu z 21. in 23. členom tega zakona. Ne glede na določbe zakona, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, komisija po oceni, da bi bil pripadnik lahko upravičen do pravic iz invalidskega zavarovanja, začne postopek za uveljavljanja pravic iz tega zavarovanja. V tem primeru pripadniku preneha pogodba o zaposlitvi v 30 dneh po dokončnosti odločbe, s katero se odloči o njegovi pravici na podlagi invalidnosti II. ali III. kategorije ali po pravnomočni odločbi o pravici do invalidske pokojnine.

(5) Zdravstvena komisija odloči najpozneje v 30 dneh od prejema popolne vloge.

29. člen

(poklicni standardi)

(1) Zahtevo za pripravo poklicnih standardov za poklice v Slovenski vojski poda ministrstvo v skladu z zakonom, ki ureja nacionalne poklicne standarde.

(2) Preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij na vojaškem področju se izvaja v skladu z zakonom, ki ureja nacionalne poklicne kvalifikacije.

30. člen
(vojaško izobraževanje in usposabljanje)

(1) Kandidatu, ki je uspešno opravil katero izmed oblik vojaškega izobraževanja in usposabljanja po prejšnjih predpisih in programih ali odslužil vojaški rok, se prizna primerljiva oblika vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Če je treba, se mu za priznanje vojaškega izobraževanja in usposabljanja predhodno odredi opravljanje manjkajočih vsebin, skladno s programom. Primerljivost programov po tem odstavku ugotavlja komisija, ki jo imenuje minister na podlagi osmega odstavka 73. člena Zakona o obrambi.

(2) Osnovno vojaško izobraževanje in usposabljanje za častnike in podčastnike ter osnovno usposabljanje za delo v vojski za vojaške uslužbence se štejejo za opravljeno obvezno usposabljanje za imenovanje v naziv. V programe osnovnega vojaškega izobraževanja in usposabljanja za častnike in podčastnike ter osnovnega usposabljanja za delo v vojski za vojaške uslužbence morajo biti smiselno vključene vsebine, ki jih zakon določa za obvezno usposabljanje javnih uslužbencev za imenovanje v naziv. Uspešno opravljeno osnovno vojaško usposabljanje za vojaka šteje kot pogoj za poklicno delo v Slovenski vojski, zato kandidatom ni treba opravljanja drugih usposabljanj ali izpolnjevati pogojev, določenih v zakonu, ki ureja sistem javnih uslužbencev za imenovanje v naziv.

(3) Kandidat, ki je sklenil pogodbo o zaposlitvi na podlagi 20. člena tega zakona, mora uspešno opraviti vojaško izobraževanje in usposabljanje skladno s predpisanim programom, in sicer:

- ☐ kandidat za vojaka temeljno vojaško usposabljanje in osnovno vojaško usposabljanje v enem letu od sklenitve pogodbe;
- ☐ kandidat za podčastnika temeljno vojaško usposabljanje in osnovno vojaško izobraževanje in usposabljanje za podčastnike v enem letu od sklenitve pogodbe;
- ☐ kandidat za častnika temeljno vojaško usposabljanje in osnovno vojaško izobraževanje in usposabljanje za častnike v dveh letih od sklenitve pogodbe;
- ☐ kandidat za vojaškega uslužbenca temeljno vojaško usposabljanje in osnovno usposabljanje za delo v vojski v enem letu od sklenitve pogodbe.

(4) Če kandidat vojaškega izobraževanja in usposabljanja, določenega v prejšnjem odstavku, ne opravi uspešno v roku, ki mu je določen, pogodba o zaposlitvi preneha veljati najpozneje v 30 dneh od datuma, določenega za konec vojaškega izobraževanja in usposabljanja, v 30 dneh od dneva, ko je kandidat odstopil od vojaškega izobraževanja in usposabljanja oziroma v 30 dneh po poteku roka iz prejšnjega odstavka.

(5) Kandidat, ki je uspešno opravil osnovno vojaško izobraževanje in usposabljanje za častnike in podčastnike, organizirano kot višješolsko izobraževanje ali izobraževanje, pridobljeno po študijskem programu prve stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljeno po študijskih programih prve oziroma druge stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje klasifikacij (7. in 8. raven), sklene pogodbo o zaposlitvi brez pogojev, določenih v tretjem odstavku tega člena. Stažiranje v Slovenski vojski se šteje v pripravniško dobo.

(6) Kandidatu, ki sklene pogodbo o zaposlitvi za poklicno opravljanje vojaške službe, se v pripravniško dobo šteje tudi čas stažiranja v vojaških enotah med šolanjem oziroma študijem.

(7) Vojaške osebe ne morejo samostojno opravljati formacijskih dolžnosti, dokler ne opravijo vojaškega izobraževanja in usposabljanja iz tretjega odstavka tega člena.

31. člen (službena ocena)

(1) Usposobljenost in uspešnost dela vojaških oseb se ocenjujeta s službeno oceno v skladu s pravili službe in kriteriji, ki jih predpiše minister. Rok za pritožbo zoper službeno oceno je osem dni. Postopek pritožbe zoper službeno oceno se uredi s pravili službe.

(2) Slušatelji na vojaškem izobraževanju in usposabljanju se ocenjujejo glede na dosežen učni uspeh.

(3) Civilne osebe se ocenjujejo v skladu zakonom, ki ureja javne uslužbenke.

32. člen (štipendisti, pripravniki in vojaško usposabljanje)

(1) Štipendistka ali štipendist (v nadaljnjem besedilu: štipendist) po končanem šolanju sklene pogodbo o zaposlitvi v stalni sestavi vojske za določen čas, v skladu s tem zakonom, vendar ne za krajši čas, kot je dvakratni čas štipendiranja.

(2) Ministrstvo lahko razpiše in podeli štipendije tudi za pogodbeno službo v rezervni sestavi vojske. Štipendist mora po končanem šolanju skleniti z ministrstvom pogodbo o službi v rezervni sestavi vojske. Pogodba o službi v rezervni sestavi vojske se sklene za najmanj deset let.

(3) Štipendist, ki po končanem šolanju sklene pogodbo o zaposlitvi v stalni sestavi vojske kot podčastnik, častnik, vojaški uslužbenec ali civilna oseba oziroma drug pripravnik, ima v času pripravništva plačo v višini 90 odstotkov plače s pripadajočimi dodatki za formacijsko dolžnost, za katero opravlja pripravništvo. Štipendist, ki se zaposli v stalni sestavi Slovenske vojske kot vojak, se zaposli kot kandidat za vojaka in ne opravlja pripravništva.

(4) Štipendist, ki po svoji volji pogodbo o zaposlitvi v stalni sestavi oziroma pogodbo o službi v rezervni sestavi odpove pred iztekom roka, določenega v pogodbi, mora vrniti sorazmeren del prejemkov, izplačanih med šolanjem oziroma stroškov šolanja, ki jih je krilo ministrstvo glede na čas opravljanja vojaške službe v stalni oziroma rezervni sestavi. Štipendist, ki pogodbe o zaposlitvi oziroma pogodbe o službi v rezervni sestavi ne sklene, mora vrniti celoten znesek prejemkov, ki jih je prejel med šolanjem oziroma stroškov šolanja, ki jih je pokrilo ministrstvo.

(5) Štipendisti in druge osebe, ki se prostovoljno usposabljaajo za vojaško obrambo ali druge obrambne naloge oziroma sodelujejo v drugih programih vojaškega ali obrambnega usposabljanja ali dejavnostih, ki jih organizira ministrstvo, imajo med usposabljanjem pravico

nositi uniformo, oznako pripadnosti Slovenski vojski in se usposabljaati za uporabo vojaške oborožitve in opreme v skladu s predpisi.

(6) Osebe iz prejšnjega odstavka morajo med usposabljanjem spoštovati programe dela, notranji red, temeljna načela vojaške discipline in predpisane varnostne ukrepe za ravnanje z vojaško oborožitvijo in opremo.

(7) Minister določi oblike in način usposabljanja štipendistov in drugih oseb za vojaško obrambo ter druge obrambne naloge in izvajanje drugih dejavnosti iz petega odstavka tega člena.

(8) Minister podrobneje predpiše postopke, pogoje in način izvajanja štipendiranja za delo v Slovenski vojski oziroma za službo v rezervni sestavi Slovenske vojske.

33. člen (nazivi)

(1) Za določene formacijske dolžnosti, ki jih opravljajo vojaki, podčastniki ali častniki, lahko minister na predlog načelnika generalštaba določi, da se opravljajo v največ treh nazivih, če gre za specialistična dela ali naloge.

(2) V skladu s prejšnjim odstavkom se lahko s formacijo za formacijske dolžnosti, ki jih opravljajo vojaški uslužbenci, določi, da se te dolžnosti opravljajo v največ treh nazivih.

(3) Pogoji za imenovanje v višji naziv po tem členu so službena ocena, delovne izkušnje ter najmanj eno leto opravljanja dolžnosti v nižjem nazivu. Vojaška oseba se razporedi v naziv, za katerega izpolnjuje pogoje. Imenovanje v višji naziv ter razporeditev morata biti v skladu s tem zakonom, z zakonom o obrambi in uredbo, ki določa povišanje v čin oziroma napredovanje v razred.

(4) Pripadnik ne more napredovati v višji naziv, če mu je bil dokončno izrečen disciplinski ukrep, dokler ukrep ni izbrisan iz evidence, in če je bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, storjeno na delu ali v zvezi z delom, dokler kazen ni izbrisana iz kazenske evidence.

34. člena (delovne izkušnje)

Kot delovne izkušnje za podčastniške dolžnosti, za katere se zahteva višja strokovna izobrazba ali izobrazba, pridobljena po študijskem programu prve stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih prve stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje klasifikacij (7. raven), se štejejo tudi delovne izkušnje, ki jih je podčastnik že pridobil z opravljanjem podčastniških dolžnosti z zahtevano srednjo izobrazbo ali višjo strokovno izobrazbo.

2. Službena pot za obravnavo predlogov, ugovorov, prošenj, zahtev in pritožb

35. člen (službena pot)

(1) Službena pot je redni način komuniciranja v skladu z načelom enostarešinstva. Vsa poveljstva, enote in vojaške osebe morajo v službenih zadevah upoštevati to komunikacijsko pot, ki poteka v skladu z ureditvijo poveljevanja in na njej ni mogoče preskočiti nobene vmesne stopnje. Službena pot, povezana s predlogi, ugovori, prošnjami, zahtevami in pritožbami (v nadaljnjem besedilu: vloga) obsega odločitev nadrejenega in na podlagi pritožbe še višje nadrejenega in se tako konča.

(2) Službena pot poteka od poveljnika do poveljnika v zvezi z zadevami, ki so v njihovi pristojnosti, v drugih primerih pa od podrejenega do nadrejenega poveljstva. Službena pot med člani istega poveljstva je lahko izjemoma neposredna, tudi s preskakovanjem vmesnih stopenj, če je tako določeno s pravili službe.

(3) Na uradni razgovor se lahko najavi pripadnik sam ali ga na razgovor pozove nadrejeni.

(4) Službeno pot uporabljajo tudi civilne osebe v vojski.

(5) Za vojaške osebe, ki opravljajo vojaško službo na ministrstvu ali v drugem državnem organu, se določbe tega zakona o službeni poti uporabljajo smiselno.

36. člen (odstop od službene poti)

Odstop od službene poti je dovoljen le v primerih iz 50. člena Zakona o obrambi ali ko gre za službene zadeve, pri katerih bi drugačno ravnanje ogrozilo varnost moštva, oborožitve in vojaške opreme, povzročilo veliko materialno ali drugo škodo ali ogrozilo interese Slovenske vojske in obrambe države. Vojaška oseba, ki odstopi od službene poti, mora o tem seznanim nadrejenega takoj, ko je to mogoče.

37. člen (pravica do ugovora)

(1) Vojaška oseba lahko med opravljanjem vojaške službe ustno ali pisno vlaga ugovore po službeni poti. Ugovori se lahko nanašajo na izdane akte vodenja in poveljevanja, vendar le v delu, ki se neposredno nanaša na vojaško osebo, ki vlaga ugovor na službene zadeve ali ravnanje druge vojaške osebe ali nadrejenih v povezavi s službenimi zadevami. Ugovor ne zadrži izvršitve sprejetega akta vodenja in poveljevanja, razen v primerih, določenih v 49. členu Zakona o obrambi. Ugovor se vloži v petih dneh od dneva prejema akta vodenja in poveljevanja oziroma od dneva, ko je nastal razlog, zaradi katerega se vlaga ugovor. V skladu z določbami tega člena vojaška oseba vlaga v službenih zadevah tudi predloge, prošnje in zahteve.

(2) Vojaške osebe vlagajo pisne ugovore neposredno nadrejenim, ki imajo pooblastilo za odločanje. Prvi pooblaščen za odločanje je poveljnik voda ali njemu enake enote.

(3) Če vojaška oseba želi ugovor podati ustno, se njena prošnja vpiše v knjigo za uradne razgovore. Knjigo uradnih razgovorov vodi nadrejeni, ki ima pooblastilo za odločanje.

(4) Na vlogo lahko odgovori nadrejeni pisno ali pa povabi vojaško osebo na uradni razgovor.

(5) Nadrejeni mora podrejenega sprejeti na uradni razgovor v sedmih dneh od dneva vpisa prošnje v knjigo za uradne razgovore. V nujnih primerih mora nadrejeni podrejenega sprejeti na uradni razgovor takoj, ko je to mogoče. Med uradnim razgovorom mora nadrejeni zagotoviti spoštovanje zasebnosti in dostojanstva vojaške osebe, ki je zaprosila za uradni razgovor. Na zahtevo vojaške osebe je lahko prisoten tudi vodni ali četni zaupnik. Odločitev se vpiše v knjigo za uradne razgovore.

(6) Nadrejeni lahko odloči, da na uradnem razgovoru, glede na vrsto zadeve, ki se obravnava, sodelujejo vodni ali četni zaupnik, psiholog, pravni svetovalec, podčastnik ali častnik, ki opravlja ustrezno dolžnost, povezano z obravnavano zadevo. Nadrejeni lahko za sodelovanje vojaške osebe ustrezne službe ali dolžnosti na uradnem razgovoru zaprosi višje nadrejenega, če taka vojaška oseba ne spada v njegovo pristojnost.

(7) Če vojaška oseba po službeni poti uveljavlja vlogo, povezano s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi iz delovnega razmerja, jo mora nadrejeni brez odlašanja seznaniti s postopkom, ki je za uveljavljanje teh pravic določen z zakonom o obrambi.

38. člen (obveznost obravnave vloge)

(1) Nadrejeni mora vlogo proučiti in če je pristojen, o njej pisno odločiti praviloma v sedmih dneh od dneva, ko je bila vložena. Če v zadevi ni pristojen, mora vlogo s svojim mnenjem v petih dneh dostaviti nadrejenemu, ki mora o vlogi odločiti v nadaljnjih sedmih dneh. Enako ravna tudi nadrejeni, ki na uradnem razgovoru ugotovi, da v zadevi ni pristojen za odločanje. Nadrejeni lahko zahteva, da predlagatelj poleg ustne poda tudi pisno vlogo.

(2) Pisna odločitev nadrejenega o vlogi se vpiše v knjigo za uradne razgovore.

(3) Nadrejeni vloge, za katero ni pristojen, ne sme niti zadržati niti zavreči.

39. člen (pritožba na odločitev)

(1) Če vojaška oseba z odločitvijo nadrejenega ni zadovoljna ali če v sedmih dneh nadrejeni v njeni zadevi ne odloči, se lahko pritoži višje nadrejenemu.

(2) Pritožba se vloži pisno ali ustno. Če je vložena ustno, se vpiše v knjigo uradnih razgovorov. O pritožbi se lahko odloči pisno ali ustno na uradnem razgovoru.

(3) Višje nadrejeni mora vojaško osebo sprejeti na uradni razgovor v petih dneh od dneva vpisa pritožbe v knjigo za uradne razgovore.

(4) Višje nadrejeni o pritožbi odloči v 14 dneh od dneva njene vložitve oziroma uradnega razgovora. Višje nadrejeni lahko pred odločitvijo o pritožbi imenuje tričlansko komisijo, ki jo sestavljajo osebe z enakim ali višjim činom, kot ga ima vojaška oseba, ki se je pritožila, in ki tej osebi niso podrejene. Komisija višje nadrejenemu predloži mnenje o pritožbi. Odločitev višje nadrejenega je dokončna in se izda tudi pisno.

(5) Pisna odločitev višje nadrejenega o pritožbi se vpiše v knjigo za uradne razgovore. Z odločitvijo višje nadrejenega o pritožbi se seznani vojaška oseba, ki je pritožbo vložila, in nadrejeni tej vojaški osebi.

(6) Če višje nadrejeni iz tretjega odstavka tega člena v zadevi ni pristojen, pritožbo v petih dneh s svojim mnenjem dostavi nadrejenemu oziroma pristojnemu organu, ki o pritožbi dokončno odloči.

40. člen (zaupniki)

(1) Vojaška oseba lahko namesto po službeni poti posreduje vlogo vodnemu zaupniku, če se ta nanaša na akte vodenja in poveljevanja oziroma ravnanje drugih vojaških oseb ali nadrejenih in je povezana z vojaško osebo. Vodni zaupnik mora brez odlašanja vlogo po službeni poti posredovati nadrejenemu, ki o njej odloči oziroma sprejme vojaško osebo na uradni razgovor.

(2) Vodne zaupnike izberejo pripadniki voda. Vodni zaupniki med seboj izberejo četnega zaupnika. Vodni oziroma četni zaupniki nadrejene seznajajo, ko je treba oziroma najmanj enkrat na mesec, z morebitnimi nujnimi vprašanji dela enote. Imenovanje, pristojnosti in način dela vodnih in četnih zaupnikov se uredijo v pravilih službe.

(3) Poveljnik voda ali čete oziroma nadrejeni pri odločanju o zadevah, ki jih uveljavlja vojaška oseba po službeni poti, lahko predhodno zahteva mnenje vodnega ali četnega zaupnika.

41. člen (uradni razgovor pri ministru)

Poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote, častnik s činom polkovnik ali višjim činom ali vojaški uslužbenec XIV. ali višjega razreda, ki ni zadovoljen z odločitvijo nadrejenega o pritožbi, lahko v petih dneh od dneva prejema odločitve pisno zaprosi za uradni razgovor pri ministru. Minister najpozneje v sedmih dneh odloči, ali bo vojaško osebo sprejel na uradni razgovor ali bo podal pisni odgovor. Uradni razgovor pri ministru poteka ob navzočnosti načelnika generalštaba v 14 dneh od dneva vložitve pisne prošnje.

42. člen (skupinski ugovori in pritožbe)

Skupinski ugovori ali pritožbe zoper akte vodenja in poveljevanja niso dovoljeni in se ne obravnavajo ter se štejejo kot težja kršitev vojaške discipline zaradi opuščanja oziroma nepooblaščenega spreminjanja predpisanih postopkov, ki povzroči večje škodljive posledice.

IV. DELOVNI ČAS

1. Delovni čas in posebni delovni pogoji

43. člen (delovni čas)

(1) Delovni čas je efektivni delovni čas, čas odmora ter čas upravičenih odsotnosti z dela v skladu s predpisi. Efektivni delovni čas je vsak čas, v katerem pripadnik dela. Polni delovni čas v vojski je 40 ur na teden.

(2) Začetek in konec delovnega časa v vojski določi načelnik generalštaba.

(3) Minister na predlog načelnika generalštaba lahko določi formacijske dolžnosti v vojski, na katerih zaradi večje nevarnosti za poškodbe in zdravstvene okvare traja polni delovni čas manj kot 36 ur na teden.

(4) Dnevna delovna obveznost praviloma traja največ 12 ur.

(5) Minister lahko odredi, da se na posameznih delovnih mestih ali formacijskih dolžnostih na predlog načelnika generalštaba najkrajši predpisan dnevni in tedenski počitek pri izmenskem delu zagotavlja v obdobju, ki ne sme biti daljše kot šest mesecev (referenčno obdobje).

(6) Delovni čas pripadnikov, ki so napoteni na opravljanje vojaške službe v skupna ali druga poveljstva in enote izven države, se odredi glede na pravila, ki veljajo za druge pripadnike takega poveljstva ali enote.

44. člen (izjeme glede omejitev)

(1) Izjemoma lahko načelnik generalštaba odredi delovni čas ne glede na dnevne, tedenske in mesečne omejitve, če:

- ☐ je to nujno zaradi nemotenega ali neprekinjenega delovanja oborožitvenega, nadzornega ali telekomunikacijskega sistema ali varovanja določenega objekta ali območja;
- ☐ gre za izvajanje z zakonom določenih nalog, ki v odrejenem časovnem obdobju zahtevajo neprekinjeno ali nemoteno delovanje;
- ☐ gre za izvedbo vojaškega strokovnega usposabljanja ali vaj, ki trajajo dalj časa;
- ☐ gre za izvajanje mednarodnih obveznosti.

(2) Delo iz prejšnjega odstavka se lahko odredi le, če ga ni mogoče opraviti upoštevajoč 46., 47. in 49. člen tega zakona, vendar lahko traja le, dokler je to nujno.

45. člen (delovni čas med povišano pripravljenostjo)

(1) Med povišano pripravljenostjo je delovni čas pripadnikov odvisen od vrste, namena, obsega in zahtevnosti dela. Za ta čas se določbe tega zakona o časovnih omejitvah

dnevne, tedenske ali mesečne delovne obveznosti, upoštevanje referenčnega obdobja, odmora, dnevnega ali tedenskega počitka ter dela prek polnega delovnega časa ne uporabljajo. O razporeditvi delovnega časa odloča nadrejeni poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote.

(2) Omejitve in prepovedi pri odrejanju delovnega časa, vključno z njegovim prerazporejanjem, odrejanjem dela prek polnega delovnega časa ter opravljanjem nočnega dela zaradi varstva različnih kategorij delavcev po splošnih predpisih, med povišano pripravljenostjo ne veljajo, razen za noseče delavke in matere eno leto po porodu.

(3) Če sta oba starša pripadnika Slovenske vojske in razporejena v poveljstvo ali enoto, ki je v povišani pripravljenosti, lahko eden izmed njiju ali starš, ki živi sam z otrokom, med odrejeno povišano pripravljenostjo uveljavlja pravico zaradi starševstva v povezavi z nočnim in nadurnim delom ter prerazporeditvijo delovnega časa zaradi skrbi za otroka, mlajšega od 15 let.

(4) Minimalni počitek v primerih iz tega člena se omogoča glede na vrsto nalog in v obsegu, kot to dopuščajo razmere, o čemer odloča nadrejeni poveljnik oziroma predstojnik.

46. člen

(razporejanje delovnega časa)

(1) Razporeditev in pogoje za začasno prerazporeditev delovnega časa določi načelnik generalštaba.

(2) Pri enakomerni razporeditvi polni delovni čas ne sme biti razporejen na manj kot štiri dni v tednu.

(3) Pripadnik mora biti obveščen o začasni prerazporeditvi delovnega časa praviloma najmanj en dan pred prerazporeditvijo.

47. člen

(neenakomerna in začasna razporeditev dela)

(1) Zaradi narave ali organizacije dela je lahko delovni čas neenakomerno razporejen. Pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi polnega delovnega časa ta ne sme trajati več kot 56 ur na teden. Če je odrejena dnevna delovna obveznost, ta ne sme biti krajša kot štiri ure.

(2) Pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi delovnega časa se upošteva polni delovni čas kot povprečna delovna obveznost v obdobju, ki ne sme biti daljše kot šest mesecev (referenčno obdobje). Referenčno obdobje začne teči z dnem neenakomerne razporeditve ali z dnem začasne prerazporeditve delovnega časa pripadnika.

(3) Delo v neenakomernem delovnem času ter v začasni prerazporeditvi polnega delovnega časa oziroma v izmenah vključuje opravljanje delovne obveznosti v deljenem delovnem času, ob sobotah, nedeljah, praznikih in drugih dela prostih dnevih ter delo v

popoldanskem in nočnem času, s prerazporeditvijo v okviru določene redne mesečne oziroma letne delovne obveznosti.

(4) Za delo v izmenah se šteje delo, ki se izmenoma opravlja v dopoldanskem, popoldanskem ali nočnem času. Za delo v izmenah se šteje tudi delo v turnusu, ko se delo opravlja po razporedu 12 ur, sledi pa mu 24 ali 48 ur počitka, in delo po posebnem razporedu, ko se delo opravlja dopoldne, popoldne in v nočnem času, vendar ne v enakomernem zaporedju.

(5) Če pripadniki delo opravljajo v izmenah ali v turnusu, mora generalštab zagotoviti njihovo periodično izmenjavo.

48. člen (delo ponoči)

(1) Pripadnik, ki ponoči opravi vsaj tri ure svoje redne dnevne delovne obveznosti oziroma dela ponoči tretjino polnega delovnega časa svoje letne delovne obveznosti, ima pravico do posebnega varstva.

(2) Če bi se pripadniku iz prejšnjega odstavka po mnenju zdravniške komisije zaradi dela ponoči lahko poslabšalo zdravstveno stanje, ga mora ministrstvo razporediti na ustrezno delo v dopoldanskem ali popoldanskem času v skladu z njegovo splošno in vojaško izobrazbo.

49. člen (delo preko polnega delovnega časa)

(1) Pripadniku se lahko odredi delo preko polnega delovnega časa upoštevajoč 108. člen Zakona o obrambi in službene potrebe. Ure, opravljene izven določenega začetka in konca delovnega časa, se obračunajo kot delo preko polnega delovnega časa.

(2) Za službene potrebe se po prejšnjem odstavku štejejo:

- ☐ izjemno povečan obseg dela;
- ☐ če je treba nadaljevati delovni ali drug proces, da bi se preprečila materialna škoda ali nevarnost za življenje in zdravje moštva oziroma tretjih oseb;
- ☐ če je nujno, da se odvrne okvara na vojaški opremi ali sredstvih, ki bi povzročila zastoj v opravljanju posameznih dejavnosti, služb ali sistemov;
- ☐ če je treba zagotoviti varnost moštva, vojaškega prometa in premoženja;
- ☐ v drugih izjemnih, nujnih in nepredvidenih primerih.

(3) Odrejanje dela preko polnega delovnega časa se podrobneje ureja v pravilih službe.

50. člen (straža)

(1) Straže trajajo praviloma nepretrgoma 24 ur.

(2) Vojaškim osebam, ki opravljajo stražarsko službo, se šteje, kot da delajo v deljenem delovnem času. Ure, v katerih ne opravljajo dejanskega dela, se ne štejejo v delovni čas, temveč kot pripravljenost za delo na delovnem mestu.

(3) Dnevna delovna obveznost med stražo ne sme presegati 12 ur. Ob izrednem dogodku oziroma zaradi dokončanja začete naloge se lahko delovni čas vojaške osebe izjemoma podaljša, pri tem pa se ure, ki jih opravi po že opravljenih 12 urah dela, štejejo kot ure, opravljene preko polnega delovnega časa.

(4) Opravljanje stražarske službe lahko traja neprekinjeno največ sedem dni. Vojaške osebe imajo pravico do prekinitve za počitek na kraju, kjer se opravlja straža, pri čemer se jim v redni delovni čas šteje 12 ur, preostalih 12 ur pa kot pripravljenost za delo.

51. člen (dežurstvo)

(1) Vojaškim osebam, ki opravljajo dežurstvo v skladu s pravili službe v Slovenski vojski, se ure dežurstva štejejo v ure tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti. Dnevna delovna obveznost med dežurstvom ne sme presegati 12 ur.

(2) Ob izrednem dogodku oziroma zaradi dokončanja začete naloge med dežurstvom iz prejšnjega odstavka, se lahko delovni čas izjemoma podaljša, pri tem pa se ure, ki jih vojaška oseba opravi po že opravljenih 12 urah, štejejo kot ure, opravljene prek polnega delovnega časa.

52. člen (pripravljenost za delo)

(1) Pripravljenost za delo je čas, v katerem mora biti pripadnik v pripravljenosti za delo na delovnem mestu, na določenem kraju ali na domu.

(2) Pripravljenost za delo se ne všteva v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti. V primeru, če mora pripadnik v času pripravljenosti za delo dejansko delati, se te ure dejanskega dela vštevajo v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti.

(3) Načelnik generalštaba določi primere in način izvajanja pripravljenosti za delo v delovnih prostorih, na določenem kraju ali na domu.

(4) Pripravljenost za delo na določenem kraju je izenačena s pripravljenostjo za delo na delovnem mestu. Ne glede na določbe splošnih predpisov, ki urejajo plače v javnem sektorju, pripadniku pripada izplačilo za čas pripravljenosti na delovnem mestu v višini 50 odstotkov urne postavke osnovne plače, za čas pripravljenosti na domu pa v višini 20 odstotkov urne postavke osnovne plače, razen če višina urne postavke ni ugodneje urejena v kolektivni pogodbi.

53. člen (odmor, dnevni in tedenski počitek)

(1) Pripadnik, ki dela krajši delovni čas v skladu s tem zakonom in v povezavi s 108. členom Zakona o obrambi, vendar več kot štiri ure na dan, ima pravico do odmora med delovnim časom, ki je v sorazmerju z dolžino dela. Dolžina odmora se pri neenakomerni ali

začasni prerazporeditvi delovnega časa določi sorazmerno dolžini dnevnega delovnega časa.

(2) Pripadnik ima praviloma med dvema zaporednima delovnima dnevnoma pravico do počitka, ki traja nepretrgoma najmanj 12 ur. V obdobju sedmih zaporednih dni ima poleg pravice do dnevnega počitka praviloma tudi pravico do tedenskega počitka, ki traja najmanj 24 neprekinjenih ur.

(3) Če mora pripadnik zaradi službenih potreb, varnostnih razmer oziroma nemotenega izvajanja vojaškega izobraževanja in usposabljanja na dan tedenskega počitka delati, se mu zagotovi tedenski počitek v tekočem ali naslednjem mesecu.

54. člen

(delovni čas pri opravljanju vojaške službe izven države)

(1) Delovni čas pripadnikov pri opravljanju vojaške službe izven države je lahko enakomerno ali neenakomerno razporejen ne glede na določbe predpisov o časovnih omejitvah dnevne, tedenske ali mesečne delovne obveznosti, odmora, dnevnega ali tedenskega počitka ter dela preko polnega delovnega časa. Pripadniku na opravljanju vojaške službe izven države se zagotavlja minimalno potrebni dnevni in tedenski počitek, če je to mogoče in upošteva tretji odstavek 53. člena tega zakona. O razporeditvi delovnega časa med opravljanjem vojaške službe izven države odloča nadrejeni poveljnik.

(2) Ne glede na prejšnji člen in prejšnji odstavek tega člena se pripadniku pri opravljanju nalog v mirovni operaciji in misiji zagotovi tedenski počitek v skladu s 110. členom tega zakona.

(3) Pri opravljanju vojaške službe izven države je opravljanje dela brez upoštevanja določb o časovnih omejitvah dnevne, tedenske ali mesečne delovne obveznosti, odmora, dnevnega počitka ter dela preko polnega delovnega časa upoštevano pri določitvi plače.

55. člen

(delo na domu)

Načelnik generalštaba lahko odredi, da se pri posameznih formacijskih dolžnostih v orkestru Slovenske vojske ali pri določenih drugih formacijskih dolžnostih glede na posebne zahteve dela v delovni čas šteje tudi delo na domu, ki je lahko največ tri ure na delovni dan.

56. člen

(dosegljivost)

(1) Dosegljivost je čas, ko je pripadnik dosegljiv prek javnih ali službenih komunikacijskih sredstev. Pripadnik se mora le izjemoma v odrejenem času javiti v poveljstvu ali enoti ali na drugem določenem kraju. Čas dosegljivosti se ne šteje v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti. Pripadnikom, za katere je odrejena dosegljivost, pripada dodatek k plači, katerega višino določi vlada. Pripadnike, ki morajo zagotoviti dosegljivost, čas dosegljivosti in čase, v katerih se morajo, ko je treba, javiti v poveljstvu ali enoti ali na drug določen kraj, določi načelnik generalštaba.

(2) Pripadniki iz prvega odstavka tega člena morajo nositi pri sebi tehnične naprave, po katerih lahko prejemajo obvestila ali ukaze. Nošenje tehničnih naprav je obvezno, razen v času opravičene odsotnosti z dela skladno s predpisi. Za čas dosegljivosti se pripadniku, ki mu je odrejena dosegljivost preko osebnega komunikacijskega sredstva, na podlagi vloge povrnejo dejanski stroški uporabe komunikacijskega sredstva za službene potrebe.

(3) Način in višino povračila stroškov iz prejšnjega odstavka določi minister.

57. člen (stalnost)

(1) Pripadnikom stalne sestave za vsako začeto leto dela na vojaški dolžnosti nad pet let pripada dodatek za stalnost v skladu s splošnimi predpisi.

(2) V delovno dobo iz prejšnjega odstavka se šteje tudi poklicno opravljanje vojaške službe po formacijah Teritorialne obrambe oziroma v drugih sestavah, izenačenih s Teritorialno obrambo v skladu s predpisi.

(3) Vojaški osebi, ki je bila premeščena na delo v Slovensko vojsko, se za določitev dodatka za stalnost šteje tudi delovna doba v organu, iz katerega je bila premeščena, če je bila po predpisih in pod pogoji, ki veljajo za ta organ, upravičena do dodatka za stalnost.

58. člen (rekreacijski dopust)

(1) Vojaškim osebam na formacijskih dolžnostih ali delovnih mestih, na katerih se opravlja vojaška služba (v nadaljnjem besedilu: vojaška delovna mesta) nadzora in kontrole zračnega prostora, za katera se zahtevajo licence, na formacijskih dolžnostih ali vojaških delovnih mestih za elektronsko spremljanje mednarodnih sistemov zvez, pilotov, tehnikov letalcev, vojaških pirotehnikov in vojaških potapljačev pripada za ohranjanje telesne pripravljenosti poleg rednega dopusta še največ 15 dni rekreacijskega dopusta.

(2) Kriterije za določitev dolžine rekreacijskega dopusta, pogoje in način njegove izrabe določi minister.

V. RAZPOREJANJE PRIPADNIKOV SLOVENSKE VOJSKE

1. Razporeditve na formacijske dolžnosti

59. člen (razporeditev na drugo formacijsko dolžnost)

(1) Pripadnik je lahko zaradi službenih potreb za nedoločen čas razporejen na drugo formacijsko dolžnost. O tem odloči načelnik generalštaba. Minister na predlog

načelnika generalštaba razporeja vojaške osebe, za imenovanje katerih je pristojen po zakonu o obrambi, ter vojaške osebe s činom brigadnega generala ali višjim.

(2) V skladu s prejšnjim odstavkom se pripadnik lahko razporedi na formacijsko dolžnost, za katero se zahteva enak čin kot je njegov osebni. Pri tem se upoštevajo določbe zakona o obrambi, službena ocena zadnjih treh let ter druga merila, ki jih določi načelnik generalštaba. Pripadnik se lahko v skladu s prejšnjim odstavkom tega člena razporedi na formacijsko dolžnost, za katero se zahteva za stopnjo višji čin, kot je njegov osebni, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- ☐ ima predpisano izobrazbo;
- ☐ je uspešno končal predpisano vojaško izobraževanje in usposabljanje;
- ☐ je od zadnjega povišanja preteklo najmanj dve leti;
- ☐ je ocenjen s službeno oceno najmanj dobro;
- ☐ če mu ni bil izrečen dokončen disciplinski ukrep zadržanja povišanja v višji čin ali napredovanja v višji razred.

(3) Zoper akt o razporeditvi iz prvega in drugega odstavka tega člena lahko pripadnik vloži ugovor po službeni poti. Ugovor ne zadrži izvršitve akta.

(4) Za službene potrebe iz prvega odstavka tega člena se šteje:

- ☐ popolnitev ali dopolnitev formacijskih dolžnosti, ki je nujna za delo poveljstva ali enote;
- ☐ popolnitev formacijskih dolžnosti, ki so nepopolnjene, a je njihova popolnitev predvidena s pripadniki stalne sestave;
- ☐ popolnitev formacijskih dolžnosti, s katerimi se vzpostavlja neprekinjena linija poveljevanja.

(5) Pripadniku, ki je zaradi službenih potreb razporejen v kraj, ki je oddaljen več kot 60 km od kraja bivanja, ministrstvo zagotovi primerno nastanitev, če je to mogoče.

(6) Akt vodenja ali poveljevanja o razporeditvi na drugo formacijsko dolžnost zaradi službenih potreb za nedoločen čas mora biti pripadniku vročen praviloma najmanj 14 dni pred dnevom razporeditve.

60. člen

(začasna razporeditev na drugo formacijsko dolžnost)

(1) Pripadnik je lahko zaradi službenih potreb začasno razporejen na drugo ali nižje ovrednoteno formacijsko dolžnost, in sicer največ za dve leti.

(2) Pripadnik je lahko zaradi službenih potreb začasno razporejen v začasno skupino ali enoto oziroma na drugo formacijsko dolžnost v skladu s pravili službe.

(3) Pripadnik v času začasne razporeditve zadrži vse pravice, pridobljene na prejšnji formacijski dolžnosti, če je trajanje razporeditve do 30 dni, razen plače iz nove formacijske dolžnosti, če je to zanj ugodnejše. Za začasne razporeditve, daljše kot 30 dni, pa pridobi vse pravice iz nove formacijske dolžnosti, če je plača iz nove formacijske dolžnosti zanj ugodnejša, razen pravice do povišanja v čin ali napredovanja v razred. Dolžan je spoštovati red in delovne programe, ki veljajo za začasno skupino, enoto oziroma formacijsko dolžnost, na katero je razporejen.

(4) O začasni razporeditvi iz drugega odstavka tega člena odločajo z akti poveljevanja:

- ☐ poveljnik bataljona ali njemu enake enote, če traja razporeditev do 10 dni;
- ☐ poveljnik brigade ali njej enake ali višje enote, če traja razporeditev do 30 dni;
- ☐ poveljnik operativne ravni, če traja razporeditev do šestih mesecev;
- ☐ načelnik generalštaba, če traja razporeditev do enega leta.

(5) Za službene potrebe iz prvega in drugega odstavka tega člena se šteje:

- nadomeščanje druge vojaške osebe ali delavca, ki je odsoten s formacijske dolžnosti oziroma delovnega mesta, ne glede na vzrok odsotnosti;
- opravljanje nalog ali del, ki so nujna ali jih je treba opraviti v določenem času oziroma vplivajo na pripravljenost vojske;
- popolnitev ali dopolnitev formacijskih dolžnosti, za katere je popolnitev predvidena z organizacijskim ukazom ali je nujna za delo oziroma uporabo poveljstva ali enote;
- popolnitev formacijskih dolžnosti, ki so nujne za izvajanje vojaško strokovnega usposabljanja ali vzpostavitev neprekinjene linije poveljevanja;
- napotitev na izobraževanje ali usposabljanje zaradi pridobitve predpisanega ali drugega strokovnega znanja za opravljanje predvidenih formacijskih dolžnosti;
- popolnitev začasnih skupin ali enot.

(6) Pripadnik je lahko na drugo formacijsko dolžnost do 30 dni zaradi enakega vzroka začasno razporejen največkrat dvakrat zaporedoma oziroma največ dvakrat v koledarskem letu. Pripadnik stalne sestave je lahko začasno razporejen za več kot 30 dni zaradi enakega vzroka samo dvakrat zaporedoma.

(7) Akt poveljevanja o začasni razporeditvi mora biti pripadniku vročen štirinajst dni pred dnem začasne razporeditve na drugo delo ali formacijsko dolžnost, če gre za razporeditev nad 30 dni.

61. člen

(nadomeščanje poveljnika)

V miru ima namestnik poveljnika med začasno odsotnostjo poveljnika v skladu z zakonom o obrambi in s pravili službe za obdobje do treh mesecev vse pristojnosti poveljnika, vendar pa prvih 30 dni ne pridobi pravic in plače, povezane s formacijsko dolžnostjo poveljnika. Če je odsotnost poveljnika daljša od treh mesecev, se namestnik začasno imenuje na dolžnost poveljnika. Nadomeščanje oziroma začasno imenovanje na dolžnost poveljnika lahko traja največ 12 mesecev. V tem času ne pridobi pravice do povišanja v čin.

62. člen

(opravljanje nalog v drugem kraju)

(1) Pripadnik je lahko za opravljanja formacijske dolžnosti začasno razporejen v drug kraj zaradi službenih potreb.

(2) Za službene potrebe se v tem primeru štejejo:

- izvrševanje nalog ali del, ki so nujna ali jih je treba opraviti v določenem času oziroma vplivajo na pripravljenost vojske;
- izvajanje vojaško strokovnega izobraževanja in usposabljanja;
- napotitev na izobraževanje ali usposabljanje zaradi pridobitve predpisanega ali drugega strokovnega znanja za opravljanje predvidenih formacijskih dolžnosti.

(3) Akt poveljevanja za začasno razporeditev v drug kraj izda poveljnik brigade, njemu enake ali višje enote, in sicer za čas do enega leta. Začasna razporeditev enote ali dela enote zaradi službenih potreb v drug kraj se izvede z aktom poveljevanja za enoto ali del enote.

(4) Načelnik generalštaba lahko na podlagi pripadnikove vloge in če narava dela na formacijski dolžnosti, na katero je razporejen, to omogoča, pripadnika izjemoma stalno razporedi v drug kraj.

(5) Akt poveljevanja o začasni razporeditvi enote (organizacijski ukaz) ali pripadnika v drug kraj opravljanja dela mora biti pripadniku stalne sestave vročen praviloma najmanj sedem dni pred dnem razporeditve.

VI. PRAVICE MED SLUŽBO

1. Pravice in dolžnosti pripadnika med opravljanjem vojaške službe

63. člen

(napotitev na izobraževanje ali usposabljanje)

(1) Pripadnik je z ukazom napoten na vojaško izobraževanje in usposabljanje na vojaške šole, ki jih organizira ministrstvo, oziroma druge šole in organizacije doma in v tujini. Stroški vojaškega izobraževanja in usposabljanja bremenijo ministrstvo, razen če pripadnik v okviru vojaškega izobraževanja in usposabljanja pridobi v javnem izobraževalnem sistemu priznano stopnjo izobrazbe ali civilno priznane licence. V tem primeru se pravice in obveznosti, povezane z vojaškim izobraževanjem in usposabljanjem, uredijo s pogodbo.

(2) Pripadnik, ki ima sklenjeno pogodbo v skladu s tem členom, mora po končanem izobraževanju ali usposabljanju ostati v delovnem razmerju najmanj dvakrat toliko časa, kolikor je trajalo izobraževanje ali usposabljanje, če je bilo to daljše od enega leta, in dve leti, če je bilo krajše od enega. Ob predčasni odpovedi pogodbe o zaposlitvi zaradi razlogov pri pripadniku mora vrniti sorazmeren del stroškov izobraževanja ali usposabljanja in prejemkov, ki jih je dobil v tem času.

(3) Izvajanje pravic in obveznosti pripadnikov med izobraževanjem ali usposabljanjem podrobneje uredi minister.

64. člen
(plača)

(1) Za plače v Slovenski vojski se uporabljajo predpisi, ki urejajo plače javnih uslužbencev, če ni s tem zakonom določeno drugače.

(2) Orientacijske formacijske dolžnosti oziroma nazivi v Slovenski vojski se uvrstijo v plačni razred s kolektivno pogodbo za javni sektor.

(3) Druga vprašanja, ki se v skladu z zakonom, ki ureja plače v javnem sektorju, urejajo v kolektivni pogodbi dejavnosti, se za Slovensko vojsko uredijo z uredbo vlade.

(4) Pripadnikom, ki imajo pogodbe sklenjene za določen čas, se plača poveča za dva plačna razreda.

65. člen
(povečan obseg dela in obremenitev)

(1) Za odrejanje in plačevanje povečanega obsega dela ter obremenitev enot soglasje pripadnikov teh enot ni potrebno.

(2) Pripadnikom na formacijskih dolžnostih v Slovenski vojski, ki so predvidene za uporabo v skladu z načrti za kolektivno obrambo v okviru zavezništva oziroma je njihova uporaba določena v skladu z drugimi mednarodnimi pogodbami, se v obdobju, določenem za priprave in usposabljanje, plača zaradi povečanega obsega dela in zaradi posebnih obremenitev lahko poviša do 30 odstotkov osnovne plače.

(3) Pripadnikom enote, ki je dana na razpolago za uporabo za določeno časovno obdobje v skladu z načrti za kolektivno obrambo v okviru zavezništva oziroma v skladu z drugimi mednarodnimi pogodbami, ter pripadnikom enot ali skupin v različni stopnji pripravljenosti, namenjenih za bojno delovanje v miru v primeru potrebe, pri izvajanju nujnih nalog Slovenske vojske pri zaščiti in reševanju ter drugih nujnih nalog se plača zaradi povečanega obsega dela in posebnih obremenitev lahko poviša do 30 odstotkov osnovne plače.

(4) Plača se lahko do 30 odstotkov osnovne plače poviša tudi pri določenih formacijskih dolžnostih in vojaških delovnih mestih, katerih opravljanje zahteva posebno znanje in povečane obremenitve, brez njihove popolnitve pa ni mogoče zagotoviti delovanja enote ali drugih enot, oborožitvenega, bojnega ali drugega vojaškega sistema.

(5) O povišanju plače iz tega člena odloči vlada na predlog ministra. Povišanja plače iz drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena se ne izključujejo.

66. člen
(plača za opravljanje vojaške službe izven države)

(1) Pripadniku, ki v miru opravlja vojaško službo oziroma službo izven države pri izvrševanju obveznosti, sprejetih v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami, pripada plača z dodatki po osnovah in merilih, ki jih predpiše vlada.

(2) Pripadniku iz prejšnjega odstavka se plača obračuna po osnovah in dodatkih, kot če bi delal v povprečju 174 ur na mesec. Če pripadnik opravlja službo izven države le občasno ali nekaj dni, sicer pa opravlja redno službo, mu pripada plača za dejanske dneve dela izven države, pri čemer ti dnevi ne vplivajo na opravljeno redno mesečno delo v državi. V osnovni plači se pripadniku na opravljanju mirovne operacije in misije upoštevajo delo prek polnega delovnega časa, delo v enakomerno in neenakomerno razporejenem delovnem času ter nadomestilo za nezmožnost koriščenja dnevnega in tedenskega počitka.

(3) S pripadnikom iz prvega odstavka tega člena se sklene posebna pogodba, s katero se uredijo njegove pravice in dolžnosti za čas opravljanja službe v drugi državi. Posebna pogodba se ne sklepa, če gre za sodelovanje enote na vojaških vajah ali v drugih oblikah usposabljanja in urjenja ter napotitev v mirovne operacije in misije. Pripadnik mora biti za čas opravljanja vojaške službe izven države posebej zavarovan za primer poškodbe ali smrti.

(4) Po razglasitvi izrednega ali vojnega stanja oziroma po sprejetju odločitve o uporabi Slovenske vojske za vojaško obrambo v skladu s tem zakonom pripadniku stalne sestave pripada plača brez dodatkov zaradi posebnih pogojev dela in ne glede na kraj opravljanja službe. Višino plače in način njenega izplačila določi vlada.

67. člen

(poškodba pri delu in z njo povezano nadomestilo)

(1) Poškodba, ki jo pripadnik utrpi na redni poti od stanovanja do delovnega mesta ali nazaj, se šteje kot poškodba pri delu.

(2) Pripadnik iz prejšnjega odstavka, ki je odsoten z dela, za čas odsotnosti prejme 100-odstotno nadomestilo plače. V primeru odsotnosti z dela več nad 30 dni delodajalec izplača nadomestilo plače v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja, medtem ko razliko do 100-odstotnega nadomestila plače, ki je zdravstveno zavarovanje ne izplača, izplača iz lastnih sredstev.

68. člen

(obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje)

(1) Vojaške osebe morajo opravljati z zakonom o obrambi in s tem zakonom določene naloge, ki so povezane z večjo nevarnostjo za varnost, zdravje ali življenje in ki jih zaradi posebnih obremenitev ni mogoče opravljati po določeni starosti.

(2) Vojaške osebe na formacijskih dolžnostih, na katerih se opravljajo naloge iz prejšnjega odstavka, razen na formacijskih dolžnostih v športni enoti, se obvezno dodatno pokojninsko zavarujejo.

(3) Prispevki za obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje se plačujejo po prispevnih stopnjah v skladu s splošnimi predpisi.

(4) Vojaški osebi, ki je odsotna z dela zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, pravice iz poklicnega zavarovanja ne mirujejo. Delodajalec plača prispevke za poklicno zavarovanje v tem času po stopnji, ki velja na dan nastanka obveznosti za plačilo prispevkov. Ne glede na določbe zakona, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, je osnova za prispevke nadomestilo iz naslova zdravstvenega zavarovanja, ki ga delodajalec izplačuje v breme nosilca zdravstvenega zavarovanja.

2. Posebne določbe o odškodninski in disciplinski odgovornosti

69. člen

(odškodninska odgovornost)

(1) Pripadnik je odškodninsko odgovoren za škodo, ki jo protipravno povzroči ministrstvu pri delu ali v povezavi z delom naklepno ali iz hude malomarnosti.

(2) Za škodo iz prejšnjega odstavka, ki jo pripadnik povzroči tretji osebi, je nasproti tej osebi odškodninsko odgovorno ministrstvo.

(3) Tretja oseba lahko kot oškodovanec zahteva povračilo škode tudi od pripadnika, ki ji je protipravno povzročil škodo, če je bila škoda povzročena naklepno.

70. člen

(odškodninski postopek zoper pripadnika)

(1) Za postopek odločanja o odškodninski odgovornosti in odškodnini uporabljajo določbe tega zakona o postopku ugotavljanja disciplinske odgovornosti za težje disciplinske kršitve in pravil službe, razen določb o zastaranju, za katere se uporabljajo splošni predpisi.

(2) Če je s kršitvijo discipline nastala škoda za ministrstvo, se lahko v disciplinskem postopku odloči tudi o odškodninski odgovornosti. Če bi bila z ugotavljanjem odškodninske odgovornosti v disciplinskem postopku onemogočena hitra in učinkovita izvedba disciplinskega postopka, se o odškodninski odgovornosti odloči v posebnem odškodninskem postopku, določenem s tem zakonom.

(3) V zahtevnih primerih lahko načelnik generalštaba imenuje najmanj tričlansko komisijo za ugotavljanje odškodninske odgovornosti na prvi stopnji. Člani komisije so strokovnjaki s področja, ki omogoča strokovno in hitro ugotavljanje odškodninske odgovornosti in višine škode. Z imenovanjem komisije se imenuje tudi njen predsednik.

(4) Postopek ugotavljanja odškodninske odgovornosti se uvede z izdajo sklepa o uvedbi odškodninskega postopka. V postopku se obvezno naredi popis škode. Ugotovijo vse tudi okoliščine in vzroki, zaradi katerih je škoda nastala. Odškodninski postopek na prvi

stopnji se konča z izdajo odločbe o odškodninski odgovornosti po opravljeni odškodninski obravnavi.

(5) Zoper odločbo o ugotovitvi odškodninske odgovornosti ima pripadnik pravico ugovora v roku osmih dni od prejema pisnega odpravka odločbe. O ugovoru odloča komisija, ki jo imenuje minister. Komisija mora imeti najmanj tri člane, ki so strokovno usposobljeni za odločanje v konkretnem odškodninskem postopku.

(6) Dokončna odločba o izreku odškodninske odgovornosti je izvršilni naslov.

71. člen

(pavšalna odškodnina, oprostitev poplačila škode)

(1) Če bi ugotavljanje višine škode povzročilo ministrstvu nesorazmerne stroške ali če bi povračilo škode bistveno poslabšalo premoženjsko stanje pripadnika in njegove družine, se odškodnina odmeri v pavšalnem znesku. Če škoda ni bila povzročena naklepno, je lahko pripadnik v celoti oproščen poplačila škode, če je to primerno glede na njegovo prizadevanje za odpravo škode, odnos do dela ali njegovo premoženjsko stanje.

(2) Pripadnik je prost odškodninske odgovornosti, če je povzročil škodo z izvršitvijo ukaza ali povelja nadrejenega.

72. člen

(pisni dogovor)

O višini in načinu poravnave škode, ki je povzročena ministrstvu, je mogoč pisni dogovor med osebo, ki je pooblaščen za ugotavljanje odškodninske odgovornosti, oziroma komisijo za ugotavljanje odškodninske odgovornosti in povzročiteljem škode. Dogovor lahko obsega obročno vračilo škode, ki praviloma ne sme preseči 36 mesečnih obrokov. Pisni dogovor je izvršilni naslov.

73. člen

(škoda, povzročena tretji osebi)

Za izplačano odškodnino za škodo, ki jo je pripadnik na delu ali v povezavi z delom naklepno ali iz hude malomarnosti povzročil tretji osebi, ministrstvo, ki je škodo izplačalo, uveljavlja regresni zahtevek za poplačilo celotne škode ali pavšalne odškodnine. Regresni zahtevek za poplačilo pavšalne odškodnine se uveljavlja, če so podani razlogi za odmero odškodnine v pavšalnem znesku iz 71. člena tega zakona.

74. člen

(odškodninska odgovornost ministrstva)

(1) Če je pripadniku povzročena škoda pri delu ali v povezavi z delom, jo mora ministrstvo povrniti po splošnih načelih civilnega prava.

(2) Odškodninska odgovornost ministrstva se nanaša tudi na škodo, ki je bila pripadniku povzročena s kršenjem pravic iz delovnega razmerja.

(3) O višini in načinu poravnave škode je mogoč pisni dogovor oziroma poravnava med ministrstvom in pripadnikom, ki mu je bila povzročena škoda. Pisni dogovor je izvršilni naslov.

75. člen

(vsebina disciplinske odgovornosti in nadaljevana disciplinska kršitev)

(1) Vojaška oseba je odgovorna za kršitve vojaške discipline (v nadaljnjem besedilu: disciplinske kršitve). Kot disciplinska kršitev se šteje tudi dejanje, ki je storjeno, ko pripadnik ne opravlja vojaške ali druge službe, pa to dejanje moralno ali materialno škoduje interesom ministrstva.

(2) Disciplinske kršitve so lažje in težje.

(3) Disciplinska odgovornost je podana, če je pripadnik storil disciplinsko kršitev z naklepom ali iz malomarnosti.

(4) Kdor iz koristoljubnosti ali oškodovalnih nagibov hkrati ali zaporedoma stori dve ali več istih ali istovrstnih disciplinskih kršitev, ki glede na kraj, način ali druge enake okoliščine pomenijo enotno dejavnost, stori nadaljevano disciplinsko kršitev. Pripadniku, ki stori nadaljevano disciplinsko kršitev, se izreče disciplinski ukrep.

(5) Določbe tega zakona glede disciplinske odgovornosti se smiselno uporabljajo tudi za civilne osebe.

76. člen

(vrste disciplinskih kršitev)

(1) Lažje disciplinske kršitve so:

1. neupravičena zapustitev ali nepravočasna vrnitev v poveljstvo ali enoto do osem ur;
2. neopravičen izostanek z dela en dan;
3. malomarno izvrševanje dolžnosti, ki ne povzroči večjih škodljivih posledic;
4. namerna povzročitev manjše materialne škode na vojaškem premoženju;
5. malomarno vzdrževanje vojaškega premoženja;
6. nepravilno in malomarno nošenje uniforme in predpisanih oznak;
7. malomarno ravnanje s tajnimi podatki, ki ne povzroči večjih škodljivih posledic;
8. vedenje, ki je v nasprotju s kodeksom vojaške etike;
9. nezakonito ravnanje pri opravljanju dela, ki ne povzroči večjih škodljivih posledic;
10. odklonitev, neizvršitev ali nepopolna izvršitev sprejetega akta vodenja in poveljevanja, ki ne povzroči večjih škodljivih posledic;
11. žaljivo vedenje do podrejenih, nadrejenih ali drugih oseb, ki ne povzroči večjih škodljivih posledic.

(2) Težje disciplinske kršitve so:

1. neupravičena zapustitev ali nepravočasna vrnitev v poveljstvo ali enoto več kot osem ur;
2. neopravičen izostanek z dela tri dni v obdobju šestih mesecev ali neopravičen izostanek z dela dva dni zaporedoma;
3. uživanje alkohola ali prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi med opravljanjem dela oziroma opravljanje dela pod vplivom alkohola ali psihotropnih snovi;
4. odklonitev preizkusa ali strokovnega pregleda, s katerim se ugotavlja prisotnost alkohola oziroma prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi, ki zmanjšujejo zmožnost za delo;
5. opustitev požarno-varnostnih, varnostnih in drugih ukrepov, ki lahko ogrozijo varnost moštva ali vojaškega premoženja;
6. malomarno izvrševanje dolžnosti ali opuščanje oziroma nepooblaščno spreminjanje predpisanih postopkov za določeno ravnanje, ki povzroči večje škodljive posledice;
7. odklonitev, neizvršitev ali nepopolna izvršitev sprejetega akta vodenja ali poveljevanja, ki povzroči večje škodljive posledice;
8. neupravičen odstop od službene poti;
9. podaja skupinskega ugovora ali pritožbe zoper akte vodenja ali poveljevanja;
10. napačno poročanje ali prikrivanje podatkov, povezanih s službo ali opravljanjem določenih dolžnosti v povezavi z njo;
11. kršitev dolžnosti in omejitev glede sprejemanja daril;
12. kršitev načela prepovedi političnega delovanja;
13. nezakonito ali nenamensko razpolaganje z javnimi sredstvi;
14. naklepno povzročanje večje materialne škode na vojaškem premoženju;
15. žaljivo vedenje do podrejenih, nadrejenih ali drugih oseb, ki povzroči večje škodljive posledice;
16. nasilno vedenje do podrejenih, nadrejenih ali drugih oseb;
17. nezakonito ravnanje pri opravljanju dela, ki povzroči večje škodljive posledice;
18. neizvrševanje odrejenih inšpekcijskih ukrepov, za katere je pripadnik pristojen;
19. dejanje, ki pomeni kaznivo dejanje zoper uradno dolžnost, drugo kaznivo dejanje, storjeno na delu ali v povezavi z delom ali storjeno iz nečastnih nagibov, in drugo kaznivo dejanje ali prekršek, s katerim se krni ugled državnega organa;
20. opravljanje dela v nasprotju z omejitvami, določenimi v zakonu o obrambi;
21. kršitev pravic pripadnikov, določenih z zakonom o obrambi, tem zakonom in pravili službe;
22. več kot tri ponovitve lažjih disciplinskih kršitev, ugotovljenih z dokončno odločbo v obdobju dveh let;
23. protipravna odtujitev tajnih podatkov ali malomarno ravnanje s tajnimi podatki, ki povzroči večje škodljive posledice.

(3) Za pripadnike se kot disciplinske kršitve štejejo tudi vse kršitve, predpisane za javne uslužbenke po splošnih predpisih.

(4) Za manjšo materialno škodo po prvem odstavku tega člena se šteje škoda, ki ne presega 1000 evrov. Za večjo materialno škodo po drugem odstavku tega člena se šteje škoda, ki presega 1000 evrov.

(5) Škodljive posledice disciplinske kršitve po tem zakonu se presojuje zlasti glede na njihov vpliv na disciplino, pripravljenost moštva na opravljanje dela oziroma izvajanje naloge, varnost moštva in odnose med pripadniki ter ugled vojske ali ministrstva.

77. člen (organi disciplinskega postopka)

(1) O disciplinski odgovornosti pripadnika na prvi stopnji odloča načelnik generalštaba oziroma od njega pooblaščen častnik s činom majorja ali višjim oziroma višji vojaški uslužbenec XII. ali višjega razreda. Za odločanje o disciplinski odgovornosti civilne osebe je lahko pooblaščen civilna oseba.

(2) V zahtevnih primerih načelnik generalštaba imenuje najmanj tričlansko komisijo za ugotavljanje disciplinske odgovornosti na prvi stopnji. Člani komisije so praviloma strokovnjaki s področja, ki omogoča strokovno in hitro ugotavljanje disciplinske odgovornosti. Z imenovanjem komisije se imenuje tudi njen predsednik, ki mora imeti enak ali višji čin, razred oziroma naziv kot pripadnik, zoper katerega se vodi disciplinski postopek. Pri imenovanju članov v komisijo se upoštevajo pogoji iz prejšnjega odstavka.

(3) O disciplinski odgovornosti načelnika generalštaba odloča senat disciplinske komisije iz petega odstavka tega člena. V tem primeru enega od članov senata določi minister. Zoper odločitev senata ima načelnik generalštaba pravico zahtevati sodno varstvo v skladu z drugim odstavkom 89. člena tega zakona.

(4) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena je za vodenje disciplinskega postopka na prvi stopnji v enoti ali začasni skupini v času povišane pripravljenosti, ki vključuje tudi vojaško službo izven države oziroma v izrednem ali vojnem stanju, pristojen neposredno nadrejeni taki enoti ali skupini. Ob razglasitvi izrednega ali vojnega stanja oziroma pri izvajanju vojaške obrambe v skladu z zakonom o obrambi je za vodenje disciplinskega postopka zaradi lažjih kršitev pristojen poveljnik voda, njemu enake ali višje enote.

(5) Disciplinski organ druge stopnje je disciplinska komisija, ki jo imenuje minister. Komisija ima najmanj deset članov. Z imenovanjem komisije se imenuje tudi njen predsednik. Komisija odloča v senatu treh članov, ki jih določi predsednik komisije za vsak primer posebej. V primeru disciplinskega postopka iz četrtega odstavka tega člena odloča senat na ozemlju Republike Slovenije ali izven države, o čemer odloča predsednik komisije, upoštevaje težo, zahtevnost in ekonomičnost postopka.

78. člen (zastaranje)

(1) Začetek disciplinskega postopka zastara po treh mesecih od dneva, ko se je izvedelo za disciplinsko kršitev in storilca. Začetek disciplinskega postopka v vsakem primeru zastara po enem letu od dneva, ko je bila kršitev storjena.

(2) Vodenje disciplinskega postopka zastara po enem letu od uvedbe disciplinskega postopka.

(4) Šteje se, da se je izvedelo za kršitev in storilca, ko je bil o tem obveščen načelnik generalštaba, v disciplinskem postopku zoper načelnika pa, ko je bil o tem obveščen minister.

(5)

(4) Če ima disciplinska kršitev znake kaznivega dejanja, se za absolutne zastaralne roke smiselno uporabljajo določbe kazenskega zakonika.

(5) Izvršitev disciplinskega ukrepa za disciplinske kršitve zastara po šestih mesecih od dneva dokončnosti odločbe, s katero je bil disciplinski ukrep izrečen.

79. člen (uvedba disciplinskega postopka)

(1) Uvedbo disciplinskega postopka lahko predlagajo:

1. poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote, ki je nadrejen pripadniku, za katerega obstaja utemeljen sum, da je storil disciplinsko kršitev;
2. generalni direktor Obveščevalno varnostne službe ministrstva;
3. glavni inšpektor za obrambo;
4. načelnik štabnega varnostnega organa generalštaba;
5. poveljnik teritorialno pristojne enote vojaške policije;
6. glavni preiskovalec stalne komisije za preiskovanje letalskih nesreč in incidentov vojaških zrakoplovov;
7. vodja notranje organizacijske enote ali organa, če je vojaška oseba razporejena na vojaško delovno mesto v to organizacijsko enoto ali organ.

(2) Predlog za uvedbo disciplinskega postopka se vloži brez odlašanja, v pisni obliki in mora vsebovati opis disciplinske kršitve kot tudi dokazila ali navedbo dokazov, ki utemeljujejo navedbe v predlogu. Predlog se pošlje neposredno načelniku generalštaba oziroma ministru, če se predlaga uvedba disciplinskega postopka zoper načelnika generalštaba, ali poveljniku iz četrtega odstavka 77. člena tega zakona. Če se zoper načelnika generalštaba predlaga uvedba disciplinskega postopka, lahko minister odredi komisiji, da uvede postopek zoper načelnika generalštaba. Predlog ni pogoj za uvedbo disciplinskega postopka.

(3) Disciplinski postopek zoper pripadnika se uvede s pisnim sklepom, ki ga izda disciplinski organ prve stopnje. Zoper sklep ni dovoljeno pravno sredstvo. Šteje se, da je postopek uveden na dan izdaje sklepa. V disciplinskem postopku ni mogoče ugotavljati odgovornosti za disciplinsko kršitev, ki ni vsebovana v sklepu o uvedbi postopka.

(6) Disciplinski postopek se ne uvede, če je storjena disciplinska kršitev majhnega pomena, o čemer odloča načelnik generalštaba.

(7) Disciplinski organ o uvedbi disciplinskega postopka ne obvešča sindikatov.

80. člen
(odločanje o izločitvi)

- (1) O izločitvi načelnika generalštaba odloča minister.
- (2) O izločitvi osebe, ki jo je pooblastil načelnik generalštaba, odloča načelnik generalštaba.
- (3) O izločitvi člana senata disciplinske komisije odloča predsednik komisije. O izločitvi predsednika disciplinske komisije odloča minister.
- (4) O izločitvi poveljnika iz četrtega odstavka 77. člena tega zakona odloča načelnik generalštaba.
- (5) S sklepom, v katerem je ugodeno zahtevi za izločitev, se pooblasti druga oseba za odločanje o disciplinski odgovornosti.

81. člen
(pravica do zagovora)

- (1) Pred sprejetjem odločitve o disciplinski odgovornosti mora disciplinski organ pripadniku dati možnost, da se izjavi o očitanih kršitvah.
- (2) Če je zoper pripadnika uveden postopek zaradi težje disciplinske kršitve, je treba opraviti obravnavo. Med vročitvijo vabila na obravnavo in prvim narokom za obravnavo mora preteči najmanj 15 dni. Med vročitvijo vabila na nadaljnji narok in narokom mora preteči najmanj pet dni. Vabila za naslednji narok ni treba vročati, če je pripadnik oziroma njegov pooblaščenec o tem, kdaj bo narok, obveščen že na obravnavi.
- (3) Če je postopek uveden zaradi lažje disciplinske kršitve, se o disciplinski odgovornosti lahko odloči že po pridobitvi pripadnikovega pisnega zagovora. Pisni zagovor lahko pripadnik posreduje v 15 dneh od vročitve sklepa o uvedbi disciplinskega postopka. V sklepu mora biti pripadnik opozorjen, da bo o njegovi disciplinski odgovornosti odločeno, če pisnega zagovora ne bo posredoval v roku. Po prejemu pripadnikovega pisnega zagovora se disciplinski organ prve stopnje lahko odloči, da se opravi obravnavo, pri čemer morajo med vročitvijo vabila in obravnavo preteči najmanj trije dnevi.
- (4) Pripadnik se lahko zagovarja sam ali po pooblaščenju. Pooblaščenec je lahko odvetnik, predstavnik reprezentativnega sindikata oziroma druga polnoletna oseba. Pripadnik mora pooblaščenju izdati pisno pooblastilo. Če ima pripadnik pooblaščenca, se vsa pisanja v disciplinskem postopku vročajo pooblaščenju.

(5) Obravnava ni javna, na njej pa lahko poleg pripadnikovega pooblaščenca sodelujejo osebe, za katere tako določi disciplinski organ prve stopnje.

82. člen (začasna odstranitev)

(1) Pripadnik, zoper katerega je uveden disciplinski postopek za težjo disciplinsko kršitev, se lahko začasno odstrani od opravljanja dela do dokončne odločitve v disciplinskem postopku, če bi njegova navzočnost škodovala interesom službe ali ovirala potek disciplinske obravnave.

(2) Začasna odstranitev od opravljanja dela se izvede tako, da se:

1. pripadniku omejijo ali odvzamejo pooblastila;
2. pripadnik začasno prerazporedi na drugo formacijsko dolžnost ali
3. pripadniku prepove opravljanje dela.

(3) Izmed ukrepov iz prejšnjega odstavka se izbere tisti, s katerim se zavaruje interes službe, zagotovi nemoten potek disciplinskega postopka in upošteva tudi položaj pripadnika.

83. člen (odločitev o začasni odstranitvi)

(1) O začasni odstranitvi odloči disciplinski organ prve stopnje s sklepom.

(2) Zoper sklep o začasni odstranitvi ima pripadnik pravico ugovarjati v roku treh dni od vročitve sklepa. Ugovor ne zadrži izvršitve sklepa. O ugovoru odloča načelnik generalštaba z odločbo v 15 dneh. Odločitev načelnika je dokončna. Zoper odločitev ima pripadnik pravico zahtevati sodno varstvo pred sodiščem, pristojnim za delovne spore. Tožba se lahko vloži v 30 dneh od dneva, ko je bila odločitev načelnika pripadniku vročena.

(3) Če se ugotovi, da pripadnikova navzočnost ne bi več škodovala interesom službe ali ovirala poteka disciplinskega postopka, se sklep o začasni odstranitvi lahko prekliče do dokončne odločitve v disciplinskem postopku.

84. člen (pravice med začasno odstranitvijo)

(1) Med začasno odstranitvijo iz 3. točke drugega odstavka 82. člena tega zakona pripada pripadniku 60 odstotkov plače za polni delovni čas, izplačane v mesecu pred izdajo sklepa o začasni odstranitvi, vendar ne manj od minimalne plače. Preostali del plače se zadrži.

(2) Polna plača pripada pripadniku od dneva vrnitve k opravljanju dela.

(3) Pripadniku se vrne zadržani del plače z zakonitimi zamudnimi obrestmi, če:

1. je disciplinski postopek dokončno ustavljen ali je postopek zastaral;
2. je dokončno ugotovljeno, da ni storil očitane disciplinske kršitve, zaradi katere je bil izrečen ukrep začasne odstranitve.

85. člen
(odločitev disciplinskega organa prve stopnje)

(1) Disciplinski organ prve stopnje po prejemu pisnega zagovora oziroma na podlagi izvedene disciplinske obravnave sprejme odločitev, da ustavi disciplinski postopek ali ugotovi, da pripadnik ni storil očitane disciplinske kršitve, ali ugotovi, da je pripadnik odgovoren za disciplinsko kršitev in mu izreče disciplinski ukrep. Razglasitev odločitve disciplinskega organa ni javna.

(2) V bolj zapletenih zadevah se disciplinski organ prve stopnje lahko odloči, da odločitve ne razglasi na obravnavi. V takšnem primeru se pripravi samo pisna odločitev v 30 dneh od dneva, ko je bila disciplinska obravnava končana.

(3) Odločitev mora biti pisna, obsega pa izrek, obrazložitev in pravni pouk. Zoper odločitev lahko pripadnik ugovarja v roku osmih dni po vročitvi. Ugovor se vloži pri disciplinskem organu prve stopnje.

(4) Če se pripadnik odpove pravici do ugovora zoper odločitev, pisna obrazložitev odločitve in pravni pouk nista potrebna.

(5) Disciplinski postopek se lahko ustavi, če se v postopku ugotovi, da je pripadnik za isto dejanje že kaznovan v drugem postopku.

86. člen
(disciplinski ukrepi in vodenje evidence)

(1) Pripadniku se za lažjo disciplinsko kršitev izreče eden od naslednjih disciplinskih ukrepov:

1. opomin;
2. javni opomin pred enoto ali
3. denarna kazen.

(2) Pripadniku se za težjo disciplinsko kršitev poleg disciplinskih ukrepov iz prejšnjega odstavka lahko izreče eden od naslednjih disciplinskih ukrepov:

1. odvzem čina oziroma razreda za eno stopnjo;
2. razporeditev na drugo ali nižjo dolžnost;
3. zadržanje povišanja v višji čin oziroma napredovanja v višji razred;
4. odpoved pogodbe o zaposlitvi.

(3) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena se lahko pripadniku na služenju vojaškega roka in pripadniku rezervne sestave, kadar je v vojaški službi, za lažjo disciplinsko kršitev izreče opomin ali javni opomin pred enoto, za težjo kršitev pa prepoved izhoda iz

vojaške enote v prostem času, podaljšano opravljanje dolžnosti v notranji službi ali premestitev v drugo enoto.

(4) Ne glede na drugi odstavek tega člena se lahko civilni osebi zaradi težje disciplinske kršitve poleg disciplinskih ukrepov iz prvega odstavka tega člena izreče disciplinski ukrep razrešitev naziva in imenovanje v eno stopnjo nižji naziv ter odpoved pogodbe o zaposlitvi.

(5) Pripadniku se v izrednem in vojnem stanju izrekajo le tisti disciplinski ukrepi, ki so smotni in izvršljivi. Kot poseben disciplinski ukrep se lahko v vojnem stanju izreče disciplinski ukrep zapore do 30 dni.

(6) Denarna kazen za lažjo disciplinsko kršitev se lahko izreče v višini največ 15 odstotkov neto plače pripadnika, izplačane za mesec, v katerem je bila disciplinska kršitev storjena, in največ za tri mesece. Denarna kazen za težjo disciplinsko kršitev se lahko izreče v višini največ 33 odstotkov neto plače pripadnika, izplačane za mesec, v katerem je bila disciplinska kršitev storjena, in največ za šest mesecev. V odločbi, s katero se izreče denarna kazen, se poleg zneska denarne kazni, ki jo je pripadnik dolžan plačati, določi tudi rok za plačilo te kazni, ki ne sme biti krajši od enega in ne daljši od dveh mesecev.

(7) Razporeditev na drugo ali nižjo dolžnost se lahko izreče za največ eno leto od dokončnosti disciplinske odločbe.

(8) Zadržanje povišanja v višji čin oziroma napredovanja v višji razred se lahko izreče za najmanj dve in največ pet let od dokončnosti disciplinske odločbe.

(9) Odpoved pogodbe o zaposlitvi se lahko izreče le, če je bila disciplinska kršitev storjena naklepno ali iz hude malomarnosti.

(10) Če se zoper pripadnika vodi enoten disciplinski postopek zaradi več disciplinskih kršitev, se mu za vse kršitve izreče en disciplinski ukrep.

(11) Izvršitev disciplinskega ukrepa denarne kazni in odpovedi pogodbe o zaposlitvi se lahko pogojno odloži za največ eno leto. Pogojno odložena izvršitev disciplinskega ukrepa se lahko prekliče, če pripadnik v roku, za katerega je izvršitev odložena, stori disciplinsko kršitev. Če pripadnik stori disciplinsko kršitev v obdobju, v katerem je izvršitev disciplinskega ukrepa odložena, se pogojno odložena izvršitev disciplinskega ukrepa lahko prekliče v najpozneje šestih mesecih, odkar je to obdobje preteklo.

(12) Dokončen disciplinski ukrep se vpiše v evidenco, ki jo vodi generalštab. Disciplinski ukrep se izbriše iz evidence v dveh letih za lažje disciplinske kršitve in v petih letih za težje disciplinske kršitve od dneva dokončnosti disciplinske odločbe. Z izbrisom disciplinskega ukrepa se šteje, da pripadnik nikoli ni bil disciplinsko kaznovan.

87. člen (izbira disciplinskega ukrepa)

(1) Pri izbiri disciplinskega ukrepa se upoštevajo stopnja odgovornosti pripadnika, stopnja njegove krivde, teža nastalih posledic, njegovo ravnanje po storitvi disciplinske kršitve ter subjektivne in objektivne okoliščine, v katerih je bila disciplinska kršitev storjena.

(2) Pri izbiri disciplinskega ukrepa se upošteva tudi, ali je bil pripadnik že prej spoznan za odgovornega v disciplinskem postopku, kakšna je bila disciplinska kršitev ter kakšen disciplinski ukrep mu je bil izrečen, pri čemer se upoštevajo samo ukrepi, ki niso izbrisani iz evidence.

88. člen (varstveni ukrepi)

(1) Pripadniku, ki krši disciplino tako, da neposredno ogrozi varnost moštva ali vojaškega premoženja, se lahko poleg disciplinskega ukrepa izreče tudi eden od naslednjih varstvenih ukrepov:

1. prepoved samostojnega opravljanja dolžnosti do treh mesecev;
2. prepoved samostojnega upravljanja vozila, stroja ali plovila do šestih mesecev ali
3. razporeditev na drugo ali nižjo dolžnost do šestih mesecev.

(2) Varstveni ukrep izreče disciplinski organ prve stopnje.

(3) Pripadniku, ki mu je bil izrečen varstveni ukrep, pripadajo med trajanjem ukrepa pravice glede na dolžnost, ki jo opravlja po izreku varstvenega ukrepa.

89. člen (odločanje disciplinske komisije)

(1) Disciplinska komisija odloča na sejah senata, ki niso javne.

(2) Zoper odločitev disciplinske komisije ima pripadnik pravico zahtevati sodno varstvo pred sodiščem, pristojnim za delovne spore. Pripadnik lahko vloži tožbo v 30 dneh od dneva, ko mu je bil vročen akt, s katerim je disciplinska komisija odločila o njegovi odgovornosti.

90. člen (izvršilni naslov)

Dokončna odločba o izreku disciplinskega ukrepa je izvršilni naslov.

91. člen (druga vprašanja disciplinskega postopka)

(1) Druga vprašanja disciplinskega postopka zoper pripadnika se uredijo s pravili službe.

(2) Za vprašanja disciplinskega postopka zoper pripadnika, ki niso urejena s tem zakonom ali s pravili službe, se smiselno uporabljajo predpisi, ki urejajo postopek pred sodišči, pristojnimi za spore iz delovnih razmerij, razen določbe predpisov, ki se nanašajo na izredna pravna sredstva.

(3) Disciplinski postopek za ugotavljanje disciplinske odgovornosti pripadnika med povišano pripravljenostjo poteka po postopku, ki je s pravili službe določen za postopek v izrednem ali vojnem stanju oziroma med izvajanjem vojaške obrambe.

(4) Določbe tega zakona o disciplinski odgovornosti pripadnika se smiselno uporabljajo tudi za ugotavljanje disciplinske odgovornosti pripadnika v izrednem ali vojnem stanju oziroma pri izvajanju vojaške obrambe v skladu z zakonom o obrambi.

VII. SKRB ZA PRIPADNIKE

1. Pravice, ki izhajajo iz skrbi za pripadnike

92. člen

(vsebina in upravičenci)

(1) Pripadniki imajo zaradi posebnih obremenitev, odgovornosti in zahtev pri opravljanju vojaške službe pravico do skrbi, ki obsega:

- ☐ zdravstveno oskrbo;
- ☐ psihološko pomoč;
- ☐ socialno varstvo;
- ☐ pravno pomoč;
- ☐ pravno svetovanje;
- ☐ versko duhovno oskrbo;
- ☐ zagotavljanje službenih stanovanj;
- ☐ klubsko dejavnost;
- ☐ športno-rekreativne dejavnosti in organizirano preživljanje prostega časa;
- ☐ odhod iz vojaške službe.

(2) V okviru skrbi ministrstvo zavaruje pripadnike v času, ko so zaposleni v Slovenski vojski, tudi za primer nesreče pri delu, katere posledica je začasna izguba delovne zmožnosti oziroma za primer nesreče, katere posledica je smrt, invalidnost ter trajna ali začasna nezmožnost za delo in ki se je zgodila v času, ko ne opravljajo vojaške službe, razen če je bila nesreča povzročena naklepoma, zaradi velike malomarnosti ali zaradi uživanja alkohola, mamil ali drugih psihoaktivnih snovi.

(3) Do skrbi so upravičeni pripadniki stalne sestave, pogodbeni pripadniki rezervne sestave med opravljanjem vojaške službe in usposabljanjem, osebe med prostovoljnim služenjem vojaškega roka in drugi pripadniki, če je tako določeno s tem zakonom. Izvajanje posameznih dejavnosti se prilagaja kraju in razmeram, v katerih deluje poveljstvo ali enota.

(4) Do skrbi so upravičeni tudi družinski člani pripadnikov stalne sestave oziroma drugih pripadnikov med opravljanjem vojaške službe, če je tako določeno s tem zakonom. Ob smrti ali invalidnosti pripadnika imajo družinski člani pravice, kot določa ta zakon.

(5) Določbe tega zakona, ki urejajo pravico do skrbi, se smiselno uporabljajo tudi za civilne osebe in njihove družinske člane.

(6) Način izvajanja pravic skrbi podrobneje uredi minister.

93. člen
(zdravstvena oskrba)

(1) Zdravstvena oskrba obsega:

- ☐ brezplačno nujno zdravstveno pomoč med vojaško službo pri izvajanju bojnih in drugih nalog vojaške obrambe, med opravljanjem obveznosti, sprejetih v mednarodnih organizacijah ali z mednarodnimi pogodbami, oziroma med opravljanjem drugih nalog vojske, določenih z zakonom;
- ☐ zagotovitev nujne medicinske pomoči med streljanjem in opravljanjem drugih nevarnih nalog med vojaškim usposabljanjem in izobraževanjem;
- ☐ preventivne zdravstvene ukrepe pred in med izvajanjem posebno zahtevnih vojaških nalog, pred napotitvijo na opravljanje vojaške službe izven države in po vrnitvi v državo;
- ☐ zagotovitev prednostnega zdravljenja ob poškodbah ali bolezni pri delu med vojaško službo;
- ☐ sodelovanje v programih o zdravstveni vzgoji ali promociji zdravja kot dela vojaškega strokovnega usposabljanja in izobraževanja.

(2) Za poškodbo ali bolezen iz prejšnjega odstavka se šteje poškodba ali bolezen, ki je posledica dejavnosti pripadnika med vojaško službo in zaradi katere je začasno ali trajno nezmožen opravljati vojaško službo.

(3) Brezplačna nujna zdravstvena pomoč vključuje nujno medicinsko pomoč, preventivne in druge nujne zdravstvene ukrepe, v obsegu, ki jih je mogoče zagotoviti glede na razmere in pogoje, v katerih se vojaška služba opravlja oziroma v katerih pripadniki delujejo.

(4) Nujno medicinsko pomoč organizira pristojni poveljnik, ki izvaja streljanje ali drugo nevarno nalogo ali dejavnost tako, da zagotovi potrebno število ekip nujne medicinske pomoči na kraju izvajanja naloge. Načelnik generalštaba določi, pri katerih nalogah in dejavnostih mora biti zagotovljena ena ali več ekip nujne medicinske pomoči.

(5) Preventivni zdravstveni ukrepi med vojaško službo se izvajajo pred začetkom in med izvajanjem posebno zahtevnih vojaških nalog, kakor je bojno letenje zrakoplovov ali usposabljanje za tako letenje, letenje zrakoplovov v zahtevnih meteoroloških razmerah, vojaško potapljanje z avtonomno potapljaško opremo ali tehnično potapljanje in druge naloge. Načelnik generalštaba določi, katere naloge se štejejo za posebno zahtevne vojaške naloge.

(6) Preventivni zdravstveni ukrepi pred napotitvijo na opravljanje vojaške službe izven države obsegajo preglede, cepljenja in druge ukrepe, ki se določijo glede na kraj in razmere, kamor je pripadnik napoten na opravljanje vojaške službe. Ti ukrepi se smiselno izvajajo tudi pri napotitvah na izvajanje obveznosti, sprejetih v mednarodnih organizacijah ali z mednarodnimi pogodbami. Preventivni zdravstveni ukrepi se, če je treba, izvajajo tudi po vrnitvi z opravljanja obveznosti, sprejetih v mednarodnih organizacijah ali z mednarodnimi pogodbami.

(7) Družinski člani pripadnikov stalne sestave se lahko udeležujejo le programov zdravstvenega ozaveščanja iz prvega odstavka tega člena. Družinski člani imajo pravico tudi do preventivnih zdravstvenih ukrepov iz prejšnjega odstavka, če se preselijo v drugo državo,

kamor je pripadnik napoten na opravljanje vojaške službe ali drugo delo v skupna poveljstva in enote oziroma v organe, predstavništva ali službe mednarodnih organizacij.

94. člen (izvajanje zdravstvene oskrbe)

(1) Brezplačno nujno zdravstveno pomoč iz prejšnjega člena zagotavljajo enote same, vojaška zdravstvena služba oziroma po dogovoru vojaška zdravstvena služba druge vojaške organizacije ali organizacija javne zdravstvene službe, s katero ima ministrstvo sklenjeno ustrezno pogodbo.

(2) Za zagotovitev prednostnega zdravljenja pri poškodbah ali bolezni pri delu med opravljanjem vojaške službe ministrstvo sklene ustrezne pogodbe z organizacijami javne zdravstvene službe, če prednostne zdravstvene oskrbe ni mogoče zagotoviti z vojaško zdravstveno službo ali na podlagi posebnih oblik zdravstvenega zavarovanja. Pravica do prednostnega zdravljenja obsega tudi pravico do rehabilitacije.

(3) Zdravstvena oskrba in prednostno zdravljenje med izvajanjem vojaške službe pri opravljanju obveznosti, sprejetih v mednarodnih organizacijah ali z mednarodnimi pogodbami, se pripadnikom Slovenske vojske zagotavljata tako, kakor se zagotavljata pri izvajanju bojnih in drugih nalog vojaške obrambe. V skladu s to določbo se prednostno zdravljenje lahko zagotavlja pri opravljanju vojaške službe izven države v dogovoru z vojaškimi zdravstvenimi službami enot drugih vojaških organizacij.

(4) Zdravstveno sposobnost pripadnikov za opravljanje vojaške službe med izvajanjem vojaške obrambe oziroma za opravljanje obveznosti, sprejetih v mednarodnih organizacijah ali z mednarodnimi pogodbami, pripadnikov enot, ki so dane na razpolago za uporabo v skladu z načrti za kolektivno obrambo v okviru zavezništva oziroma v skladu z drugimi mednarodnimi pogodbami in med povišano pripravljenostjo, ugotavljajo zdravniki vojaške zdravstvene službe ali po dogovoru zdravniki druge vojaške zdravstvene službe oziroma pooblaščen zdravniki organizacije javne zdravstvene službe, s katero ima ministrstvo sklenjeno ustrezno pogodbo. Zdravniki vojaške zdravstvene službe oziroma pooblaščen zdravniki se za pripadnike v tem primeru štejejo kot izbrani zdravniki po splošnih predpisih.

(5) Zdravstveno sposobnost pripadnikov za opravljanje vojaške službe na način in pod pogoji iz prejšnjega odstavka ugotavljajo pooblaščen zdravniki tudi za pripadnike enot, ki so z načrti namenjene za kolektivno obrambo v okviru zavezništva, v obdobju 12 mesecev oziroma daljšem obdobju, določenem z načrti usposabljanja, ko se enota intenzivno usposablja za opravljanje bojnih in drugih nalog.

95. člen (psihološka pomoč)

Psihološka pomoč se pripadnikom in njihovim družinskim članom zagotavlja ob duševnih stiskah, povezanih z opravljanjem vojaške službe. Psihološka pomoč obsega:

- ☐ psihološko svetovanje;
- ☐ razbremenilne pogovore;
- ☐ storitve psihologov, kliničnih psihologov in psihiatrov;
- ☐ individualne in skupinske psihološke krizne intervencije;

- ☐ zagotavljanje stalne psihološke pomoči po telefonu;
- ☐ psihoedukacijo.

96. člen
(socialno varstvo)

(1) Socialno varstvo pripadnikov in njihovih družinskih članov obsega pomoč pri prepoznavanju in opredelitvi socialne stiske in težave, oceno možnih rešitev ter seznanitev z možnimi oblikami socialnovarstvenih storitev v skladu z zakonom, ki ureja socialno varstvo.

(2) Poleg pomoči iz prejšnjega odstavka imajo pripadniki pravico do svetovanja o delu v delovni sredini, o prenehanju pogodbe o zaposlitvi, uveljavljanju pravic iz zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter otroškega in družinskega varstva.

(3) Pripadnik ima pravico do pomoči pri selitvi s prevoznimi sredstvi in moštvo. O tem odloča poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote.

97. člen
(pravna pomoč)

(1) Ministrstvo zagotovi pravno pomoč pripadniku, zoper katerega je uveden predkazenski, kazenski ali odškodninski postopek zaradi opravljanja vojaške ali druge službe, če jo je po oceni ministrstva opravljal v skladu s predpisi in pravili službe.

(2) Če se pred pristojnim organom pravnomočno ugotovi, da ni bila podana kazenska ali odškodninska odgovornost pripadnika, ki mu je bila vloga za pravno pomoč zavrnjena, mu ministrstvo na njegovo zahtevo povrne razliko med stroški, ki jih je imel s pravno pomočjo, in stroški, ki mu jih je že prisodilo sodišče.

(3) Če je zoper pripadnika v tujini odrejen pripor in je za njegovo izpustitev odredjena varščina, lahko minister na prošnjo pripadnika in ob predhodnem pozitivnem mnenju generalštaba s posebnim sklepom odloči, da se varščina poravna iz sredstev ministrstva. Če pripadnik krši pravila, ki mu jih je sodišče naložilo ob izpustitvi na prostost, izgubi pravico do pravne pomoči in je ministrstvu dolžan povrniti vse stroške zagotavljanja pravne pomoči in varščino v roku treh mesecev.

98. člen
(pravno svetovanje)

(1) Pripadnikom in njihovim družinskim članom ministrstvo na njihovo zahtevo zagotavlja pravno svetovanje, ki je brezplačno in obsega:

- ☐ pojasnila pripadnikom o pravnem položaju v zadevah, ki so povezane z opravljanjem vojaške službe;
- ☐ pojasnila o pravicah in obveznostih pri uvedbi postopka, o pristojnostih državnih in drugih organov, postopkovnih pravilih ter stroških in načinu izvršitve sodne ali druge odločbe.

(2) Pravno svetovanje ne obsega svetovanje glede uveljavljanja pravic iz delovnega razmerja, v zadevah, ki se uveljavljajo po službeni poti, in v zadevah, pri katerih je pripadnik v sporu z ministrstvom, drugim državnim organom ali državo.

(3) Pravno svetovanje ne izključuje pravne pomoči iz prejšnjega člena.

(4) Do pravnega svetovanja so upravičeni tudi pripadniki pogodbene rezerve in drugi pripadniki ter družinski člani pripadnikov v zvezi z zadevami, povezanimi z njihovim statusom oziroma pravicami in obveznostmi v Slovenski vojski oziroma na ministrstvu.

99. člen (verska duhovna oskrba)

Pripadniki imajo med vojaško službo pravico do verske duhovne oskrbe v skladu z zakonom o obrambi.

100. člen (zagotavljanje službenih stanovanj)

(1) Pripadnik ima pravico do najema službenega stanovanja.

(2) Pripadnik ima pravico do znižane neprofitne najemnine za službeno stanovanje oziroma do subvencioniranja dela najemnine v višini, ki jo določi vlada na predlog ministra, če se preseli v stanovanje, ki ni oddaljeno več kot 20 kilometrov od kraja opravljanja vojaške službe. Pripadnik ima pravico do subvencioniranja dela najemnine še eno leto, če je zaradi službenih potreb razporejen na opravljanje vojaške službe v drug kraj in če se ne preseli v drugo stanovanje, za katero bi lahko uveljavljal subvencioniranje najemnine.

(3) Pripadnik, ki je v Slovenski vojski zaposlen več kot deset let in je več kot tri leta najemnik službenega stanovanja, ima pravico do odkupa tega stanovanja, če to stanovanje najemniku in družinskim članom najemnika, ki živijo z njim v skupnem gospodinjstvu, pomeni edino stanovanje.

(4) Pripadnik, ki je do upokojitve delal na ministrstvu, lahko zaprosi za podaljšanje najemne pogodbe za službeno stanovanje za nedoločen čas oziroma odkup takega stanovanja, če to stanovanje njemu in njegovim družinskim članom, ki živijo z njim v skupnem gospodinjstvu, pomeni edino stanovanje.

(5) Ne glede na predpise, ki urejajo stvarno premoženje države, se prodaja stanovanj iz tretjega in četrtega odstavka tega člena ter tretjega odstavka 104. člena tega zakona izvede s sklenitvijo neposredne pogodbe z upravičencem za odkup.

(6) Minister predpiše podrobnejše pogoje in način izvajanja pravic iz prvega, drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena ter 104. člena tega zakona.

101. člen (klubski dejavnosti)

(1) V vojaških objektih se določijo klubski prostori za izvajanje klubskih dejavnosti in srečanja pripadnikov, njihovih družinskih članov ter nekdanjih pripadnikov. Posameznih

klubskih dejavnosti se lahko udeležujejo tudi zunanji udeleženci. Poslovanje klubov se ureja s pravili službe.

(2) Klubске dejavnosti iz prejšnjega odstavka se izvajajo v skladu s predpisi o opravljanju lastne dejavnosti ministrstva in splošnimi predpisi.

(3) Vrste, namen in način izvajanja klubске dejavnosti podrobneje uredi minister.

102. člen

(športno-rekreativne aktivnosti ter organizirano preživljanje prostega časa)

(1) Pripadnikom, njihovim družinskim članom in nekdanjim pripadnikom ministrstvo zagotavlja možnost uporabe športnih ter drugih rekreacijskih objektov in naprav za ohranjanje telesne, duševne in zdravstvene sposobnosti ter možnost organiziranih oblik preživljanja prostega časa.

(2) Pripadnikom, njihovim družinskim članom in nekdanjim pripadnikom se v okviru programov skrbi zagotavlja možnost organiziranih oblik preživljanja prostega časa.

(3) Pripadniki in njihovi družinski člani ter nekdanji pripadniki za udeležbo pri aktivnostih iz prejšnjega odstavka krijejo stroške v skladu s predpisi o opravljanju lastne dejavnosti ministrstva in s splošnimi predpisi.

(4) Aktivnosti iz prvega in programe iz drugega odstavka tega člena organizirajo poveljstva in enote, ki jih določi načelnik generalštaba, oziroma ministrstvo, na podlagi ustreznih pogodb in letnih programov sodelovanja pa tudi častniške in veteranske organizacije.

2. Pravice družinskih članov ob smrti ali invalidnosti pripadnika

103. člen

(stroški pogreba in enkratna denarna pomoč ob smrti)

(1) Družinski člani pripadnika Slovenske vojske, ki je izgubil življenje med opravljanjem vojaške službe v državi ali izven države, imajo pravico do povrnitve stroškov pogreba in pravico do enkratne denarne pomoči v višini zadnjih dvanajstih bruto plač pokojnega. Za prevoz umrlega pripadnika, ki je izgubil življenje izven države, v kraj pogreba poskrbi generalštab.

(2) Povrnitev stroškov pogreba in enkratna denarna pomoč iz prejšnjega odstavka tega člena družinskim članom ne pripadata, če pripadnik izgubi življenje na poti na delo in z dela, razen če gre za opravljanje nalog v mirovni operaciji in misiji.

(3) Kriterije za določitev višine stroškov pogreba in enkratne denarne pomoči iz prejšnjih dveh odstavkov predpiše minister.

(4) Pogreb pripadnika se lahko opravi z vojaškimi častmi v skladu s pravili službe.

104. člen
(uporaba službenega stanovanja po smrti pripadnika)

(1) Družinski člani pripadnika lahko po njegovi smrti zadržijo najemniško razmerje za službeno stanovanje, ki ga je uporabljal pripadnik pred smrtjo, če jim to stanovanje pomeni edino stanovanje.

(2) Zakoncu umrlega pripadnika se službeno stanovanje lahko dodeli tudi, če je imel pripadnik ob smrti vloženo prošnjo za službeno stanovanje in če je to edino stanovanje zakonca.

(3) Zakoncu umrlega pripadnika se na podlagi odločitve ministra na predlog načelnika generalštaba službeno stanovanje, ki ga je uporabljal umrli pripadnik pred smrtjo, tudi odproda, če je to za zakonca njegovo edino stanovanje in če za to obstajajo drugi utemeljeni razlogi.

105. člen
(pravice družinskih članov po smrti pripadnika)

(1) Družinskim članom pripadnika, ki je izgubil življenje med vojaško službo pri obrambi države, izvajanju nalog, ki jih je država sprejela v mednarodnih organizacijah ali z mednarodnimi pogodbami, ali pri opravljanju drugih nalog Slovenske vojske, pripadajo poleg pravic iz 102. in prejšnjega člena, še naslednje pravice:

- ☐ psihološka oskrba ob smrti pripadnika;
- ☐ štipendiranje šoloobveznih otrok, vendar ne dlje kakor do leta, v katerem dopolnijo 27 let starosti;
- ☐ brezplačna pravna pomoči v zvezi z urejanjem zadev, povezanih s smrtjo pripadnika;
- ☐ prednost pri zaposlitvi brezposelnega zakonca ali otroka na ministrstvu pod pogojem, da izpolnjuje pogoje za zasedbo formacijske dolžnosti ali delovnega mesta;
- ☐ uporaba počitniških zmogljivosti ministrstva deset let po smrti pripadnika pod pogoji, ki veljajo za druge pripadnike;
- ☐ prednost pri vpisu v dijaški oziroma študentski dom;
- ☐ kritje stroškov šolske malice oziroma bonov za študentsko prehrano.

(2) Način uveljavljanja in dodelitve pravic družinskim članom pripadnika iz 103., 104. in tega člena predpiše minister.

106. člen
(invalidnost)

Določbe prejšnjega člena se smiselno uporabljajo tudi za pripadnika, ki mu je zaradi poškodbe, ki jo je utrpel pri opravljanju vojaške službe, priznana invalidnost I. kategorije, in njegove družinske člane.

4. Skrb za pripadnike, ki opravljajo vojaško službo izven države

107. člen

(opravljanje vojaške službe in dela v skupnih poveljstvih ter enotah)

(1) Skrb za pripadnike, ki so napoteni na opravljanje vojaške službe ali na delo izven države v skupna poveljstva, enote in na druge naloge, obsega:

- ☐ organizacijo prevoza iz države v kraj opravljanja vojaške službe v drugi državi in ob vrnitvi;
- ☐ organizacijo obiskov doma med opravljanjem vojaške službe v drugi državi, praviloma najmanj dvakrat na leto;
- ☐ ureditev zdravstvenega varstva v drugi državi, praviloma v enakem obsegu kakor doma;
- ☐ zagotovitev primerne stanovanjske v drugi državi;
- ☐ zagotovitev ustreznega šolanja otrok v drugi državi;
- ☐ pomoč pri iskanju zaposlitve za zakonca.

(2) Določbe prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo tudi za vojaške in civilne osebe, napotene na opravljanje vojaške službe oziroma na delo izven države v organe, predstavništva ali službe mednarodnih organizacij v skladu z mednarodnimi pogodbami.

108. člen

(pravica do vrnitve zakonca v delovno razmerje)

Zakonec pripadnika iz prvega odstavka tega člena, ki s pripadnikom biva v tujini, ima za čas bivanja s pripadnikom v tujini, v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, pravico do suspenza pogodbe o zaposlitvi. Med suspenzom pogodbe o zaposlitvi mirujejo pogodbene in druge pravice ter obveznosti iz delovnega razmerja, ki so neposredno vezane na opravljanje dela. Med suspenzom pogodbe o zaposlitvi delodajalec ne sme odpovedati pogodbe o zaposlitvi, razen če so podani razlogi za izredno odpoved ali če je uveden postopek za prenehanje delodajalca.

109. člen

(povračilo stroškov zdravstvenih storitev)

(1) Pripadniku, ki je na delu v tujini, in po njem zavarovanim družinskim članom, ki bivajo z njim v tujini, pripada pravica do zdravstvenih storitev in do povračila stroškov zdravstvenih storitev v skladu s pravili obveznega zdravstvenega zavarovanja v sprejemni državi, z meddržavnimi pogodbami, pravnim redom EU in drugimi predpisi. Če bi bil pripadnik zaradi predpisov o zdravstvenem varstvu v sprejemni državi v slabšem položaju glede zdravstvenega varstva, kot bi bil, če bi delal v Republiki Sloveniji, ministrstvo odobri plačilo ustreznega deleža stroškov zdravljenja, ki ga Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS) oziroma pristojna zavarovalnica ni odobril. Višina deleža stroškov zdravljenja, ki ga odobri ministrstvo, se v tem primeru določi na način, da je pripadnik v enakem položaju glede zdravstvenega varstva, kot bi bil, če bi delal v Republiki Sloveniji in bi bil vključen v obvezno in dodatno zdravstveno zavarovanje.

(2) Pripadnik mora za povračilo stroškov zdravstvenih storitev, ki jih povrne ministrstvo, predložiti dokumentacijo v skladu z zahtevami ZZZS oziroma pristojne zavarovalnice.

(3) Če ZZZS oziroma pristojna zavarovalnica prizna zahtevek, se upravičencu prizna povračilo v enakem deležu, kot mu je bil priznan v Republiki Sloveniji. Če ZZZS oziroma pristojna zavarovalnica zahtevek zavrne, se pripadniku povračilo ne odobri.

(4) Ministrstvo lahko na podlagi pripadnikove vloge odobri plačilo zdravstvenih storitev iz sredstev ministrstva, preden o povračilu odloči ZZZS oziroma pristojna zavarovalnica, če nastanejo večji stroški zdravstvenih storitev v tujini. Pogoji za vnaprejšnjo odobritev plačila je, da pripadnik podpiše pisno izjavo, s katero soglaša, da se neupravičeno izplačan znesek odtegne pri izplačilu plače, če ministrstvo na podlagi mnenja ZZZS ugotovi, da se stroški za zdravstveno storitev, zdravilo ali pripomoček v celoti ali deloma ne povrnejo iz obveznega in dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja v Republiki Sloveniji.

(5) Če ministrstvo povrne pripadniku plačilo zdravstvenih storitev brez predhodnega postopka uveljavljanja refundacije pri ZZZS oziroma pristojni zavarovalnici ali brez podpisane pisne izjave, je pripadnik dolžan vrniti preveč plačani znesek. Če pripadnik zneska ne vrne, ministrstvo zoper pripadnika in odgovorno osebo sproži ustrezen postopek.

(6) Minister podrobneje določi postopek in način uveljavljanja in povračila sredstev po tem členu.

110. člen

(izvajanje obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah)

(1) Pripadnikom, ki so napoteni na opravljanje vojaške službe izven države zaradi izvajanja obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah in z mednarodnimi pogodbami, kakor so operacije, misije in druge oblike delovanja, se praviloma zagotavlja:

- ☐ možnost komuniciranja z družinskimi člani doma;
- ☐ organiziran brezplačen obisk doma, praviloma enkrat v treh mesecih, če razmere, v katerih se opravlja vojaška služba, to dopuščajo in če je to predvideno z odločitvijo o napotitvi na opravljanje vojaške službe izven države;
- ☐ pravico do tedenskega počitka, ki se koristi kot posebni dopust v skladu s tem zakonom;
- ☐ pomoč pri varstvu ali šolanju otrok, varstvu invalidnega družinskega člana oziroma zaposlitvi nezaposlenega zakonca.

(2) Pomoč in pravice za pripadnike iz 107. člena tega zakona in prejšnjega odstavka se med seboj izključujejo, zagotavljajo pa se na stroške ministrstva v obsegu in na način, ki ju določi vlada.

(3) Pripadnik ima na podlagi tretje alineje prvega odstavka tega člena pravico do enega dneva posebnega dopusta v obdobju sedmih zaporednih dni. Posebni dopust se med opravljanjem vojaške službe v mirovni operaciji in misiji izrabi po odločitvi nadrejenega in skladno s potrebami službe. Pripadnik izrabi posebni dopust, ki ga ni mogel izrabiti v času opravljanja vojaške službe v mirovni operaciji in misiji, najpozneje v dveh mesecih po prihodu iz mirovne operacije in misije.

(4) Po odločitvi načelnika generalštaba se družinskim članom pripadnika, ki se je med opravljanjem del in nalog v mirovni operaciji in misiji poškodoval oziroma ponesrečil ali zbolel tako, da je resno ogroženo njegovo življenje, zaradi česar njegova vrnitev v Republiko Slovenijo ni mogoča, lahko omogoči obisk pripadnika v mirovni operaciji in misiji, če razmere

na območju operacije to omogočajo. Za družinske člane se lahko brezplačno izvede transport z vojaškim transportom in njihova nastanitev organizira v vojaških objektih na območju mednarodne operacije in misije, če je to mogoče.

4. Odhod iz vojaške službe

111. člen (priprave za odhod)

(1) Pripadnikom, ki jim bo prenehala pogodba o zaposlitvi brez krivdnih razlogov, pripada pravica do priprav za prezaposlitev, preusposobitev in do uveljavitve drugih pravic, ki jih ima pripadnik ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi, določenih s tem zakonom. Pravica do priprav pripada tudi nekdanjim pripadnikom, ki jim je pogodba o zaposlitvi že prenehala, pa priprave niso bile organizirane do izpolnitve zakonskih pogojev za prenehanje pogodbe.

(2) Priprave za odhod iz prejšnjega odstavka se izvajajo med rednim delovnim časom, praviloma v zadnjih šestih mesecih pred prenehanjem pogodbe o zaposlitvi. Med tem časom se pripadniku praviloma ne odrejajo nove službene naloge.

(3) Pripadnikom iz prvega odstavka tega člena se v času priprav za odhod iz Slovenske vojske ponudi sklenitev pogodbe o službi v rezervni sestavi, če izpolnjujejo predpisane pogoje. Taka pogodba se lahko sklene za najmanj pet let. Pripadniki imajo med službo v rezervni sestavi pravico do zmanjšane obsega usposabljanja.

112. člen (skrb za nekdanje pripadnike)

(1) Pripadnikom, ki so do upokojitve delali na ministrstvu, se po upokojitvi zagotavljajo:

- ☐ uporaba klubskih prostorov, športnih in drugih objektov v vojašnici ali drugem najbližjem objektu ministrstva;
- ☐ pomoč pri organiziranju oskrbe na domu, če za to zaprosijo;
- ☐ pomoč pri sprejemu v domove starostnikov, če za to zaprosijo;
- ☐ podaljšanje najemne pogodbe ali odkup službenega stanovanja;
- ☐ pravno svetovanje in pravna pomoč v zadevah, povezanih z njihovim delom na ministrstvu, razen če gre za zadeve, v katerih so v sporu z ministrstvom ali drugim državnim organom oziroma državo.

(2) Ministrstvo zagotavlja prostorske in druge pogoje za delovanje stanovskega združenja upokojenih pripadnikov.

(3) Vojaške osebe, ki so do upokojitve delale na ministrstvu, imajo po upokojitvi pravico nositi službeno ali bojno uniformo brez položajnih oznak, zlasti na vojaških slovesnostih, počastitvah ali žalovanjih ter podčastniških, častniških ali veteranskih srečanjih.

(4) Vojaške in civilne osebe, ki so do upokojitve delale na ministrstvu, oziroma nekdanji ministri za obrambo in državni sekretarji na ministrstvu se pokopljejo z vojaškimi častmi na način in pod pogoji, določenimi v pravilih službe o pogrebu z vojaškimi častmi. Z vojaškimi častmi se v skladu s to določbo pokopljejo tudi drugi zaposleni, ki so do upokojitve delali na ministrstvu, s činom štabnega praporščaka, polkovnika ali višjim oziroma s XIV. ali višjim razredom.

(5) Nekdanjim pripadnikom, ki jim je prenehala pogodba o zaposlitvi brez krivdnih razlogov, pa so v Slovenski vojski delali najmanj pet let, pripadajo pravice iz prve in pete alineje prvega odstavka tega člena.

(6) Nekdanjim pripadnikom iz prvega in petega odstavka tega člena se ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi na njihovo zahtevo izda izkaznica, katere obliko in vsebino določi minister, na podlagi katere uveljavljajo pravice v skladu s tem zakonom.

VIII. KAZENSKA DOLOČBA

113. člen

(neizvršitev ukaza med povišano pripravljenostjo)

Z globo od 600 do 1200 eurov se kaznuje za prekršek pripadnik, ki se ne odzove ali ne izvrši ukaza med povišano pripravljenostjo oziroma izvajanjem nalog, ki se štejejo za povišano pripravljenost v skladu s tem zakonom ter Zakonom o obrambi.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

114. člen

(postopki v teku)

Postopki, povezani z vlogami po službeni poti, ter disciplinski in odškodninski postopki, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se nadaljujejo in končajo po predpisih in pravilih službe, ki so veljala do uveljavitve tega zakona.

115. člen

(pravice upokojenih oseb)

Pravice iz prve in pete alineje prvega odstavka, četrtega, petega, šestega in sedmega odstavka 112. člena tega zakona imajo tudi vojaške in civilne osebe, ki so do upokojitve delale na ministrstvu, upokojile pa so se po 14. januarju 1995.

115. člen

(izvršilni predpisi)

(1) Vlada v enem letu po uveljavitvi tega zakona izda predpisa iz 4. in 19. člena tega zakona.

(2) Minister v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona izda predpise ter druge akte iz 21., 32., 56., 58., 92., 99., 101., 105. in 109. člena tega zakona.

116. člen

(prenehanje veljavnosti)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati Zakon o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07 in 58/08-ZSJPS-I) ter naslednji podzakonski predpisi, izdani na njegovi podlagi:

- Uredba o uvrstitvi formacijskih dolžnosti in nazivov v Slovenski vojski v plačne razrede (Uradni list RS, št. 71/08, 78/08 in 85/10);
- Uredba o nagradah za sklenitev in podaljšanje pogodbe o zaposlitvi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 7 in 58/08 – ZSPJS-I);
- Pravilnik o štipendiranju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 50/08 in 89/09).

(2) Podzakonski predpisi iz prejšnjega odstavka se v delu, ki niso v nasprotju s tem zakonom, uporabljajo do sprejetja novih predpisov po tem zakonu.

117. člen

(veljavnost)

Ta zakon začne veljati 1. januarja 2018.

III OBRAZLOŽITEV PO ČLENIH

K 1. členu

Namen zakona je, da določi načela opravljanja vojaške službe, ureja temeljne odnose pri njenem izvajanju, posebne pravice, obveznosti in odgovornosti pripadnikov Slovenske vojske med opravljanjem vojaške službe, delovnopravna vprašanja in skrb za pripadnike Slovenske vojske, ki so zanje urejeni drugače, kot s predpisi, ki veljajo za javne uslužbence oziroma s splošnimi predpisi o delovnih razmerjih, in niso urejeni v zakonu o obrambi. Posamezna delovnopravna vprašanja, ki so skupna vsem javnim uslužbencem, ki delajo na obrambnem področju (npr. pogoji za sklenitev pogodbe o zaposlitvi, posebni delovni pogoji, letni dopust, omejitev pravice do stavke itn.), so urejena v zakonu o obrambi.

Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – UPB-3 s spremembami in dopolnitvami) v 22. členu določa, da se za poklicne pripadnike Slovenske vojske posamezna vprašanja uredijo z zakonom drugače, kot so urejena z zakonom o javnih uslužbencih, če je to nujno zaradi posebne narave njihovih nalog oziroma za izvrševanje posebnih dolžnosti in pooblastil. Opravljanje vojaške službe zahteva posebno ureditev, tudi dolžnosti in pooblastila vojaških oseb so bistveno drugačni kot pri drugih javnih uslužbencih.

Slovenska vojska se v miru popolnjuje s poklicnimi pripadniki in pogodbeno rezervo, omogočeno pa je tudi prostovoljno služenje vojaškega roka. Tak sistem popolnjevanja zahteva ureditev skrbi za pripadnike od vstopa v sistem, dokler traja njihovo delo v vojski in tudi po odhodu iz nje. Zaradi ohranjanja instituta vojaške dolžnosti kot ustavne kategorije, ki se lahko pod posebnimi pogoji uporabi v izrednem ali vojnem stanju, se ta zakon po ponovni uvedbi vojaške dolžnosti uporablja tudi za pripadnike rezervne sestave, ko opravljajo vojaško službo.

K 2. členu

V členu je urejena normativna ureditev oziroma je določena uporaba pravnih podlag, povezanih z vojaško službo ali delom v Slovenski vojski, ki zaradi posebne narave te službe temelji na pravnem načelu »lex specialis derogat legi generali« (poseben predpis odzema veljavnost splošnemu). Če posamezno vprašanje ni urejeno v zakonu o službi v Slovenski vojski niti v zakonu o obrambi, se uporabljajo predpisi o javnih uslužbencih. Splošna

uslužbenska zakonodaja je zaradi posebnosti del posameznih skupin javnih uslužbencev omogočila posebno ureditev z vidika splošne ureditve, pri čemer na obrambnem področju zakon o obrambi ureja predvsem vrsto, obseg in organizacijo obrambe države, zakon o službi pa opravljanje vojaške službe.

Tako je vzpostavljena ustrezna subsidiarna ureditev med posameznimi zakoni na obrambnem področju, pri čemer Slovenska vojska v najširšem smislu še vedno ostaja sestavni del javnega sektorja.

V drugem odstavku je posebej opredeljeno, da se poklicno opravljanje vojaške službe v Slovenski vojski oziroma vpoklic pripadnikov pogodbene rezervne sestave v vojaško službo šteje kot posebna oblika izvajanja dolžnosti do obrambe države, določene z ustavo, kot sicer velja za pripadnike rezervne sestave po zakonu o vojaški dolžnosti. S spremembo sistema popolnjevanja Slovenske vojske leta 2002, ko se je začelo opuščati izpolnjevanje vojaške dolžnosti v miru (nabor in služenje vojaškega roka) in je država prešla na poklicno vojsko s pogodbeno rezervo, se ustavna dolžnost sodelovanja državljanov pri obrambi države, ki jo določa 123. člen Ustave, ni spremenila. Ustava določa, da je obramba države za državljane obvezna v mejah in na način, ki ga določa zakon. Takšni načini pa so poklicno opravljanje vojaške službe, pogodbeni služba v rezervni sestavi in prostovoljno služenje vojaškega roka oziroma sodelovanje pri obrambi kot državljanska dolžnost. Ta dolžnost se v miru izraža le s tem, da so vojaški obvezniki vpisani v vojaško evidenco. Pod pogoji, ki jih določa zakon, pa se lahko izvajanje vojaške dolžnosti v celoti obnovi.

Z omenjeno določbo se odpravljajo tudi nekatera razmišljanja, da je s prehodom na poklicno vojsko v celoti prenehala državljanska dolžnost sodelovanja pri obrambi države. Na podlagi takšnih razmišljanj so se razvile tudi teze, da gre med poklicnim pripadnikom vojske in Slovensko vojsko za pogodbeni odnos, ki ga ni mogoče kakorkoli urejati posegati vanj, niti ne vpliva na druga razmerja, temveč je v celoti odvisen le od obeh pogodbenih strank. To naj bi veljalo tudi za pogodbe o službi v rezervni sestavi. Takšno stališče ni sprejemljivo. Obramba države je tudi ustavna obveznost državljanov in ne more biti odvisna le od pogodbenega odnosa posameznika z državo.

K 3. členu

Celovito so opredeljeni izrazi oziroma pojmi, največkrat uporabljeni v zakonu (civilna oseba, formacijska dolžnost, nadrejeni, pripadnik, razporeditev vojaške osebe, službena pot ipd.). Zaradi posameznih aktivnosti znotraj skrbi za pripadnike so v zakonu posebej opredeljeni njihovi družinski člani.

K 4. členu

Podobno kot v drugih podobnih organizacijah, v katerih se od njihovih pripadnikov pričakujejo primeren odnos in ustrezni standardi ravnanja, ima Slovenska vojska svoj kodeks vojaške etike, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije in ga morajo pripadniki spoštovati pri opravljanju vojaške službe. Obsega načela, ki imajo moralno-etični pomen in jih ni mogoče predpisati z zakonskimi normami, so pa pomembna za delovanje vojaške organizacije. Kršitve kodeksa so sankcionirane kot kršitev vojaške discipline.

K 5. členu

S tem zakonom so določena tudi temeljna načela za opravljanje vojaške službe, ki se ne spreminjajo glede na do zdaj veljavni zakon. Načela se izražajo s posameznimi določbami

Pravil službe v Slovenski vojski (v nadaljevanju: pravila službe) kot akta, ki podrobneje ureja in določa delovanje vojske navzven in medsebojne odnose v njej.

Temeljni načeli, ki sta ključnega pomena za delovanje vojske, sta spoštovanje vseh pripadnikov vojske in izražanje pripadnosti enoti, Slovenski vojski ter Republiki Sloveniji.

K 6. členu

Častno ravnanje je za vojaške osebe ena izmed zahtev, ki so jih v zgodovini razvile in oblikovale skoraj vse vojaške organizacije. Je tudi ena pomembnih sestavin sodobnih vojaških organizacij. Določba pojasnjuje tudi, da je častno tisto ravnanje, ki je skladno s kodeksom organizacijske etike Slovenske vojske in pravili službe.

K 7. členu

Z določbo 7. člena se preprečuje možnost, da bi vojaško službo ali drugo delo v Slovenski vojski opravljale mladoletne vojaške ali civilne osebe. Mladoletniki so posebej varovani z izbirnim protokolom h konvenciji o otrokovih pravicah o udeležbi otrok v oboroženih spopadih. Z opredelitvijo te omejitve kot načela se to načelo razširja na celotno obrambno področje oziroma širše, kot so pogoji pri sklepanju pogodb o zaposlitvi za delo v vojski. Po zakonu o obrambi vojaško službo opravljajo vojaške osebe. Državljan postanejo vojaške osebe z zaposlitvijo v vojski ali z vstopom v vojaško enoto kot pripadniki pogodbene rezervne sestave, kot vojaški obvezniki ali na drugi podlagi. V nobeni navedenih kategorij pa državljan ne more opravljati vojaške službe, če še ni star 18 let.

K 8. členu

Vojaška organizacija je hierarhično organizirana. Da lahko kot taka deluje, sta pogoj temeljni načeli, to sta enostarešinstvo in subordinacija. Ti načeli sta podrobneje razčlenjeni v zakonu o obrambi, v tem zakonu in pravilih službe. Enostarešinstvo pomeni, da se pristojnosti in odgovornosti določajo izključno prek posameznika kot nadrejenega in ne kolektivno. Načelo subordinacije pa pomeni, da je celotna organizacija grajena na razmerju doslednega spoštovanja odločitev nadrejenega oziroma na razmerju nadrejeni–podrejeni.

K 9. členu

Vojaška disciplina je posebno, z akti vodenja in poveljevanja, pravili službe in drugimi predpisi urejeno ravnanje pripadnikov, ki se mu morajo podrejati vsi pripadniki Slovenske vojske. Za vojaško disciplino je značilno brezpogojno, natančno, pravilno in pravočasno opravljanje vseh nalog vojaške službe. Zanj je značilno tudi, da podrejeni o odločitvah nadrejenega ne razpravlja, razen, ko je k temu poklican oziroma če je to skladno s pravili službe. Gre predvsem za primere, ko posameznik ne razume prejetega ukaza in podobno.

K 10. členu

Tovarištvo v vojaški enoti, ki temelji na spoštovanju pravic in dolžnosti drugih vojaških oseb, je bistveno za notranjo povezanost pripadnikov enote. Prav tovarštvo je tisto, ki omogoča tudi učinkovito uresničevanje načela subordinacije med nadrejenimi in podrejenimi. Nadrejeni mora s svojim zgledom razvijati zavest tovarštva in medsebojno povezanost moštva. Spoštovanje pravic in dolžnosti oseb, ki niso pripadniki Slovenske vojske, pa je pomembno tudi z vidika položaja in ugleda pripadnikov vojske in vojske kot organizacije v družbi.

K 11. členu

Skrb za podrejene je ena temeljnih zahtev do poveljujočih v vseh vojaških organizacijah. Tako se ustvarja vojaški kolektiv in razvijata medsebojna povezanost ter zaupanje v moštvo. Dolžnost nadrejenega je tudi, da znotraj svojih pristojnosti pomaga družinam podrejenih, zlasti, če to podrejeni ali njegova družina želi.

K 12. členu

Strokovno opravljanje vseh nalog, povezanih z vojaško službo, je pogoj za učinkovitost in uspešnost vojaške organizacije. Na podlagi tega načela je razvit tudi sistem vojaškega izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja, ki obsega različne oblike načrtovanega funkcionalnega usposabljanja posameznika oziroma pripadnika v vsem obdobju njegovega dela v vojski. Tudi napredovanje v vojaški hierarhiji je mogoče le ob nenehnem in načrtnem izobraževanju, izpopolnjevanju ter usposabljanju.

K 13. členu

Načelo skrbnega in dobrega gospodarja pri ravnanju z oborožitvijo, vojaško in drugo opremo ter javnimi sredstvi, ki jih pripadniki uporabljajo pri opravljanju vojaške službe, odraža njihovo posebno odgovornost do racionalne uporabe teh sredstev. To načelo je še posebno pomembno, ker gre pogosto za zelo zahtevne in drage velike sisteme. Tako posameznik znotraj vojaške organizacije načrtno prevzema vse bolj zahtevne in odgovorne dolžnosti.

K 14. členu

Dolžnost varovanja tajnih podatkov v skladu z zakonom o tajnih podatkih velja za vse pripadnike, ne glede na to, kako se s tajnimi podatki seznanijo. Ta dolžnost ne preneha niti po prenehanju vojaške službe, le skladno s predpisi in pod določenimi pogoji je lahko posameznik te dolžnosti razrešen.

K 15. členu

V vsem dosedanjem razvoju Slovenska vojska ni pogojevala opravljanja posameznih del ali formacijskih dolžnosti glede na spol pripadnikov. Zato je v stalni sestavi zaposlenih že več kot 15 odstotkov žensk. Ne glede na to pa je treba načelo enakopravne dostopnosti uzakoniti tudi kot eno temeljnih načel za opravljanje vojaške službe, popolnjevanje in delovanje vojaške organizacije. To načelo je razširjeno na enakost in enakopravnost pripadnikov med opravljanjem vojaške službe ne glede na kakršne koli osebne okoliščine, spol, versko prepričanje in drugo. Kot pomembna novost se uveljavlja določba, da se pripadnik med opravljanjem vojaške službe oziroma v uniformi ne sme udeleževati prireditve ali aktivnosti, ki spodbujajo nestrpnost do drugih ali razlikovanje na kakršni koli osebni okoliščini. To načelo je upoštevano v razčlenitvi različnih institutov v tem zakonu, od službene poti do skrbi za pripadnike.

K 16. členu

Zakon o obrambi določa, da morajo pripadniki ob sklenitvi pogodbe o zaposlitvi podati izjavo, da niso člani nobene politične stranke. Ta pogoj ima ustavno podlago v določbi 42. člena Ustave, ki določa, da poklicni pripadniki obrambnih sil ne morejo biti člani političnih strank. S tem členom zakona se zato uveljavlja načelo politične nevtralnosti pripadnikov Slovenske vojske, ki v njej ne smejo politično delovati. Načelo nepolitičnosti pripadnikov vojske sicer pozna večina vojaških organizacij držav s parlamentarno demokracijo, pri čemer so redke tiste, v katerih velja splošna prepoved članstva pripadnikov vojske v političnih organizacijah. Večina določa ustrezne omejitve pri političnem delovanju vojaških oseb med vojaško službo.

K 17. členu

Tudi vojaška organizacija mora pri svojem delovanju varovati okolje in se izogibati škodljivim vplivom nanj. To je mogoče doseči predvsem z ustrezno ekološko ozaveščenim pripadnikom, ki skrb za okolje prenaša tudi na sodelavce oziroma druge pripadnike.

K 18. členu

Vojaška organizacija je posebna, saj delo v njej daje pripadnikom posebna pooblastila in odgovornosti, zato imajo tudi posebne dolžnosti. Posebne so tudi zahteve, ki izhajajo iz vojaške discipline. Na tej podlagi in z upoštevanjem enake dostopnosti vseh dolžnosti pod enakimi pogoji, ne glede na spol, je treba ohranjati v medsebojnih odnosih takšna razmerja, ki niso pogojena oziroma ne izražajo intimnih čustev v obsegu ali na način, ki bi lahko negativno vplival na odnose v moštvu, na vojaško disciplino oziroma službene odnose. Pri tem so mišljene predvsem različne oblike ožjih prijateljstev, ljubezenskih oziroma intimnih in podobnih razmerij s pripadniki istega ali drugega spola, pri čemer med vojaško službo ni dovoljeno izražati intenzivnih čustev in intimnih ravnanj (poljubljanje ipd.), ki iz teh razmerij izhajajo. To načelo je še posebej razčlenjeno v pravilih službe. Uveljavljeni so tudi posebni standardizirani operativni postopki, s katerimi se urejajo odnosi med pripadniki različnega spola in drugo.

K 19. členu

V III. poglavju zakona se ureja poklicno delo v Slovenski vojski. Določbe o poklicnem delu dopolnjujejo določbe zakona o obrambi, ki določa posebne pogoje za sklenitev pogodbe o zaposlitvi za poklicne pripadnike vojske. V tem členu se določa predpisana stopnja izobrazbe za posamezne kategorije pripadnikov vojske.

Drugače od splošne zakonodaje se ureja zahtevana stopnja izobrazbe za vojaka petega kariernega razreda. Za vojaka se po zakonu zahteva najmanj srednja poklicna izobrazba, pri čemer je lahko tak vojak po uspešno opravljenem osnovnem vojaškem usposabljanju razporejen na formacijsko dolžnost vojaka, za katero se zahteva srednja splošna ali srednja strokovna izobrazba. Gre za spregled stopnje izobrazbe, pri čemer se vojak lahko prerazporeja in povišuje le znotraj statusa vojaka, to je do naddesetnika. Če vojak nima srednje splošne ali srednje strokovne izobrazbe, ga ni mogoče premestiti na dolžnost podčastnika. Ta zakonska rešitev temelji na petem odstavku 87. člena Zakona o javnih uslužbencih, ki določa, da lahko področni zakon za nazive petega kariernega razreda drugače določi stopnjo izobrazbe, kot je to določeno v četrtem odstavku navedenega člena.

Ustrezna izobrazba za podčastnike petega kariernega razreda je najmanj srednja splošna ali srednja strokovna izobrazba, za podčastnike četrtega kariernega razreda najmanj višja strokovna izobrazba, za podčastnike tretjega in drugega kariernega razreda pa najmanj izobrazba, pridobljena po študijskem programu prve stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih prve stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje klasifikacij (7. raven). Za podčastnike tretjega in drugega kariernega razreda se lahko določi kot pogoj najmanj višja izobrazba, pridobljena v sistemu visokošolskega izobraževanja po višješolskih programih, sprejetih pred 1. januarjem 1994, in ustrezno število let delovnih izkušenj, za kar natančneje kriterije določi vlada z uredbo.

Ustrezna izobrazba častnikov do čina podpolkovnik je najmanj izobrazba, pridobljena po študijskem programu prve stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene

po študijskih programih prve stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje klasifikacij (7. raven). Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko za častnike do čina podpolkovnik določi kot pogoj najmanj višja izobrazba, pridobljena v sistemu visokošolskega izobraževanja po višješolskih programih, sprejetih pred 1. januarjem 1994, in ustrezno število let delovnih izkušenj, za kar natančneje kriterije določi vlada z uredbo.

Izobrazba častnikov od čina polkovnik in višje je najmanj izobrazba, pridobljena po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje klasifikacij (8. raven).

Ustrezna stopnja izobrazbe je za nižje vojaške uslužbenke I. razreda najmanj srednja poklicna izobrazba, od II. do V. razreda najmanj srednja splošna ali srednja strokovna izobrazba in od VI. do VIII. razreda najmanj višja strokovna izobrazba oziroma 6. raven, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje klasifikacij.

Ustrezna izobrazba višjih vojaških uslužbencev od IX. do XIII. razreda je najmanj izobrazba, pridobljena po študijskem programu prve stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih prve stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje klasifikacij (7. Raven). Za višje vojaške uslužbenke od IX. do XIII. razreda se lahko določi kot pogoj najmanj višja izobrazba, pridobljena v sistemu visokošolskega izobraževanja po višješolskih programih, sprejetih pred 1. januarjem 1994, in ustrezno število let delovnih izkušenj, za kar natančneje kriterije določi vlada z uredbo.

Ustrezna izobrazba višjih vojaških uslužbencev XIV. in XV. razreda je najmanj izobrazba, pridobljena po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje klasifikacij (8. raven).

V trinajstem odstavku zakon ohranja tudi možnost, da pri zaposlovanju vojakov oziroma popolnjevanju drugih pripadnikov oziroma pri popolnjevanju začasnih enot vlada na predlog ministra določi tudi ustrezno enkratno denarno nagrado za tiste, ki sklenejo pogodbe o zaposlitvi. Gre za enega izmed ukrepov, s katerimi se blažijo nekatere negativne značilnosti poklicnega opravljanja vojaške službe (omejitve in obremenitve), istočasno pa delodajalcu omogoča selektivno pridobivanje kadra, ki je v nekem obdobju v vojski deficitaren. Taka rešitev bo omogočila lažjo popolnitev formacijskih dolžnosti ali enot v točno določenih primerih. Rešitev je bila uvedena s sprejetjem Zakona o službi v Slovenski vojski leta 2007.

K 20. členu

Ureditev sklepanja pogodb o zaposlitvi v Slovenski vojski je posebna glede na preostale zaposlene v Republiki Sloveniji. Vojska je hierarhična piramidna organizacija, pri čemer je eden izmed pogojev za njeno ustrezno delovanje nenehen priliv oziroma odliv kadra. Pogodbe o zaposlitvi se zato lahko sklepajo za nedoločen ali določen čas. Tako se omogoča večja možnost kadrovskega popolnjevanja vojaških formacijskih dolžnosti. Podčastniki in častniki sklepajo pogodbe za nedoločen ali določen čas desetih let, ki se nato lahko podaljšuje za enako obdobje. Tudi vojaki sklepajo pogodbe za določen čas desetih let, ki se prav tako lahko podaljšuje za enako obdobje, vendar ne dlje kot do dopolnjenega 45. leta starosti.

K 21. členu

Člen določa pravice pripadnikov stalne sestave med trajanjem pogodbe o zaposlitvi.

V Slovenski vojski so pogodbe o zaposlitvi za določen čas pravilo, le izjemoma se sklepajo za nedoločen čas, zato je v členu urejeno sosledje pravic, ki pripadnikom Slovenske vojske zagotavljajo ustrezno socialno varnost po koncu vojaške kariere in prehod v zaposlitev v civilnem okolju. Ena izmed pravic po koncu kariere v vojski je možnost zaposlitve znotraj javnega sektorja. Zakon omogoča tudi pravico do usposobitve za drug poklic in pravico do odpravnine oziroma možnost povračila prispevkov delodajalcu (26. člen), pri čemer pa ne gre za kopičenje posameznih pravic, temveč njihovo sosledje. Do teh pravic so upravičeni pripadniki, ki pogodbe ne morejo podaljšati zaradi starosti, oziroma tisti, ki so na ministrstvu delali določeno daljše obdobje (podčastnik ali častnik oziroma vojaški uslužbenec najmanj 20 let), in tisti, ki so delali krajše obdobje, pa pogodbe ne morejo podaljšati zaradi zdravstvenih ali drugih razlogov, ki niso posledica njihovega krivdnega ravnanja. S pripadnikom stalne sestave iz drugega, šestega in osmega odstavka tega člena se ob njegovem soglasju ob premestitvi na ministrstvo ali v drug državni organ sklene pogodba za nedoločen čas. V teh primerih gre torej za spremembo pogodbe o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas

Člen ureja tudi pravice pripadnikov stalne sestave (vojaške in civilne osebe), ki jim je zaradi posledic poškodbe pri delu ali poklicne bolezni priznana invalidnost. Zakon poleg razporeditve na drugo delovno mesto določa pravico do poklicne rehabilitacije. Če razporeditev na drugo delovno mesto ali poklicna rehabilitacija ne bi bila smiselna, se ta oseba in ministrstvo lahko tudi pisno sporazumeta za prenehanje pogodbe o zaposlitvi pred iztekom petih let, pri čemer se prizadeti osebi lahko izplača celoten oziroma sorazmerni del bruto plače za petletno obdobje. Ta rešitev povečuje možnost samozaposlitve in širi možnosti prezaposlitve ter ureditev socialnega položaja invalidnih oseb, ki jim je invalidnost priznana med delom v vojski.

Vojaški osebi preneha delovno razmerje na obrambnem področju najpozneje do konca koledarskega leta, v katerem izpolni pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine po splošnih predpisih. Namen te določbe je preprečiti povečanje starostno neustrezne kadrovske strukture vojske, obenem pa izenačiti pravice vojaških oseb z drugimi, ki so vključeni v sistem poklicnega zavarovanja (vojaškim osebam delovno razmerje na obrambnem področju ne bo prenehalo ob izpolnitvi pogojev za pridobitev pravice do poklicne pokojnine). Vojaška oseba ima ob prenehanju delovnega razmerja na obrambnem področju tudi pravico do odpravnine.

V štirinajstem odstavku so določene pravice tudi civilnih oseb ob prekonitvi pogodbe o zaposlitvi. Tako se zapolnjuje pravna praznina pri pravicah civilnih oseb, ki delajo v vojski in jim je invalidnost priznana zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni v vojski.

K 22. členu

Člen ureja postopek podaljšanja pogodbe o zaposlitvi in določa obveznosti Ministrstva za obrambo pri podaljšanju pogodbe o zaposlitvi vojaških oseb oziroma, če se pogodba ne podaljša. Določena je obveznost, da se najpozneje 120 dni pred iztekom s pogodbo določene dobe vojaška oseba pisno obvesti o tem, ali se bo njena pogodba podaljšala ali

ne. S tako rešitvijo se odpravlja negotovost o statusu posameznika po izteku pogodbe. Povečuje se tudi pravno varstvo pripadnika, saj bo pravočasno obveščen o svojem statusu.

V drugem odstavku je odpravljen dvom, ali se šteje, da je pripadnikovo delovno razmerje sklenjeno za nedoločen čas, če ta ostane na delu tudi, ko poteče pogodbeno dogovorjeni rok, pogodba o zaposlitvi pa ni podaljšana. Gre za dejstvo, da imajo pripadniki stalne sestave sklenjeno delovno razmerje za določen čas 5 let ali 10 let, lahko pa tudi za krajše časovno obdobje. To delovno razmerje za določen čas ni delovno razmerje za določen čas po 54. členu Zakona o delovnih razmerjih, ne vsebinsko in ne časovno. Zato za pripadnike Slovenske vojske tudi ni mogoče uporabljati 56. člena Zakona o delovnih razmerjih, ki se veže na drugo obliko delovnega razmerja za določen čas, kot ga ureja ta zakon. Tako stališče je potrjeno tudi v sodni praksi, ki je bila uveljavljena že takoj ob uveljavitvi Zakona o obrambi leta 1995, ko je zakon uveljavil posebne pogodbe o zaposlitvi za pripadnike Slovenske vojske (Pd 6/96, Pdp 838/96 in VIII Ips 15/98). Tudi Ustavno sodišče RS je potrdilo, da se lahko za določen krog zaposlenih določijo drugačni pogoji o delovnem razmerju za določen čas, kot za večino. Takšna posebna ureditev je bila v času odločanja sodišča v Zakonu o obrambi. Uporaba določb zakona o delovnih razmerjih o pogodbah o zaposlitvi za določen čas ter pogojev in posledic za pripadnike Slovenske vojske ni mogoča, ker bi izničili temeljni namen zakonodajalca ob uveljavitvi poklicne vojske, ko je predpisal popolnjevanje vojske s pogodbami o zaposlitvi za določen čas. Za delo po preteku veljavnosti pogodbe o zaposlitvi je v drugem odstavku jasna določba, da se šteje, da je vojaška oseba sklenila pogodbo o zaposlitvi za enako časovno obdobje kot prvotno pogodbo, pri čemer pa za vojaka ostaja starostna omejitev 45 let, kot je določena v 20. členu zakona. Pogodba o zaposlitvi za vojaka preneha veljati po zakonu z dnem, ko doseže starost, po kateri ne more več delati na formacijski dolžnosti vojaka.

V tretjem odstavku je navedeno, da se določbe o podaljševanju pogodb o zaposlitvi za delo v vojski uporabljajo tudi za civilne osebe, ki so sklenile pogodbo o zaposlitvi za delo v vojski za določen čas. Tako je zagotovljena enotnost delovanja celotne sestave in vseh pripadnikov Slovenske vojske.

K 23. členu

Vsi razlogi za odpoved pogodbe o zaposlitvi vojaški osebi so taksativno naštet na enem mestu – v prvem odstavku. Razlogi morajo biti taksativno opredeljeni zaradi posebnega položaja pripadnikov vojske in hitrega ter učinkovitega urejanja popolnjevanja vojske. Z določitvijo, s katerim dnem preneha pogodba o zaposlitvi, se preprečujejo vprašanja o uporabi pravih podlag za prenehanje pogodbe o zaposlitvi ter o izvajanju postopkov. Vse naštetu povečuje pravno varnost pripadnikov.

V drugem odstavku so posebej določeni pogoji in postopek za prenehanje veljavnosti pogodbe o zaposlitvi zaradi pravnomočne kazenske obsodbe. Pravne posledice obsodbe imajo vpliv na pogodbo o zaposlitvi le ob izrečni nepogojni kazni zapora.

V tretjem odstavku je določeno, s čim se opredeli zmanjšanje stalne sestave oziroma ukinitvev nekaterih enot v povezavi s prenehanjem veljavnosti pogodbe o zaposlitvi na podlagi tretje alineje prvega odstavka tega člena.

Člen nadalje določa, da vojaška oseba lahko odpove pogodbo o zaposlitvi, kako se določi dolžina odpovednega roka, da se lahko odpovedni rok sporazumno skrajša, da se lahko sklene pisni sporazum o odpovedi pogodbe o zaposlitvi in vsebina takšnega sporazuma. Določbe člena se uporabljajo tudi za civilne osebe, razen v delu, v katerem že po zakonu ni obveznosti civilnih oseb, na primer dolžnost opraviti temeljno vojaško usposabljanje, in če se oseba ne udeležuje obveznih oblik dopolnilnega vojaškega usposabljanja oziroma izobraževanja.

K 24. členu

Člen določa, da se, če obstaja eden izmed odpovednih razlogov, navedenih v prejšnjem členu, izda ugotovitveni sklep in določi oseba, pristojna za izdajo tega sklepa.

K 25. členu

V prvem odstavku se ureja prenehanje pogodbe o zaposlitvi med povišano pripravljenostjo enote, katere pripadnik odpove pogodbo o zaposlitvi. Čeprav je sklenitev pogodbe o zaposlitvi pogojena z voljo pripadnika in enako velja za prenehanje pogodbe oziroma odpoved pogodbe o zaposlitvi, odpoved začne učinkovati šele, ko preneha veljati povišana pripravljenost, takrat po zakonu začne teči tudi odpovedni rok. Odpovedni rok ne glede na odpoved med povišano pripravljenostjo ne teče, temveč začne teči z dnem, ko je odpravljeno stanje, ki se po Zakonu o obrambi (četrti odstavek 27. člena) šteje za povišano pripravljenost. Če je vojaška oseba dala odpoved med opravljanjem vojaške službe zunaj države, odpovedni rok začne teči z dnem, ko se ta oseba vrne v kraj bivanja. Med izrednim ali vojnim stanjem pa odpovedni rok ob odpovedi pogodbe o zaposlitvi začne teči z dnem odprave takšnega stanja. Kakršna koli drugačna ureditev bi omogočala, da se vojaške osebe izognejo opravljanju vojaške službe v trenutku, ko je opravljanje te službe povezano tudi z večjimi nevarnostmi. To pa ni smisel niti pogodbe o zaposlitvi niti sistema popolnjenja vojske s poklicnimi pripadniki. Samovoljna zapustitev enote v obdobju povišane pripravljenosti kljub zakonski omejitvi pomeni prekrškovno oziroma pod nekaterimi pogoji tudi kazensko odgovornost vojaške osebe, ki je samovoljno zapustila enoto.

K 26. členu

Poklicno opravljanje vojaške službe se navadno izvaja določen čas. Vojaki lahko opravljajo delo do 45. leta, razen pripadnikov, ki so bili zaposleni v Slovenski vojski na dan 14. 1. 1995 in bodo lahko na podlagi tega zakona delali na formacijskih dolžnostih vojakov tudi po dopolnitvi 45. leta starosti, če bodo izpolnjevali pogoje o telesni in duševni sposobnosti ter druge pogoje za opravljanje vojaške službe. Po tej starostni omejitvi pa njihova pogodba o zaposlitvi preneha veljati že na podlagi zakona. Ta člen razširja rešitve za prezaposlovanje vojakov po prenehanju opravljanja vojaške službe zaradi starosti.

V prvem odstavku je tako določeno, da se, če na ministrstvu ali v drugem državnem organu ni prostih del, na katera bi bil lahko razporejen vojak, ki pogodbe o zaposlitvi ne more podaljšati zaradi starosti, oziroma podčastnik ali častnik, ki je delal na ministrstvu najmanj 20 let, pa se po izteku pogodbe o zaposlitvi ne želi usposobiti za drug poklic s šolanjem ali prekvalifikacijo oziroma dokvalifikacijo ali drugo vrsto usposabljanja, ta lahko zaposli pri katerem koli delodajalcu. Da bi delodajalce spodbudili k zaposlovanju nekdanjih vojaških oseb, ta določba omogoča delodajalcu povračilo prispevkov delodajalca v breme ministrstva, ki jih uveljavlja delodajalec za prva tri leta zaposlitve, če je zaposlil vojaško

osebo za pet let, oziroma za pet let, če jo je zaposlil za deset let. Določba omejuje višino prispevkov do zneska, izračunanega na podlagi povprečne plače vojaške osebe, izplačane v zadnjih 12 mesecih. Med ministrstvom, delodajalcem in vojaško osebo je za povračilo prispevkov delodajalcev in ureditev medsebojnih obveznosti predvidena sklenitev posebne pogodbe.

Da delodajalci te ureditve ne bi zlorabljali, je v tretjem odstavku določena sankcija za delodajalca, ki bi nekdanjo vojaško osebo odpustil pred iztekom pogodbeno dogovorjenega roka, razen zaradi krivdnih razlogov, ki jih povzroči nekdanja vojaška oseba. Rešitev je povzeta po splošnih predpisih, ki urejajo pravice med brezposelnostjo. Delodajalec mora v tem primeru vrniti ministrstvu sorazmeren del povračila za prispevke.

V četrtem odstavku je urejena možnost, da se po prekinitvi pogodbe o zaposlitvi znesek, ki bi bil delodajalcu izplačan v višini prispevkov, izplača neposredno vojaški osebi v enkratnem znesku. Tako bodo nastale tudi možnosti za samozaposlitev nekdanjih vojaških oseb. Vojaška oseba v tem primeru od ministrstva ne more zahtevati dodatnih pravic, niti usposobitve za drug poklic.

V petem odstavku je s ciljem neakumuliranja pravic določa, da povračilo prispevkov iz drugega odstavka tega člena ni združljivo s pravico do povračil in oprostitve plačil po drugih zakonih, ki prav tako določajo oprostitve plačila ali vračila prispevkov za socialno varnost, kot so npr. Zakon o invalidskem in pokojninskem zavarovanju, Zakon o urejanju trga dela, Zakon o poklicni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, Zakon o razvojni spodbudi Pomurski regiji in Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja.

K 27. členu

Slovenska vojska se srečuje z vse večjimi težavami pri urejanju položaja pripadnikov, ki jim je med vojaško službo priznana invalidnost. V Slovenski vojski ni formacijskih dolžnosti, ki bi jih lahko opravljali invalidi, v drugih delih Ministrstva za obrambo pa so te možnosti omejene. Zakon je zato predpisal poseben postopek in možnosti za razporejanje in prezaposlitev delovnih invalidov. Ker se zaradi opravljanja nalog, ki so povezane z večjo nevarnostjo za varnost, zdravje ali življenje, število invalidov kljub poostrenim varnostnim ukrepom, ki jih predpisujejo splošni predpisi, povečuje, je treba poleg rešitev, določenih v splošnih predpisih, določiti tudi druge ukrepe, ki bi omogočili, da se tudi v vojski invalidne osebe čim prej vključijo v delovni proces, ki bi jim omogočil socialno varnost.

Zaradi posebne narave vojaške službe se zelo težko urejajo težave z omogočanjem dela delovnim invalidom. Nekatere rešitve so navedene v 106. členu tega zakona. Ta člen ureja nekatere druge ukrepe, ki bi omogočili, da se tudi v vojski invalidne osebe čim prej vključijo v delovni proces, ki bi jim omogočil socialno varnost.

Dana je možnost povračila prispevkov delodajalca v korist delodajalca, ki zaposli osebo, ki ji je invalidnost priznana zaradi poškodbe ali bolezni med vojaško službo. Tudi ta oseba ima možnost, da se ji znesek v višini prispevkov, namenjenih delodajalcu, neposredno izplača v enkratnem znesku. Tako bi omogočili tudi samozaposlovanje invalidnih oseb, nekdanjih pripadnikov vojske. Pogoji za povračilo prispevkov ter obveznosti med Ministrstvom za obrambo, delodajalcem in invalidno osebo se urejajo s posebno pogodbo, enako kot pri zaposlovanju nekdanjih vojaških oseb.

Izdatki države – plačevanje prispevkov delodajalcu, iz 26. in 27. člena zakona predstavljajo državno pomoč na podlagi Zakona o spremljanju državnih pomoči (Uradni list RS, št. 37/04), ki se zaradi višine predvidenih zneskov lahko dodeljuje po pravilu de minimis (skladno z Uredbo Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis) in jo bo pred izvajanjem treba priglasiti Ministrstvu za finance. V kolikor bi prišlo do izvajanja tega ukrepa, torej plačevanja prispevkov delodajalcem iz omenjenih členov, se pred izvajanjem omenjen ukrep priglasi Ministrstvu za finance – Sektorju za spremljanje državnih pomoči kot de minimis pomoč in ustrezno dopolni podzakonski akt za dodeljevanje teh sredstev, da se uskladi z zahtevami omenjene Uredbe komisije (EU) št. 1407/2013.

K 28. členu

Člen ureja ocenjevanje zdravstvene sposobnosti pripadnikov za opravljanje vojaške službe. V prvem odstavku je določena sestava zdravstvene komisije, ki je petčlanska, v njej morata biti najmanj dva zdravnika.

Postopek pred komisijo se začne na predlog izvajalca medicine dela. Komisija ocenjuje zdravstveno sposobnost pripadnikov za opravljanje vojaške službe. Pripadnik, za katerega so bile ugotovljene omejitve, se razporedi na vojaško ali civilno dolžnost, ki ustreza stopnji njegove strokovne usposobljenosti in zdravstvenemu stanju. Če je zmanjšana delovna sposobnost posledica opravljanja dela, pripadnik po razporeditvi obdrži plačo, kot jo je imel na prejšnji dolžnosti, če je to zanj ugodneje.

Če zdravstvena komisija oceni, da je zmanjšana delovna sposobnost pripadnika stalne sestave taka, da ni več sposoben opravljati vojaške službe ter mu ni mogoče zagotoviti ustrezne civilne dolžnosti v vojski, preneha njegova pogodba o zaposlitvi v skladu s 23. členom tega zakona, pri čemer je glede na okoliščine lahko upravičen do posameznih pravic iz tega zakona. Če komisija oceni, da bi bil lahko upravičen tudi do priznanja pravice iz invalidskega zavarovanja, začne postopek za uveljavljanja pravic iz tega zavarovanja.

Za odločitev zdravstvene komisije je določen 30-dnevni rok.

K 29. členu

V skladu z zakonom o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah se kot del celotne dejavnosti vojaškega izobraževanja in usposabljanja določa tudi podlaga za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij na vojaškem področju. Po tem zakonu je mogoče nacionalno poklicno kvalifikacijo pridobiti z dokončanjem izobraževalnega programa ali s preverjanjem in potrjevanjem nacionalne poklicne kvalifikacije. Nacionalna poklicna kvalifikacija je formalno priznana usposobljenost za opravljanje poklica na podlagi nacionalnega poklicnega standarda. Znotraj uveljavljanja projekta poklicne vojske s prostovoljno rezervo se pripravljajo poklicni standardi in katalogi standardov strokovnega znanja in spretnosti za nacionalne poklicne kvalifikacije na področju vojaščine (59 kvalifikacij od III. do VI. ravni). Pripravljeni so profili poklicev, pripravlja se katalog standardov in podobno. Preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij na vojaškem področju se izvajata v skladu z zakonom, ki ureja nacionalne poklicne kvalifikacije.

K 30. členu

Vojaško izobraževanje in usposabljanje se kot temeljna naloga Slovenske vojske urejata že v zakonu o obrambi, predvsem postopek ugotavljanja primerljivosti posameznih programov. Kandidatu, ki je uspešno opravil katero izmed oblik vojaškega izobraževanja in usposabljanja po prejšnjih predpisih in programih ali odslužil vojaški rok, se prizna primerljiva oblika vojaškega izobraževanja in usposabljanja ali pa predhodno odredi opravljanje manjkajočih vsebin skladno s programom. Primerljivost programov po tem odstavku ugotavlja komisija, ki jo imenuje minister na podlagi osmega odstavka 73. člena Zakona o obrambi.

V drugem odstavku so določene oblike osnovnega vojaškega izobraževanja ali usposabljanja ter pogoji, pod katerimi se skladno z uslužbenko zakonodajo ti štejejo za opravljeno obvezno usposabljanje za imenovanje v naziv.

V tretjem odstavku so določene oblike vojaškega izobraževanja, ki jih morajo kandidati za posamezne vojaške dolžnosti opraviti, in kdaj.

Kandidatu, ki v določenem roku vojaškega izobraževanja ali usposabljanja ne opravi, preneha pogodba o zaposlitvi.

Brez opravljenega zahtevanega vojaškega izobraževanja ali usposabljanja vojaške osebe ne morejo samostojno opravljati formacijskih dolžnosti.

K 31. členu

Za ocenjevanje vojaških oseb ne veljajo pravila o ocenjevanju javnih uslužbencev. Usposobljenost in uspešnost dela vojaških oseb se ocenjujeta s službeno oceno v skladu s pravili službe in merili, ki jih s pravilnikom predpiše minister. Postopek pritožbe zoper službeno oceno je urejen s pravili službe. Izjema od navedenega velja za slušatelje na vojaškem izobraževanju ali usposabljanju, ki se ocenjujejo le po doseženem učnem uspehu, ter za civilne osebe, ki se ocenjujejo po splošnih predpisih.

K 32. členu

Opredeljena sta pravna podlaga za sklepanje pogodb o zaposlitvi s štipendisti in časovno trajanje takšnih pogodb.

Zaradi prehoda na poklicno vojsko in uvedbo prostovoljnosti za udeležbo v rezervni sestavi zakon uveljavlja možnost, da ministrstvo razpiše in podeli štipendije, ne le za stalno sestavo, temveč tudi za pogodbeno službo v rezervni sestavi vojske, pri čemer mora štipendist po končanem šolanju z ministrstvom skleniti pogodbo o službi v rezervni sestavi vojske najmanj za deset let. Takšna rešitev je utemeljena s tem, da je v ciljnem stanju vojne sestave Slovenske vojske predvidena poleg stalne sestave popolnitev še s 5500 pripadniki pogodbene rezerve. Med načini pridobivanja takšnih kadrov je tudi štipendiranje.

Štipendist, ki po končanem šolanju sklene pogodbo o zaposlitvi v stalni sestavi vojske kot podčastnik, častnik, vojaški uslužbenec ali civilna oseba oziroma drug pripravnik, ima med pripravništvom plačo v višini 90 odstotkov plače, z dodatki za formacijsko dolžnost, za katero opravlja pripravništvo. Štipendist, ki se zaposli v stalni sestavi vojske kot vojak, se zaposli kot kandidat za vojaka in ne opravlja pripravništva.

V četrtem odstavku je določena sankcija, če štipendist po svoji volji ne sklene pogodbe o službi v rezervni sestavi ali jo odpove pred iztekom roka, določenega v pogodbi. Enako velja tako za štipendiste, ki po končanem šolanju ne sklenejo pogodbe o zaposlitvi v stalni sestavi,

kot tudi za štipendiste za pogodbeno službo v rezervni sestavi, saj morajo vrniti sorazmeren del prejemkov oziroma stroškov glede na čas opravljanja vojaške službe v stalni oziroma rezervni sestavi. Tako se vzpostavlja enotnost obveznosti med štipendisti.

Zakonska ureditev praktičnega usposabljanja na obrambnem področju med študijem ostaja enaka kot do zdaj. Štipendisti in druge osebe, ki se usposabljaajo, imajo med usposabljanjem pravico nositi uniformo, oznako pripadnosti Slovenski vojski ter se usposabljaati za uporabo vojaške oborožitve in opreme v skladu s predpisi.

Štipendisti in druge osebe morajo med usposabljanjem spoštovati programe dela, notranji red, temeljna načela vojaške discipline in predpisane varnostne ukrepe za ravnanje z vojaško oborožitvijo in opremo.

Določeno je, da minister za obrambo določi oblike in način usposabljanja štipendistov in drugih oseb za vojaško obrambo ter druge obrambne naloge in da podrobneje uredi štipendiranje za delo v vojski oziroma za službo v rezervni sestavi vojske.

K 33. členu

V Slovenski vojski opravljajo nekatere vojaške formacijske dolžnosti častniki ali vojaški uslužbenci, katerih znanje je ozko specialistično (zdravniki, pravniki, informatiki itn.) in jih zaradi njihovega znanja ter izkušenj ni smiselno in racionalno razporejati med delom v vojski na druge klasične vojaške dolžnosti. Za te vojaške osebe, če gre za vojaške uslužbence, se navadno tudi ne zahteva dokončanje osnovnega ter dodatnega vojaškega izobraževanja in usposabljanja, temveč gre za specialistično usposabljanje znotraj posameznih strok in zunaj oblik vojaškega izobraževanja in usposabljanja, ki se izvajajo v Slovenski vojski. Zaradi tega in zaradi hierarhične organiziranosti Slovenske vojske jim je oteženo ali pogosto onemogočeno napredovanje na višje dolžnosti in povišanje v višji čin oziroma razred.

Poudariti pa je treba, da gre pri formacijskih dolžnosti, ki jih popolnjujejo vojaki, podčastniki in častniki, le za izjemne rešitve in formacijske dolžnosti, za katere se zahteva specialistično oziroma posebno znanje.

Zakon določa, da se lahko v formacijah za posamezne formacijske dolžnosti določi, da se delo na njih opravlja v največ treh nazivih. Prav tako za formacijske dolžnosti, ki jih opravljajo vojaški uslužbenci, zakon omogoča, da se delo na njih opravlja v največ treh nazivih. Pri tem bo moral pripadnik izpolnjevati pogoje za imenovanje v višji naziv (službena ocena, delovne izkušnje ter najmanj eno leto opravljanja dolžnosti v nižjem nazivu). Vojaška oseba se razporedi v naziv, za katerega izpolnjuje pogoje. Imenovanje v višji naziv ter razporeditev se opravi v skladu s tem zakonom, zakonom o obrambi in uredbo, ki določa povišanje v čin oziroma napredovanje v razred.

Vsebinsko enako določbo ima tudi Zakon o javnih uslužbencih, ki prvem odstavku 79. člena med drugim določa, da se delo na posameznih uradniških delovnih mestih in položajih lahko opravlja v treh nazivih.

Ta ureditev je uveljavljena že zdaj.

K 34. členu

Glede na to, da se za podčastniške dolžnosti zahtevajo različne stopnje strokovne izobrazbe, se s tem členom ureja upoštevanje delovnih izkušenj, pridobljenih pri opravljanju podčastniških dolžnosti z nižjo zahtevano strokovno izobrazbo tudi pri opravljanju podčastniških dolžnosti, za katere se zahteva višja stopnja strokovne izobrazbe. Brez take določbe bi bili podčastniki v neenakopravnem položaju z vidika napredovanja po karierni poti. Ta ureditev velja že zdaj.

K 35. členu

Člen ureja službeno pot, ki pomeni temeljni in redni način komuniciranja v vsaki vojaški organizaciji. Tako posamezna vojaška oseba kot tudi poveljstva in enote morajo v vseh službenih zadevah upoštevati službeno pot. Urejena je tako, kot je urejeno poveljevanje, in obsega praviloma dve stopnji. Službena pot pomeni, da se lahko pripadnik zaradi različnih službenih vzrokov najavi pri svojem nadrejenem na službeni razgovor, na tak razgovor lahko zaradi službenih zadev pripadnika pozove tudi njegov neposredno nadrejeni.

Službena pot obsega odločitev nadrejenega in na podlagi pritožbe še odločitev višje nadrejenega, s čimer se službena pot konča. Na njej ni mogoče preskočiti nobene vmesne stopnje. Določbe zakona o službeni poti se smiselno uporabljajo tudi za civilne osebe v vojski ter za vojaške osebe, ki opravljajo vojaško službo na ministrstvu ali v drugem državnem organu. Gre za eno izmed določb, s katerimi se tudi pravice in dolžnosti civilnih oseb v Slovenski vojski urejajo s smiselno uporabo rešitev, ki veljajo za vojaške osebe. Ker pa ima opravljanje vojaške službe na ministrstvu in v drugih državnih organih drugačne posebnosti, se določbe tega člena smiselno uporabljajo tudi za te pripadnike. Tako je zagotovljeno enotno in usklajeno delovanje vojaške organizacije kot celote, ne glede na različne statusne pripadnikov oziroma delovna mesta, na katerih svoje naloge opravljajo.

Službena pot poteka od poveljnika do poveljnika oziroma pri poveljstvih od podrejenega do nadrejenega poveljstva. Med vojaškimi osebami, ki so v istem poveljstvu na enakih položajih, pa lahko službena pot izjemoma poteka neposredno tudi s preskakovanjem vmesnih stopenj, če je tako dovoljeno s pravili službe.

K 36. členu

Ne glede na obveznost uporabe službene poti so mogoči primeri, ko je, tudi če s predpisi to ni predvideno, dovoljen odstop od službene poti, ker bi drugačno ravnanje povzročilo velike in škodljive posledice. Odstop od službene poti je predviden že v zakonu o obrambi v povezavi z ukazi, ki temeljijo na osebni okoliščini podrejenega, ga na primer žalijo, sramotijo ali prizadenejo njegovo dostojanstvo. Podrejeni v tem primeru lahko ugovarja po službeni poti pri višje nadrejenem. Odstop od službene poti je dovoljen tudi, če gre za službene zadeve in če bi drugačno ravnanje ogrozilo varnost moštva, oborožitve in vojaške opreme, povzročilo veliko materialno ali drugo škodo ali ogrozilo interese Slovenske vojske in obrambo države. Zakon tako določa okvir, v katerem mora vojaška oseba presoditi, če so nastale razmere, zaradi katerih lahko odstopi od službene poti, mora pa o tem obvestiti nadrejenega takoj, ko je to mogoče.

Neupravičen odstop od službene poti se kaznuje oziroma ni dovoljen. Kaznuje se kot težja kršitev vojaške discipline po 8. točki drugega odstavka 76. člena tega zakona. Takšna rešitev je utemeljena z dejstvom, da glede na pomen službene poti v celotnem sistemu vodenja in

poveljevanja v vojaški organizaciji ni mogoče dopuščati, da bi prihajalo do večjega števila primerov odstopa od službene poti, zato je tudi odstop od nje z zakonom urejen zelo restriktivno.

K 37. členu

V skladu s temeljnimi določbami o službeni poti se urejajo glavne značilnosti in pogoji uveljavljanja pravice ugovora in pritožbe po službeni poti. Ugovore in pritožbe, vloge, prošnje ter ugovor zoper službeno oceno v skladu z določbami tega člena vlaga vojaška oseba v službenih zadevah. Lahko jih vloži ustno ali pisno. Ugovori se lahko vlagajo zoper izdane akte vodenja in poveljevanja, vendar le v delu, ki se neposredno nanaša na vojaško osebo, ki ugovarja ali se pritožuje. Torej ni mogoče vlagati ugovorov in prošenj v imenu druge osebe oziroma v tistih primerih, ki se nanašajo na druge pripadnike. Ugovori in pritožbe so dopustni le v službenih zadevah in v primerih, če gre za ravnanje druge vojaške osebe oziroma nadrejenih v povezavi s službenimi zadevami. Zakon določa tudi rok petih dni, v katerem je mogoče vložiti ugovor ali pritožbo. Po izteku tega roka ugovor ali pritožba ni dovoljena.

Urejene so tudi posebnosti vlaganja pisnega in ustnega ugovora. Če vojaška oseba želi ugovor podati ustno, se njena prošnja vpiše v knjigo za uradne razgovore. Knjigo uradnih razgovorov vodi nadrejeni, ki ima pooblastilo za odločanje. Na ugovor, predlog, prošnjo ali zahtevo lahko odgovori nadrejeni pisno, upoštevajoč 26. člen tega zakona, ali pa povabi vojaško osebo na uradni razgovor.

Ugovor ali pritožba se vloži neposredno nadrejenemu. V celotnem sistemu službene poti je prvi pooblaščenec za odločanje o ugovoru ali pritožbi poveljnik voda oziroma njemu enake enote.

Nadrejeni mora podrejenega sprejeti na uradni razgovor v sedmih dneh od dneva vpisa prošnje v knjigo za uradne razgovore. V nujnih primerih mora nadrejeni podrejenega sprejeti na uradni razgovor takoj, ko je to mogoče. Med uradnim razgovorom mora zagotoviti spoštovanje zasebnosti in dostojanstva vojaške osebe, ki je zaprosila zanj. Odločitev se vpiše v knjigo za uradne razgovore.

V petem odstavku je poleg roka, v katerem mora nadrejeni podrejenega sprejeti na uradni razgovor, določeno tudi, da mora nadrejeni med uradnim razgovorom zagotoviti spoštovanje zasebnosti in dostojanstva podrejenega, ki je zaprosil za razgovor. Na zahtevo vojaške osebe je lahko na razgovoru navzoč vodni ali četni zaupnik oziroma zaupnica. Tako sta zagotovljena varovanje pravic podrejenega in korektnost postopka. Ker gre za redni način komuniciranja v vojski in za službene zadeve (vodenje in poveljevanje v vojski), se na teh sestankih ne predvideva prisotnost zastopnika oziroma pooblaščenca pripadnika ter predstavnika sindikata. Delovnopravne zadeve se rešujejo v skladu z določili zakona o obrambi, o čemer mora nadrejeni seznaniti podrejenega oziroma vojaško osebo, ki po službeni poti uveljavlja predlog, ugovor, prošnjo, zahtevo ali pritožbo v povezavi s pravicami in obveznostmi iz delovnega razmerja.

K 38. členu

Nadrejeni mora vsako vlogo, vloženo na način in pod pogoji, ki jih določa zakon, proučiti in če je pristojen, o njej pisno odločiti v sedmih dneh. Če gre za vprašanje, za katero ni pristojen ali se na uradnem razgovoru razjasni, da ni pristojen, mora vlogo v petih dneh s svojim mnenjem dostaviti nadrejenemu oziroma pristojnemu, ki mora prav tako odločiti v

nadaljnjih sedmih dneh. Nadrejeni lahko zahteva od podrejenega, da mu vlogo poda tudi pisno. Odločitev nadrejenega o vlogi se vpiše v knjigo za uradne razgovore, kar zagotavlja ustrezno dokumentiranje in preverjanje spoštovanja službene poti v službenih zadevah v posamezni enoti ali poveljstvu.

Zakon prepoveduje, da bi nadrejeni vlogo, za katero ni pristojen, zadržal ali jo zavrgel. S tem se pri pristojnem nadrejenem zagotavlja ustrezna obravnava vsake vloge pod pogoji, ki jih določa zakon v službenih zadevah.

K 39. členu

Zakon omogoča odločanje v službenih zadevah po službeni poti na dveh stopnjah. Namen dvostopenjske službene poti je, da nadrejeni ponovno oceni odločitev, zoper katero je vložen ugovor, oziroma se ta odločitev preveri pri višje nadrejenem. Obravnava različnih prošelj, zahtev in drugih predlogov podrejenih tega dejstva ne spreminja, temveč le še poudarja pomen odgovornosti nadrejenega. Nadrejeni oziroma poveljujoči so v skladu z zakonom o obrambi odgovorni za stanje, delo, pripravljenost in uporabo vseh podrejenih poveljstev in enot oziroma na nižji taktični ravni za pripravljenost, delo in uporabo svojih enot. Takšna je odgovornost poveljujočih tudi na temeljni ravni poveljevanja v vojski.

Zato je določeno, da se, če nadrejeni v sedmih dneh ne odloči oziroma vojaška oseba z odločitvijo nadrejenega ni zadovoljna, ta lahko po službeni poti ustno ali pisno pritoži višje nadrejenemu. Če gre za ustno pritožbo, se ta vpiše v knjigo za uradne razgovore, višje nadrejeni pa mora vojaško osebo, ki prosi za uradni razgovor, sprejeti v petih dneh in z njo opraviti razgovor ali pa odločiti pisno.

Višje nadrejeni mora o pritožbi odločiti najpozneje v štirinajstih dneh od dneva vložitve pritožbe. Ker gre za pritožbeno odločitev, višje nadrejeni lahko imenuje tričlansko komisijo, ki mu pripravi mnenje o pritožbi. V komisiji so lahko osebe z enakim ali višjim činom, kot ga ima vojaška oseba, ki vlaga pritožbo, ne smejo pa je sestavljati osebe, ki so tej vojaški osebi podrejene. Odločitev višje nadrejenega je dokončna, izda se tudi pisno.

Če višje nadrejeni v zadevi ni pristojen, zakon predpisuje podobno ravnanje, kot velja za nadrejenega, ki v neki zadevi ni pristojen. Pritožbo mora v petih dneh s svojim mnenjem dostaviti nadrejenemu oziroma pristojnemu, ki o njej dokončno odloči.

K 40. členu

Vodne zaupnike izberejo pripadniki voda med seboj. Njihova naloga je, da posredujejo nadrejenemu različna vprašanja in težave, ki izhajajo iz dela in življenja v vodu. Vodni in četni zaupniki so imenovani v vodu in četi kot temeljnih enotah vojaške organizacije. Tako je omogočeno, da se posamezna vprašanja rešujejo hitreje in v skladu z interesi večine v vodu. Glede na zakonsko ureditev službene poti je smotno in nujno v tem zakonu urediti tudi institut vodnih in četnih zaupnikov.

Vojaška oseba lahko namesto po službeni poti prek zaupnika posreduje nadrejenemu predlog, prošnjo ali zahtevo, če je ta v povezavi s službenimi zadevami in se nanaša na vojaško osebo, ki tako zahtevo posreduje. Vodni zaupnik mora takšno zadevo po službeni poti posredovati nadrejenemu, ki o njej odloči, oziroma podrejeno vojaško osebo pokliče na

uradni razgovor. Poveljnik voda ali čete oziroma nadrejeni lahko predhodno pri odločanju o zadevah po službeni poti zahteva tudi mnenje vodnega ali četnega zaupnika.

K 41. členu

Izjemoma zakon omogoča poveljnikom bataljonov, njim enakih ali višjih enot in častnikom s činom polkovnika ali višjim oziroma višjim vojaškim uslužbencem XIV. ali višjega razreda, ki z odločitvijo o pritožbi niso zadovoljni, da pisno zaprosijo za razgovor pri ministru za obrambo. To izjemo zakon določa, ker gre za poveljnike oziroma vojaške osebe z največjimi odgovornostmi in dolžnostmi, zato je smotno, da se odločitev v službenih zadevah na drugi stopnji izjemoma še dodatno preveri. Minister za obrambo v sedmih dneh presodi, ali bo opravil uradni razgovor. Če se zanj odloči, bo razgovor ob prisotnosti načelnika generalštaba opravil najpozneje v štirinajstih dneh, lahko pa se odloči, da pripadniku pisno odgovori. Tako je zagotovljeno, da pripadnik na vsako podano vlogo dobi tudi odgovor.

K 42. členu

Skupinski ugovori in pritožbe zoper akte vodenja in poveljevanja po službeni poti niso dovoljeni, temveč je službena pot dovoljena in predpisana zgolj za ravnanje posameznika, poveljstva ali enote. Skupinski ugovor ali pritožba se ne obravnava. Zoper vlagatelje pa se uveljavlja odgovornost zaradi kršitve vojaške discipline zaradi opuščanja oziroma nepooblaščenega spreminjanja predpisanih postopkov, ki povzroči hujše škodljive posledice. Tako ravnanje oziroma opustitev je kot težja kršitev vojaške discipline opredeljena v 6. točki drugega odstavka 78. člena tega zakona. Takšno ravnanje podrejenih ima lahko tudi znake kaznivega dejanja, če se vojaška oseba skupaj z drugimi vojaškimi osebami upre ukazu nadrejenega v zvezi s službo ali ukaza noče izpolniti.

K 43. členu

V IV. poglavju tega zakona se urejajo področje delovnega časa in posebni delovni pogoji, v katerih delajo pripadniki Slovenske vojske. Posebne delovne pogoje določa zakon o obrambi.

Člen ureja delovni čas v vojski in kdo ga določa, pri čemer so pristojnosti razdeljene med načelnika generalštaba in ministra. Polni delovni čas v vojski je 40 ur na teden, dnevna delovna obveznost pa praviloma največ 12 ur. Minister na predlog načelnika lahko določi formacijske dolžnosti v Slovenski vojski, na katerih zaradi večje nevarnosti za poškodbe in zdravstvene okvare lahko polni delovni čas traja manj kot 36 ur na teden. Izraz »poškodbe in zdravstvene okvare« je vsebovan tudi v tretjem odstavku 143. člena Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1). Iz zapisanega besedila člena izhaja, da so poškodbe oziroma zdravstvene okvare posledica opravljanja del in nalog na formacijski dolžnosti v Slovenski vojski. Polni delovni čas je toliko krajši, kolikor večja je stopnja nevarnosti teh del za poškodbe ali zdravstvene okvare. Namen določitve krajšega delovnega časa je v zmanjševanju nevarnih vplivov na pripadnikovo zdravje.

Minister lahko tudi odredi, da se na predlog načelnika generalštaba na posameznih delovnih mestih ali formacijskih dolžnostih predpisana minimalna dnevni in tedenski počitek ob izmanskem delu zagotavljata v obdobju, ki ne sme biti daljše kot šest mesecev (referenčno obdobje). Možnost drugačnega urejanja dnevnega in tedenskega počitka v primerih, ko

narava dela oziroma dejavnosti to zahteva, je predvidena v tretjem odstavku 158. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F in 52/16).

Vedno več pripadnikov in enot je napoteni tudi v druge države na opravljanje vojaške službe. Zato sta v zakonu natančneje urejena tudi delovni čas teh pripadnikov in pristojnost pri odločanju o delovnem času med opravljanjem vojaške službe zunaj države. Delovni čas pripadnikov, ki so napoteni na opravljanje vojaške službe v skupna ali druga poveljstva in enote izven države, je urejen drugače kot v Republiki Sloveniji. Odredi se glede na pravila, ki veljajo v poveljstvu ali enoti, s čimer se zagotovi usklajenost delovanja celotnega poveljstva in enote.

K 44. členu

Izjemoma lahko načelnik generalštaba odredi delovni čas ne glede na dnevne, tedenske in mesečne omejitve iz prejšnjega člena, če je to nujno zaradi izvedbe nekaterih nalog, ki so v tem členu naštetje taksativno. Po vsebini gre za naloge, ki jih je treba opravljati ves čas in brez prekinitev ali pa jih je treba brez odlašanja dokončati (npr. delovanje oborožitvenih sistemov, varovanje vojašnic in skladišč oziroma drugih objektov, sodelovanje pri zaščiti in reševanju ter mednarodne obveznosti). Vse te izjeme so navadno kratkotrajne ali se izvajajo v povišani stopnji pripravljenosti oziroma so časovno točno opredeljene (vaje in druge mednarodne obveznosti).

Navedene izjeme so skladne z Direktivo Sveta 93/104/ES z dne 23. novembra 1993 o določenih vidikih organizacije delovnega časa in Direktivo Evropskega parlamenta in sveta 2003/88/ES z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih delovnega časa, ki se v uvodnem delu sklicujeta na Direktivo sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav za varnost in zdravje delavcev pri delu, ter z relevantno sodno prakso Sodišča Evropske unije. Nekateri službe lahko glede na posebnosti del in nalog uredijo delovni čas in njegovo organizacijo tudi drugače (npr. policija, vojska).

K 45. členu

Delovni čas med povišano pripravljenostjo pomeni izjemo v primerjavi z delovnim časom, določenim v 43. členu tega zakona, in tudi glede na izjeme, določene v 44. členu. Institut povišane pripravljenosti ureja Zakon o obrambi v 27. členu. Povišana pripravljenost je institut, ki ga poznajo vse vojaške organizacije. Ravnanje pripadnika v takšnih razmerah je podvrženo posebnim zahtevam, dolžnostim in odgovornostim. Povišana pripravljenost zagotavlja, da vojaška enota organizirano in pravočasno začne izvajati ukazano delovanje, ne glede na razmere, kraj ali nasprotnika.

Med povišano pripravljenostjo je delovni čas pripadnikov odvisen od vrste, namena, obsega in zahtevnosti dela, zato se določbe tega zakona o časovnih omejitvah dnevne, tedenske ali mesečne delovne obveznosti, upoštevanje referenčnega obdobja, odmora, dnevnega ali tedenskega počitka ter dela prek polnega delovnega časa ne uporabljajo. O razporeditvi delovnega časa odloča nadrejeni poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote. V tem času tudi ne veljajo omejitve in prepovedi pri odrejanju delovnega časa, vključno z njegovim prerazporejanjem, odrejanjem dela prek polnega delovnega časa ter opravljanjem nočnega dela, za varstvo različnih kategorij delavcev po splošnih predpisih. Ne glede na vse pa je treba pripadnikom zaradi varovanja zdravja pri delu zagotoviti nujen minimalni počitek glede na vrsto nalog in v obsegu, kot to dopuščajo razmere, o čemer odloča nadrejeni poveljnik

oziroma predstojnik. Zakon tudi med odrejeno povišano pripravljenostjo ohranja (noseče delavke in matere eno leto po porodu) oziroma določa (starši samohranilci, eden od staršev, če sta oba zaposlena v vojski) zaščito nekaterih kategorij delavcev.

K 46. členu

Načelnik generalštaba določi razporeditev in pogoje za začasno prerazporeditev delovnega časa. Če se polni delovni čas enakomerno razporedi, se ne sme razporediti na manj kot tri dni v tednu. Pripadnik mora biti obveščen o začasni prerazporeditvi delovnega časa najmanj en dan pred prerazporeditvijo.

K 47. členu

Delovni čas pripadnikov se lahko zaradi narave ali organizacije dela neenakomerno razporedi. Pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi polnega delovnega časa ta ne sme trajati več kot 56 ur na teden. Če je odrejena dnevna delovna obveznost, ne sme biti krajša kot štiri ure. Omejitev je namenjena zaščiti pripadnika. Vse delo, opravljeno po 56 urah, se šteje kot delo prek polnega delovnega časa.

Pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi delovnega časa se upošteva poln delovni čas kot povprečna delovna obveznost v obdobju, ki ne sme biti daljše kot šest mesecev (referenčno obdobje). Glede na to, da Direktiva 2003/88/ES in nacionalna zakonodaja ne določata, kdaj začne teči referenčno obdobje, se to ureja tem zakonom. Referenčno obdobje začne teči z dnem neenakomerne razporeditve ali z dnem začasne prerazporeditve delovnega časa pripadnika. Pri določitvi dolžine referenčnega obdobja je bilo upoštevano tudi pravno mnenje Inštituta za delo pri Pravni fakulteti v Ljubljani (Pravno mnenje – referenčno obdobje po Kolektivni pogodbi za policiste in ZODPol, z dne 19. 12. 2013). Če presežek delovnih ur v tem času ni izkoriščen, se na podlagi sodne prakse razlika ur šteje kot ure dela prek polnega delovnega časa.

Delo v neenakomernem delovnem času ter v začasni prerazporeditvi polnega delovnega časa oziroma v izmenah vključuje opravljanje delovne obveznosti v deljenem delovnem času, ob sobotah, nedeljah, praznikih in drugih dela prostih dnevih ter delo v popoldanskem in nočnem času, s prerazporeditvijo v okviru določene redne mesečne oziroma letne delovne obveznosti.

Definicija izmene se s tem členom ne spreminja. Za delo v izmenah se šteje delo, ki se izmenoma opravlja v dopoldanskem, popoldanskem ali nočnem času. Za delo v izmenah se šteje tudi delo v turnusu, ko se opravlja po razporedu 12 ur dela in 24 ali 48 ur počitka, in delo po posebnem razporedu, ko se opravlja dopoldne, popoldne in ponoči, vendar ne v enakomernem zaporedju.

Pri izmenskem delu ali delu v turnusu je zaradi varovanja zdravja treba zagotavljati periodično izmenjavo teh delavcev.

K 48. členu

Delo ponoči je urejeno podobno, kot je urejeno v zakonu o delovnih razmerjih in kot je ta posebni pogoji urejen že zdaj. Pripadnik, ki opravi ponoči vsaj tri ure svoje redne dnevne delovne obveznosti, ima pravico do posebnega varstva v skladu s predpisi, ki urejajo delovna razmerja.

Če bi se pripadniku iz prejšnjega odstavka po mnenju zdravniške komisije, ki jo imenuje ministrstvo, zaradi dela ponoči lahko poslabšalo zdravstveno stanje, ga mora ministrstvo v skladu z njegovo splošno in vojaško izobrazbo razporediti na ustrezno delo dopoldne ali popoldne.

K 49. členu

Pripadniku se lahko odredi delo prek polnega delovnega časa upoštevajoč zakon o obrambi in potrebe službe. Zakon o obrambi še vedno določa časovno omejitev ur prek polnega delovnega časa. Ure, opravljene izven določenega začetka in konca delovnega časa, se obračunajo kot delo prek polnega delovnega časa. Potrebe službe so taksativno našteje in upoštevajo posebnosti vojaškega poklica in opravljanja nalog. S pravili službe se bo v prihodnje urejala predvsem pristojnost odrejanja navedenih ur.

K 50. členu

Straža je edina bojna naloga Slovenske vojske v miru in praviloma traja nepretrgoma 24 ur. Vojaškim osebam, ki opravljajo stražarsko službo, se šteje, kot da delajo v deljenem delovnem času. Ure, v katerih ne opravljajo stvarnega dela, se ne štejejo v delovni čas, temveč kot pripravljenost za delo na delovnem mestu.

Dnevna delovna obveznost med stražo ne sme presegati 12 ur. Ob izrednem dogodku oziroma zaradi dokončanja začete naloge se lahko delovni čas vojaške osebe izjemoma podaljša, pri tem pa se ure, ki jih opravi po že opravljenih 12 urah dela, štejejo kot ure, opravljene prek polnega delovnega časa.

Opravljanje stražarske službe lahko traja neprekinjeno največ sedem dni. Vojaške osebe imajo pravico do prekinitve za počitek na kraju, kjer se opravlja straža, pri čemer se jim v redni delovni čas šteje 12 ur, preostalih 12 ur pa kot pripravljenost za delo, kar se ne šteje v delovni čas.

K 51. členu

Vojaške osebe opravljajo dežurstvo v skladu s pravili službe v Slovenski vojski. Ure dežurstva se štejejo v ure tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti. Dnevna delovna obveznost med dežurstvom ne sme presegati 12 ur.

Ob izrednem dogodku oziroma zaradi dokončanja začete naloge med dežurstvom iz prejšnjega odstavka se lahko delovni čas izjemoma podaljša, pri tem pa se ure, ki jih vojaška oseba opravi po že opravljenih 12 urah, štejejo kot ure, opravljene prek polnega delovnega časa.

K 52. členu

Pripravljenost za delo je čas, v katerem mora biti pripadnik v pripravljenosti za delo na delovnem mestu, na drugem določenem kraju ali na domu. Pripravljenost za delo ni del delovnega časa, zato se ne šteje v število ur tedenske oziroma mesečne delovne

obveznosti. Če mora pripadnik med pripravljenostjo za delo v resnici delati, se te ure dela vštejejo v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti.

Načelnik generalštaba določi primere in način izvajanja pripravljenosti za delo v delovnih prostorih, na določenem kraju ali na domu.

Zakon loči dve vrsti pripravljenosti, in sicer na določenem kraju oziroma delovnem mestu in na domu. Temu razlikovanju sledi tudi različna višina plačila. Pripravljenost za delo na določenem kraju je izenačena s pripravljenostjo za delo na delovnem mestu. Ne glede na določbe splošnih predpisov, ki urejajo plače v javnem sektorju, pripada pripadniku izplačilo za pripravljenost na delovnem mestu v višini 50 odstotkov urne postavke osnovne plače, za pripravljenost na domu pa v višini 20 odstotkov urne postavke osnovne plače, kar je enako, kot je za policiste določeno v zakonu o organiziranosti in delu v policiji.

K 53. členu

V členu se urejajo odmori ter dnevni in tedenski počitek pripadnikov med opravljanjem nalog. Pripadnik, ki dela krajši delovni čas v skladu s tem zakonom v povezavi s zakonom o obrambi, vendar več kot štiri ure na dan, ima pravico do odmora med delovnim časom, ki je v sorazmerju z dolžino dela. Dolžina odmora se pri neenakomerni ali začasni prerazporeditvi delovnega časa določi sorazmerno dolžini dnevnega delovnega časa. Ta določba sledi ureditvi v zakonu o delovnih razmerjih.

Pripadnik ima praviloma med dvema zaporednima delovnima dnevnoma pravico do počitka, ki traja nepretrgoma najmanj 12 ur. V obdobju sedmih zaporednih dni ima poleg pravice do dnevnega počitka praviloma tudi pravico do počitka, ki traja najmanj 24 neprekinjenih ur.

Zaradi posebnosti vojaške službe pa je treba urediti tudi izjeme. Če mora pripadnik zaradi službenih potreb, varnostnih razmer oziroma nemotenega izvajanja vojaškega izobraževanja in usposabljanja na dan tedenskega počitka delati, se mu zagotovi tedenski počitek v tekočem ali naslednjem mesecu.

K 54. členu

Delovni čas pri opravljanju vojaške službe izven države je urejen drugače kot delovni čas v Sloveniji, saj je treba najprej zagotoviti usklajenost delovanja pripadnikov v mednarodnih organizacijah, skupnih ali drugih poveljstvih in enotah zunaj države. Delovni čas pripadnikov, ki so napoteni na opravljanje vojaške službe v mednarodne organizacije ter skupna ali druga poveljstva in enote izven države, se odredi glede na pravila, ki veljajo za mednarodne organizacije, poveljstva ali enote. Pri določitvi delovnega časa pa je treba upoštevati tudi naravo nalog, ki jih pripadniki v tujini opravljajo, in območje, na katerem delujejo, predvsem varnostne razmere na območju.

Delovni čas pripadnikov pri opravljanju vojaške službe izven države je lahko enakomerno ali neenakomerno razporejen, ne glede na določbe predpisov o časovnih omejitvah dnevne, tedenske ali mesečne delovne obveznosti, odmora, dnevnega ali tedenskega počitka in dela prek polnega delovnega časa. Pripadniku se pri opravljanju vojaške službe izven države zagotavlja nujen minimalni dnevni in tedenski počitek, če je to mogoče. O razporeditvi delovnega časa med opravljanjem vojaške službe izven države odloča nadrejeni poveljnik.

V Slovenski vojski je največ izzivov, ki so povezani z zagotavljanjem dnevnega in tedenskega počitka pri opravljanju nalog v mirovni operaciji in misiji (MOM). To se kaže tudi v številnih tožbah pripadnikov. Trenutno veljavni Zakon o obrambi v drugem odstavku 97. f člena določa, da ima delavec v obdobju sedmih zaporednih dni poleg pravice do dnevnega počitka praviloma tudi pravico do počitka v trajanju najmanj 24 neprekinjenih ur. Če mora delavec zaradi službenih potreb, varnostnih razmer, nemotenega opravljanja zadev civilne obrambe ali izvajanja materialne in zdravstvene oskrbe vojske oziroma nemotenega izvajanja vojaškega izobraževanja in usposabljanja delati na dan, ko mu pripada tedenski počitek, se mu ta počitek zagotovi v tekočem ali naslednjem mesecu (drugi odstavek 97. f člena ZObr). Druga izjema ni urejena.

Pravica do tedenskega počitka je temeljna pravica iz delovnega razmerja, vendar so mogoča odstopanja od te ureditve. Odstopanja od navedene pravice dopušča tudi 158. člen ZDR-1 v povezavi z Direktivo ES 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. 11. 2003 o določenih vidikih delovnega časa (v nadaljevanju: Direktiva ES 2003/88), ki se v uvodnem delu sklicuje na Direktivo Sveta 89/391/EGS z dne 12. 6. 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav za varnost in zdravje delavcev pri delu. Ta direktiva v drugi točki 2. člena določa, da se ne uporablja tam, kjer ji posebne značilnosti nekaterih posebnih dejavnosti javnih služb, kakršne so oborožene sile ali policija, neizogibno nasprotujejo. Direktiva 2003/88/ES o določenih vidikih organizacije delovnega časa pa v določilu drugega odstavka 17. člena pri odstopanjih od splošnega pravila zagotavljanja tedenskega počitka zahteva ustrezno zamenjavo oziroma kompenzacijo.

Spremenjena ureditev pravice do tedenskega počitka v MOM je nujna tudi zaradi velikega števila tožb in zahtevkov pripadnikov za izplačilo odškodnine zaradi neizrabljenih dni tedenskega počitka v MOM ter relevantne sodne prakse. Vrhovno sodišče je sprejelo odločitev o reviziji tožene stranke Ministrstva za obrambo (Sodba VS, opr. št. VIII Ips 30/2016) zoper sodbo Višjega delovnega in socialnega sodišča, opr. št. Pdp 122/2015 z dne 6. 8. 2015, in v povezavi s sodbo Delovnega sodišča v Celju, opr. št. Pd 425/2013 z dne 5. 12. 2014, zaradi premoženjskih pravic iz delovnega razmerja, tj. odškodnine za neizkoriščene dni tedenskega počitka v MOM. Pritrdilo je odločitvam nižjih sodišč, da je treba pripadnikom v MOM zagotavljati pravico do tedenskega počitka, sicer so upravičeni do odškodnine. Doslej je bilo zoper RS oziroma MO vloženi več kot 1319 tožb oziroma zahtevkov za izplačilo odškodnine za neizrabljene dni tedenskega počitka v MOM. Glede na pojasnila, da pripadnikom v MOM zaradi narave dela navadno ni mogoče zagotavljati tedenskega počitka na način, da bi imeli to pravico 24 neprekinjenih ur v obdobju sedmih zaporednih dni oziroma kako drugače (kot to določa ZDR-1 ali trenutno veljavni ZObr), je jasno, da je sedanja pravna ureditev neustrezna.

Kot izravnavo (nadomestilo) za poseg v pravico pripadnikov v MOM do tedenskega počitka se uvaja nov institut posebnega dopusta (110. člen tega zakona). Pripadnik v MOM je tako upravičen do enega dneva posebnega dopusta v obdobju sedmih zaporednih dni. Posebni dopust se med opravljanjem vojaške službe v MOM izrabi po odločitvi nadrejenega in skladno s potrebami službe. Pripadnik ta dopust, ki ga ni mogel izrabiti med opravljanjem vojaške službe v MOM, izrabi najpozneje v dveh mesecih po vrnitvi domov. Pravica do posebnega dopusta pa ne posega v pravico pripadnikov do rednega letnega dopusta. Dodatno je treba še pojasniti, da so takšni posebni pogoji dela v MOM upoštevani tudi pri ovrednotenju plače. S spremenjeno ureditvijo pravice pripadnikov do tedenskega počitka v

MOM se tako v bistvu spreminja – glede na splošne predpise – le način izrabe tega počitka, kar se zagotavlja znotraj instituta posebnega dopusta, pri čemer ta pripadnikom pripada povsem enako, kot velja za pravico do tedenskega počitka po splošnih predpisih (tj. v sedmih zaporednih dneh en dan). Posebni dopust bodo pripadniki v MOM tako izrabili v enem ali več strnjenih nizih med operacijo ali najpozneje v dveh mesecih po vrnitvi domov. Tako jim bo zagotovljen ustrezen (tedenski) počitek, za katerega so zaradi narave dela v MOM prikrajšani.

Pri opravljanju vojaške službe izven države je opravljanje dela brez upoštevanja določb o časovnih omejitvah dnevne, tedenske ali mesečne delovne obveznosti, odmora, dnevnega počitka ter dela prek polnega delovnega časa upoštevano pri določitvi plače.

K 55. členu

S tem členom se ureja institut dela na domu, ki je že zdaj uveljavljen z zakonom o službi v Slovenski vojski. Ker so predvsem posamezne formacijske dolžnosti v vojaški godbi in nekatere druge take, da se morajo pripadniki za uspešno izvajanje teh nalog nujno pripravljati tudi doma, je načelniku generalštaba dana pristojnost, da lahko odredi, da se na posameznih formacijskih dolžnostih vojaške godbe ali nekaterih drugih formacijskih dolžnostih glede na posebne zahteve dela v delovni čas šteje tudi priprava oziroma delo na domu, vendar največ tri ure na delovni dan.

K 56. členu

Člen opredeljuje dosegljivost tako, da sledi teoriji in sodni praksi pri razlikovanju med pripravljenostjo na delo ter dosegljivostjo. Dosegljivost je čas, ko je pripadnik zaradi službenih potreb dosegljiv prek javnih ali službenih komunikacijskih sredstev. Pripadnik se mora le izjemoma v odrejenem času javiti v poveljstvu ali na drugem določenem mestu, če službene zadeve ne more rešiti drugače kot na določenem kraju. Čas dosegljivosti se ne šteje v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti. Takšna oblika dosegljivosti je nujna za organizacijo nekaterih aktivnosti oziroma oblik podpore delovanju vojske, ki trajajo ves čas, ali pa jih je treba sprožiti v določenem obdobju. V prvem primeru gre za nekatere že uveljavljene aktivnosti, kot so zagotavljanje 24-urne psihološke pomoči po telefonu, zagotavljanje pravne podpore poveljujočim v MOM zunaj običajnega delovnega časa in druge. V drugem primeru gre za dosegljivost za enoto, ki bi lahko bila v določenem časovnem obdobju aktivirana v sistemu zaščite in reševanja. V primerjavi z odrejeno pripravljenostjo doma gre za blažji poseg v počitek oziroma pravice zaposlenih, istočasno pa je z vidika delodajalca stroškovno ugodnejša, kot odreditev pripravljenosti. Dosegljivost in pripravljenost se med seboj izključujeta. Pripadnikom, za katere je odrejena dosegljivost, pripada dodatek k plači, njegovo višino bo določila vlada. Dodatek bo nižji od višine, določene za pripravljenost za delo na delovnem mestu oziroma na določenem kraju ali doma, saj je tudi poseg v posameznikovo pravico do prostega časa manjši.

Pripadnike, ki morajo zagotoviti dosegljivost, čas dosegljivosti in čase, v katerih se morajo, če je treba, javiti na določenem kraju, določi načelnik generalštaba.

Dosegljivost se organizira prek tehničnih naprav. Pripadniki morajo pri sebi nositi tehnične naprave, po katerih lahko prejema obvestila ali ukaze. Nošenje tehničnih naprav je obvezno, razen med opravičeno odsotnostjo z dela (letni dopust, koriščenje presežka ur,

bolniški ali porodniški dopust, očetovski dopust idr.). Če pripadniki uporabljajo osebna komunikacijska sredstva, dobijo povrnjene stroške uporabe za službene potrebe, če to zahtevajo. Minister podrobneje določi način povračila stroškov ter višino povračil.

K 57. členu

Ta člen določa pravico do dodatka za stalnost pripadnikom stalne sestave vojske za vsako začeto leto dela na vojaški dolžnosti, ki traja več kot pet let

V delovno dobo iz prejšnjega odstavka se šteje tudi poklicno opravljanje vojaške službe v formacijah Teritorialne obrambe oziroma v drugih sestavah, izenačenih v skladu s predpisi s Teritorialno obrambo.

Osebi, ki je bila premeščena na delo v Slovensko vojsko, se za določitev dodatka za stalnost šteje tudi delovna doba v organu, iz katerega je bila premeščena, če je bila po predpisih in pod pogoji, ki veljajo za ta organ, upravičena do dodatka za stalnost. V javnem sektorju ni neobičajno, da javni uslužbenci prehajajo iz organa v organ, po svoji volji ali na željo delodajalca. Ta ureditev onemogoča, da bi javni uslužbenec, ki je pravico do dodatka za stalnost pridobil v drugem državnem organu, s premestitvijo in nastopom dela na vojaški dolžnosti to pravico izgubil in bi se štetje začelo znova. Podobno ureditev imajo tudi v policiji.

K 58. členu

Vsebina člena deloma spreminja dosedanje ureditev, kar je posledica ugotovitev iz prakse. Širi se namreč krog upravičencev, saj bodo imele pravico do rekreacijskega dopusta vojaške osebe na formacijskih dolžnostih ali delovnih mestih, na katerih se opravlja vojaška služba, nadzor in kontrola zračnega prostora, za katera se zahtevajo licence, na katerih se izvaja elektronsko spremljanje mednarodnih sistemov zvez, enako bo veljalo za pilote, tehnike letalce, vojaške pirotehnike in vojaške potapljače. Pri tem pa se trajanje rekreacijskega dopusta ureja drugače. Do zdaj je bilo upravičencem priznanih 15 dni rekreacijskega dopusta, zdaj pa bo trajal rekreacijski dopust največ (lahko tudi manj) 15 dni. Kriterije za določitev dolžine rekreacijskega dopusta in pogoje ter način izrabe bo določil minister.

K 59. členu

Razporeditve na formacijske dolžnosti so bile do zdaj urejene z zakonom o obrambi. Ta člen ureja način razporeditve na drugo formacijsko dolžnost zaradi službenih potreb. Službene potrebe so taksativno našteje v četrtem odstavku tega člena. Minister na predlog načelnika generalštaba razporeja vojaške osebe s činom brigadnega generala ali višjim ter tiste vojaške osebe, za katere ima pristojnost imenovanja v skladu s 43. členom Zakona o obrambi. O razporeditvi drugih vojaških oseb odloči načelnik generalštaba.

Na drugo ali višjo formacijsko dolžnost se pripadnik lahko razporedi le, če izpolnjuje zahtevane pogoje iz zakona o obrambi, službeno oceno zadnjih treh let ter druge kriterije, ki jih določi načelnik generalštaba. Pripadnik se lahko razporedi na drugo dolžnost, za katero se zahteva enak čin, kot je njegov osebni. Pripadnik se lahko v skladu s prejšnjim odstavkom razporedi na formacijsko dolžnost, za katero se zahteva eno stopnjo višji čin, kot je njegov osebni, če ima predpisano izobrazbo, je uspešno končal predpisano vojaško izobraževanje in usposabljanje, je od zadnjega povišanja preteklo najmanj dve leti in je ocenjen s službeno oceno najmanj dobro.

Pripadnik lahko zoper akt o razporeditvi vloži ugovor po službeni poti. Ugovor ne zadrži izvršitve akta.

Pripadniku, ki je zaradi službenih potreb razporejen v kraj, ki je oddaljen več kot 60 km od kraja bivanja, ministrstvo zagotovi primerno nastanitev, če je to mogoče. Ta člen v povezavi s tem odstavkom je izjema pravila, ki velja za premestitve javnih uslužbencev zaradi delovnih potreb (drugi odstavek 149. člena Zakona o javnih uslužbencih).

Ta člen določa tudi zahtevani minimalni čas za vročitev akta o razporeditvi na drugo formacijsko dolžnost.

K 60. členu

Člen ureja začasno razporeditev na drugo formacijsko dolžnost. Pripadnik je lahko začasno razporejen zaradi službenih potreb na drugo ali nižje ovrednoteno formacijsko dolžnost, in sicer največ za dve leti. Podobno ureditev ima tudi zakon o javnih uslužbencih za začasno prerazporeditev javnih uslužbencev.

Pripadnik se zaradi službenih potreb lahko začasno razporedi v začasno skupino ali enoto oziroma na drugo formacijsko dolžnost v skladu s pravili službe.

Pripadnik med začasno razporeditvijo zadrži vse pravice, pridobljene na prejšnji formacijski dolžnosti, če razporeditev traja do 30 dni, razen plače iz nove formacijske dolžnosti, če je ta zanj ugodnejša. Začasne razporeditve, daljše kot 30 dni, pa pridobi vse pravice iz nove formacijske dolžnosti, če je plača iz nove formacijske dolžnosti zanj ugodnejša, razen pravice do povišanja v čin ali napredovanja v razred. Spoštovati mora red in delovne programe, ki veljajo za začasno skupino ali enoto oziroma formacijsko dolžnost, na katero je razporejen. Kot plača se po tem odstavku šteje njegova osnovna plača z dodatki.

Pristojnost odločanja o začasni razporeditvi iz tretjega odstavka tega člena je omejena in se izvaja z akti poveljevanja: poveljnik bataljona ali njemu enake enote, če traja razporeditev do 30 dni, poveljnik brigade ali njej enake ali višje enote, če traja razporeditev do šest mesecev, in načelnik generalštaba, če traja razporeditev do enega leta. Tudi pri začnih razporeditvah pa v pristojnosti ministra ostaja razporejanje vojaških oseb, ki so na formacijski dolžnosti oziroma imajo osebni čin brigadnega generala ali višje.

Katere so službene potrebe, je taksativno naštet v šestem odstavku. Pri tem se posebej upošteva, da se linija poveljevanja ne prekinja.

Pripadnik je zaradi enakega razloga lahko do 30 dni začasno razporejen na drugo formacijsko dolžnost največkrat dvakrat zaporedoma oziroma največ dvakrat v koledarskem letu. Pripadnik stalne sestave je lahko začasno razporejen za več kot 30 dni zaradi enakega razloga samo dvakrat zaporedoma. Akt poveljevanja o začasni razporeditvi mora biti pripadniku vročen sedem dni pred dnem začasne razporeditve na drugo delo ali formacijsko dolžnost, če gre za razporeditev, ki traja več kot 30 dni.

K 61. členu

Člen podrobneje ureja pristojnosti namestnika poveljnika med poveljnikovo odsotnostjo. V miru ima namestnik med odsotnostjo poveljnika vse njegove pristojnosti, vendar prvih 30 dni ne pridobi pravic in plače, povezanih s formacijsko dolžnostjo poveljnika. Tako se zagotavlja neprekinjeno poveljevanje v poveljstvih in enotah.

Če je odsotnost poveljnika daljša od treh mesecev, se namestnik začasno imenuje na dolžnost poveljnika. Nadomeščanje oziroma začasno imenovanje na dolžnost poveljnika je časovno omejeno in lahko traja največ 12 mesecev, najpozneje po preteku tega časa pa je treba enoti imenovati novega poveljnika. Namestnik med nadomeščanjem ne pridobi pravice do povišanja v čin.

K 62. členu

Institut opravljanja nalog v drugem kraju je bil deloma že urejen v zakonu o obrambi. Zaradi posebnosti opravljanja vojaške službe kraj opravljanja nalog ni obvezna sestavina pogodbe o zaposlitvi v Slovenski vojski. Kraj oziroma kraji opravljanja nalog posameznega poveljstva ter enote so odrejeni v dokumentu o organizacijskem in mobilizacijskem razvoju tega poveljstva ali enote. Če je v tem dokumentu določenih več krajev, o kraju opravljanja nalog odloča neposredno nadrejeni.

Drug kraj opravljanja nalog se lahko odredi pripadniku kot posamezniku ali enoti oziroma delu enote.

Ta institut se uporabi, če kraj opravljanja nalog ni naveden v dokumentu, ki ureja organizacijski in mobilizacijski razvoj poveljstva ali enote (npr. usposabljanje ali straže na določenem objektu v drugem kraju ipd.). Pripadnik je lahko za opravljanje formacijske dolžnosti začasno razporejen v drug kraj zaradi službenih potreb. Za službene potrebe se v tem primeru štejejo:

- ☐ opravljanje nalog ali del, ki so nujna ali jih je treba opraviti v določenem času oziroma vplivajo na pripravljenost vojske;
- ☐ vojaškostrokovno izobraževanje in usposabljanje;
- ☐ napotitev na izobraževanje ali usposabljanje zaradi pridobitve predpisanega ali drugega strokovnega znanja za opravljanje določenih formacijskih dolžnosti.

Pristojnost izdaje takšnega akta ima poveljnik brigade, njemu enake ali višje enote, in sicer največ za eno leto.

Za začasno razporeditev enote ali dela enote zaradi službenih potreb v drug kraj se izda akt poveljevanja za enoto ali del enote, in sicer organizacijski ukaz, s katerim se enoti odredi drug kraj dela (npr. za vajo ali usposabljanje).

Načelnik generalštaba lahko pripadnika ne glede na drugi odstavek tega člena stalno razporedi v drug kraj.

Akt poveljevanja o začasni razporeditvi enote (organizacijski ukaz) ali pripadnika v drug kraj opravljanja dela mora biti pripadniku stalne sestave vročen najmanj sedem dni pred dnem razporeditve v drug kraj.

K 63. členu

V VI. poglavju se urejajo pravice med službo oziroma opravljanjem vojaške službe. Ena izmed temeljnih pravic in dolžnosti pripadnikov je udeležba na izobraževanjih in usposabljanjih.

Pripadnik je na vojaško izobraževanje in usposabljanje na vojaške šole napoten z ukazom. Izobraževanje in usposabljanje organizirajo ministrstvo oziroma druge šole in organizacije

doma in v tujini. Stroški vojaškega izobraževanja in usposabljanja bremenijo ministrstvo, razen če pripadnik v okviru vojaškega izobraževanja in usposabljanja pridobi v javnem izobraževalnem sistemu priznano stopnjo izobrazbe ali civilno priznane licence. V tem primeru se pravice in obveznosti, povezane z vojaškim izobraževanjem in usposabljanjem, uredijo s pogodbo.

Pripadnik, ki ima sklenjeno pogodbo v skladu s tem členom, mora po končanem izobraževanju ali usposabljanju ostati v delovnem razmerju najmanj dvakrat toliko časa, kolikor je trajalo izobraževanje ali usposabljanje, če je bilo to daljše od enega leta, in dve leti, če je bilo krajše od enega. Pri predčasni odpovedi pogodbe o zaposlitvi zaradi razlogov pri pripadniku mora ta vrniti sorazmeren del stroškov izobraževanja ali usposabljanja in prejemkov, ki jih je dobil v tem času.

Izvajanje pravic in obveznosti pripadnikov med izobraževanjem ali usposabljanjem podrobneje uredi minister.

K 64. členu

Za plače v Slovenski vojski se uporabljajo predpisi, ki urejajo plače javnih uslužbencev, če ni s tem zakonom določeno drugače.

Orientacijske formacijske dolžnosti oziroma nazivi v Slovenski vojski se uvrstijo v plačni razred s kolektivno pogodbo za javni sektor.

Druga vprašanja, ki se v skladu z zakonom, ki ureja plače v javnem sektorju, urejajo v kolektivni pogodbi dejavnosti, se za Slovensko vojsko uredijo z uredbo vlade. Plače pripadnikov, razen civilnih oseb, torej uradnikov in skupine J, so zdaj urejene s posebno uredbo.

Ureditev sklepanja pogodb o zaposlitvi v Slovenski vojski je posebna glede na preostale zaposlene v Republiki Sloveniji. Vojaške osebe z nastopom vojaške službe sklepajo pogodbe za določen čas, navadno do deset let, s čimer se omogoča večja možnost kadrovskega popolnjevanja vojaških formacijskih dolžnosti in zagotavlja potrebna fluktuacija kadra. Pogodbe se podaljšujejo za enako obdobje, vendar lahko vojaki sklepajo pogodbe najdalj do dopolnjenega 45. leta starosti. Pogodbe se podaljšujejo predvsem v odvisnosti od potreb vojske. Skladno s kadrovsko politiko se podčastnikom in častnikom ter vojaškim uslužbencem pogodba o zaposlitvi za nedoločen čas ponudi, ko dosežejo pričakovano karierno stopnjo oz. dosežejo predviden čin, na primer pridobijo čin majorja, oziroma po približno 12 do 15 letih vojaške kariere. Predlagano povečanje plače je po naši oceni ustrezna odmena, ki vsaj deloma odtehta negotovost, ki so je pripadniki vojske v primerjavi z drugim zaposlenimi v javnem sektorju deležni zaradi načina sklepanja pogodb, ki velja v Slovenski vojski.

V Slovenski vojski je dejstvo, da se vojaške osebe zaposlujejo za določen čas, pravilo in ne izjema, kot to velja za preostali javni sektor, zato člen določa, da se tem vojaškim osebam plača poveča za dva plačna razreda. Ureditev ima podlago v 15. členu Zakona o sistemu plač v javnem sektorju.

K 65. členu

Republika Slovenija je članica Nata in je vključena v sistem kolektivne obrambe, prek katerega zagotavlja svojo nacionalno varnost. V skladu s cilji sil, usklajenimi in dogovorjenimi v okviru zavezništva, Republika Slovenija razvija določene enote, ki so v skladu z načrti predvidene za uporabo pri kolektivni obrambi v okviru zavezništva oziroma v skladu z drugimi mednarodnimi pogodbami. V to skupino enot se uvrščajo tudi tiste, ki prispevajo za uporabo pri kolektivni obrambi določene podenote. Enako velja za skupne enote, ki jih Republika Slovenija razvija na podlagi mednarodnih pogodb (skupna enota z Italijo in Madžarsko). V to skupino vojaških enot spadajo tudi tiste, ki zaradi vzdrževanja stalne pripravljenosti v miru zagotavljajo enote v določenem manjšem obsegu za izvajanje bojnih oziroma z njimi izenačenih vojaških nalog v miru (več stopenj pripravljenosti dežurnih posadk, enot za hitro ukrepanje ob napadu ipd.), ter pripadniki enot ali skupin, namenjenih za izvajanje nujnih nalog Slovenske vojske pri zaščiti in reševanju ter drugih nujnih nalog.

Plačevanje in odrejanje povečanega obsega dela ter obremenitev sta v tem členu določena za enote oz. dele enot, pri tem pa soglasje pripadnikov teh enot zaradi narave dela vojske in njenih nalog ni potrebno. Ureditev po splošnih predpisih (22. e člen ZSPJS oziroma 96. člen ZJU) glede na posebnosti vojaških nalog in potrebno soglasje javnega uslužbenca za vojsko nista ustrezna. Enaka ureditev je že vsebovana v trenutnem zakonu.

O povišanju plače odloči vlada na predlog ministra. Povišanja plače iz drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena se ne izključujejo.

K 66. členu

S tem členom se določa plača za opravljanje vojaške službe izven države. Pripadniku, ki v miru opravlja vojaško službo oziroma službo izven države, pri izvrševanju obveznosti, sprejetih v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami, pripada plača z dodatki po osnovah in merilih, ki jih predpiše vlada.

Drugi odstavek določa, kako se obračuna plača v tujini. Pripadniku se plača obračuna po osnovah in dodatkih, kot če bi delal v povprečju 174 ur na mesec. Če pripadnik opravlja službo zunaj države le občasno ali nekaj dni, sicer pa opravlja redno službo, mu pripada plača za dejanske dneve dela zunaj države, pri čemer ti dnevi ne vplivajo na opravljeno redno mesečno delo v državi. V osnovno plačo je pripadniku na opravljanju mirovne operacije in misije upoštevano delo preko polnega delovnega časa, delo v enakomerno in neenakomerno razporejenem delovnem času ter nadomestilo za nezmožnost koriščenja dnevnega in tedenskega počitka.

S pripadnikom se praviloma sklene posebna pogodba, s katero se uredijo njegove pravice in dolžnosti za čas opravljanja službe v drugi državi. Posebna pogodba se ne sklepa, če gre za sodelovanje enote na vojaških vajah ali v drugih oblikah usposabljanja in urjenja ter za napotitev v mirovne operacije in na misije.

Pripadnik mora biti za čas opravljanja vojaške službe zunaj države posebej zavarovan za primer poškodbe ali smrti.

Za čas po razglasitvi vojnega ali izrednega stanja oziroma po sprejetju odločitve o uporabi vojske za vojaško obrambo v skladu s tem zakonom je plača urejena drugače. Pripadniku stalne sestave pripada plača brez dodatkov zaradi posebnih pogojev dela in ne glede na kraj opravljanja službe. Višino plače in način njenega izplačila določi vlada. Na podlagi

navedenega ima pripadnik stalne sestave v izrednem in vojnem stanju plačo brez dodatkov po tem členu, njegovim družinskim članom pa se izplača tudi preskrbnina na podlagi zakona o obrambi.

K 67. členu

S tem členom se ureja nadomestilo za čas poškodbe, ki jo pripadnik utrpi na redni poti od stanovanja do delovnega mesta, ki se šteje kot poškodba pri delu. Glede na posebnosti dela in nalog Slovenske vojske ter lokacije dela, ki je odvisna od vrste nalog in se pogosto zamenja, se za čas odsotnosti z dela zaradi poškodbe na poti na delo in z dela določi nadomestilo plače v višini 100 odstotkov. Vzrok za odstop od splošne ureditve v javnem sektorju je, da lokacija delovnega mesta za pripadnike Slovenske vojske zaradi posebnosti organizacije ni sestavina pogodbe o zaposlitvi in da zanje ne veljajo splošne omejitve glede oddaljenosti prerazporeditve. Karierni sistem v vojaški organizaciji tudi ne zagotavlja delovnega mesta v istem kraju skozi celotno kariero, kar pogosto pripelje do sprememb lokacij zaposlitve in do situacij, ko se morajo pripadniki Slovenske vojske zaradi službe na delo voziti na daljših razdaljah. Predlog je oblikovan enako, kot je za policiste že urejeno v 84. členu Zakona o organizaciji in delu v policiji.

K 68. členu

Vojaške osebe morajo opravljati naloge, ki so povezane z večjo nevarnostjo za varnost, zdravje ali življenje ter jih zaradi posebnih obremenitev ni mogoče opravljati po določeni starosti, zato se obvezno dodatno pokojninsko zavarujejo, razen na formacijskih dolžnostih v športni enoti, pri čemer se prispevki za obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje plačujejo po prispevnih stopnjah v skladu s splošnimi predpisi.

Podobno kot za Policijo je urejeno plačevanje obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v času poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, ki v tem času ne miruje.

K 69. členu

V tem členu se določa odškodninska odgovornost pripadnika. Pripadnik je odškodninsko odgovoren za škodo, ki jo protipravno povzroči delodajalcu pri delu ali v povezavi z delom, in sicer naklepno ali iz hude malomarnosti.

Za škodo iz prejšnjega odstavka, ki jo pripadnik povzroči tretji osebi, je tej osebi odškodninsko odgovorno ministrstvo.

Tretja oseba lahko kot oškodovanec zahteva povračilo škode tudi od pripadnika, ki ji je protipravno povzročil škodo, če je bila škoda povzročena naklepno. Gre za smiselno ureditev, kot jo pozna 135. člen Zakona o javnih uslužbencih.

K 70. členu

O odškodninski odgovornosti pripadnika se odloča po tem zakonu in pravilih službe v Slovenski vojski o ugotavljanju disciplinske odgovornosti za težje disciplinske kršitve, razen določb o zastaranju, za katere se uporabljajo splošni predpisi. Odškodninski postopek zoper

pripadnika vodi oseba, ki je po določbah tega zakona pristojna, da zoper pripadnika vodi disciplinski postopek.

V disciplinskem postopku se lahko odloči tudi o odškodninski odgovornosti, če je s kršitvijo discipline nastala za ministrstvo škoda. Če bi bila zato onemogočena hitra in učinkovita izvedba disciplinskega postopka, se lahko o odškodninski odgovornosti odloči v posebnem odškodninskem postopku, določenem s tem zakonom. Tretja oseba uveljavlja svoj odškodninski zahtevek po 71. členu tega zakona.

V zahtevnih primerih (če se višina odškodnine ne more preprosto ugotoviti ali če se na podlagi že zbranih dokumentov ne da določiti pripadnika, ki naj bi bil domnevno odgovoren, idr.) lahko načelnik generalštaba imenuje najmanj tričlansko komisijo za ugotavljanje odškodninske odgovornosti na prvi stopnji. Člani komisije so strokovnjaki s področja, ki omogoča strokovno in hitro ugotavljanje odškodninske odgovornosti ter višine škode. Z imenovanjem komisije se imenuje tudi njen predsednik.

V četrtem odstavku je določen postopek ugotavljanja odškodninske odgovornosti. Ta se uvede z izdajo sklepa o uvedbi odškodninskega postopka. V postopku se obvezno opravi popis škode. Ugotovijo se vse okoliščine in vzroki, zaradi katerih je škoda nastala. Odškodninski postopek na prvi stopnji se konča z izdajo odločbe o odškodninski odgovornosti po opravljeni odškodninski obravnavi.

Zoper odločbo o ugotovitvi odškodninske odgovornosti ima pripadnik pravico ugovora v osmih dneh od prejema pisnega odpravljalnega odločbe. O ugovoru odloča komisija, ki jo imenuje minister. Komisija mora imeti najmanj tri člane, ki so strokovno usposobljeni za odločanje v konkretnem odškodninskem postopku. Dokončna odločba je tudi izvršilni naslov.

K 71. členu

Člen določa možnost določitve pavšalne odškodnine in možnost oprostitve poplačila škode, podobno kot to ureja 137. člen Zakona o javnih uslužbencih, ob upoštevanju, da Slovenska vojska nima sklenjene kolektivne pogodbe dejavnosti oz. je ne more imeti sklenjene. Zaradi navedenega možnosti oz. primere, kdaj je mogoče skleniti dogovor o plačilu pavšalne odškodnine, določa ta člen. Če bi ugotavljanje višine škode povzročilo nesorazmerne stroške ali če bi povračilo škode bistveno poslabšalo premoženjsko stanje pripadnika in njegove družine, se odškodnina odmeri v pavšalnem znesku. Glede na visoke vrednosti vojaške opreme, s katero ravnajo in ki jo zadolžujejo pripadniki, je upoštevanje bistvenega poslabšanja premoženjskega stanja pripadnika in njegove družine upravičen razlog za odmero odškodnine v pavšalnem znesku. Če škoda ni bila povzročena naklepno, je lahko pripadnik v celoti oproščen poplačila škode, če je to primerno glede na njegovo prizadevanje za odpravo škode, na odnos do dela ali na njegovo gmotno stanje.

Pripadnik ni odškodninsko odgovoren, če je povzročil škodo z izvršitvijo ukaza ali povelja nadrejenega, kar je primerljivo z določbo šestega odstavka 94. in 138. člena Zakona o javnih uslužbencih.

K 72. členu

Povzročitelj škode lahko sklene pisni dogovor o višini in načinu poravnave škode, ki je povzročena ministrstvu, z osebo, ki je pooblaščen za ugotavljanje odškodninske

odgovornosti, oziroma s komisijo za ugotavljanje odškodninske odgovornosti. Dogovor lahko obsega obročno vračilo škode, ki praviloma ne sme preseči 36 mesečnih obrokov in je izvršilni naslov.

K 73. členu

Ta člen ureja regresni zahtevek ministrstva za škodo, ki jo je pripadnik na delu ali povezavi z delom naklepno ali iz hude malomarnosti povzročil tretji osebi. Odškodnino uveljavlja ministrstvo, ki je škodo izplačalo, v obliki regresnega zahtevka za poplačilo celotne škode ali pavšalne odškodnine. Regresni zahtevek za poplačilo pavšalne odškodnine se uveljavlja, če so podani razlogi za odmero odškodnine v pavšalnem znesku iz 71. člena tega zakona.

K 74. členu

Ministrstvo odškodninsko odgovarja za povzročeno škodo pri delu ali v povezavi z delom pripadniku po splošnih načelih civilnega prava. Po splošnih predpisih odškodninsko odgovarjata tudi ministrstvo in pristojni poveljnik. Pristojni poveljnik je prvonadrejeni poveljnik podrejenemu pripadniku, ki mu je bila povzročena škoda, in odgovarja ministrstvu po prvem odstavku 69. in 73. člena, pripadniku pa odgovarja ministrstvo na podlagi drugega odstavka 69. člena.

Odškodninska odgovornost ministrstva se nanaša tudi na škodo, ki je bila pripadniku povzročena s kršenjem pravic iz delovnega razmerja.

O višini in načinu poravnave škode je mogoč pisni dogovor oziroma poravnava med ministrstvom in pripadnikom, ki mu je bila povzročena škoda. Pisni dogovor je izvršilni naslov.

K 75. členu

Pripadnik je odgovoren za kršitve vojaške discipline. Kot kršitev discipline se šteje tudi dejanje, ki je storjeno, ko pripadnik ne opravlja vojaške ali druge službe, pa to dejanje moralno ali materialno škoduje interesom ministrstva. Za pripadnika vojske veljajo višji moralni in etični standardi ravnanja, ki jih določajo predvsem kodeks vojaške etike ter načela opravljanja vojaške službe, ki so povzeta v pravilih službe v Slovenski vojski. Določeni standardi ravnanja vojaške osebe vežejo tudi v njihovem zasebnem življenju, saj sledenje moralnim in etičnim načelom ni povezano samo z delovnim procesom.

Disciplinske kršitve so lažje in težje. Disciplinska odgovornost pripadnika je podana le, če je pripadnik storil disciplinsko kršitev naklepno ali iz malomarnosti.

K 76. členu

Taksativno se naštevajo vrste disciplinskih kršitev. Te se, kot je že določeno s prejšnjim členom, ločijo na lažje in težje.

Za pripadnike se kot disciplinske kršitve štejejo tudi vse kršitve, predpisane za javne uslužbenke po splošnih predpisih. Zaradi kvalifikacije posamezne kršitve so določeni manjša oziroma večja materialna škoda ter kriteriji, ki se upoštevajo pri presoji škodljivih posledic kršitev vojaške discipline.

K 77. členu

Disciplinski postopek vodijo različni organi. O disciplinski odgovornosti pripadnika na prvi stopnji odloča načelnik generalštaba oziroma častnik, ki ga je načelnik generalštaba pooblastil, s činom majorja ali višjim oziroma višji vojaški uslužbenec XII. ali višjega razreda. Za odločanje o disciplinski odgovornosti civilne osebe se lahko pooblasti civilna oseba.

Če gre po vsebini za zahteven primer, lahko načelnik generalštaba imenuje najmanj tričlansko komisijo za ugotavljanje disciplinske odgovornosti na prvi stopnji. Člani komisije so strokovnjaki s področja, ki omogoča strokovno in hitro ugotavljanje disciplinske odgovornosti. Z imenovanjem komisije se imenuje tudi njen predsednik. Pri imenovanju članov in predsednika se upošteva vojaška hierarhija.

Na novo se ureja tudi disciplinska odgovornost načelnika generalštaba. O disciplinski odgovornosti načelnika generalštaba na prvi stopnji odloča senat disciplinske komisije iz petega odstavka tega člena. Enega od članov senata določi minister.

Med povečano pripravljenostjo, ki vključuje tudi vojaško službo izven države, oziroma v izrednem ali vojnem stanju je disciplinski postopek urejen drugače. Za vodenje disciplinskega postopka na prvi stopnji v enoti ali začasni skupini je pristojen neposredno nadrejeni taki enoti ali skupini. Ob razglasitvi izrednega ali vojnega stanja oziroma pri izvajanju vojaške obrambe v skladu z zakonom o obrambi je za vodenje disciplinskega postopka zaradi lažjih kršitev pristojen poveljnik voda, njemu enake ali višje enote.

Disciplinski organ druge stopnje je disciplinska komisija, ki jo imenuje minister. Komisija ima najmanj deset članov. Z njenim imenovanjem se imenuje tudi njen predsednik. Komisija odloča v senatu treh članov, ki jih določi predsednik komisije za vsak primer posebej. V primeru disciplinskega postopka iz tretjega odstavka tega člena odloča senat na ozemlju Republike Slovenije ali zunaj države, o čemer odloča predsednik komisije ob upoštevanju teže, zahtevnosti in ekonomičnosti postopka.

K 78. členu

Začetek disciplinskega postopka zastara po treh mesecih od dneva, ko se je izvedelo za disciplinsko kršitev in storilca. Začetek disciplinskega postopka zastara v vsakem primeru po enem letu od dneva, ko je bila kršitev storjena. Vodenje disciplinskega postopka zastara v enem letu od uvedbe disciplinskega postopka.

Šteje se, da se je izvedelo za kršitev in storilca, ko je bil o tem obveščen načelnik generalštaba, v primeru disciplinskega postopka zoper načelnika pa, ko je bil o tem obveščen minister. Določba je posledica sodnih odločitev o zastaranju disciplinskega postopka.

Če ima disciplinska kršitev znake kaznivega dejanja, se za absolutne zastaralne roke smiselno uporabljajo določbe kazenskega zakonika.

Izvršitev disciplinskega ukrepa za disciplinske kršitve zastara v šestih mesecih od dneva dokončnosti odločbe, s katero je bil disciplinski ukrep izrečen. Rok za izvršitev je bil podaljšan, ker v preteklosti v več primerih zaradi objektivnih vzrokov, na primer odsotnosti kršitelja, ukrepa ni bilo mogoče izvršiti.

K 79. členu

Pristojne osebe za uvedbo disciplinskega postopka so navedene taksativno. Tako se upošteva tudi vojaška hierarhija in se določijo pristojnosti določenih organov zunaj nje, na primer glavni inšpektor za obrambo, generalni direktor Obveščevalno varnostne službe MO in glavni preiskovalec stalne komisije za preiskovanje nesreč in incidentov vojaških zrakoplovov. V zvezi z možnostjo predlaganja disciplinskega postopka s strani glavnega preiskovalca stalne komisije za preiskovanje nesreč in incidentov vojaških zrakoplovov je treba izpostaviti, da se predlog za uvedbo disciplinskega postopka ne more nanašati na ugotavljanje krivde ali odgovornosti udeleženih v nesreči ali incidentu, ampak izključno na oviranje dela komisije. V tem smislu se v disciplinskem postopku tudi ne more uporabiti dokumentacija iz preiskave.

Določen je postopek za posredovanje predloga. Disciplinski postopek zoper pripadnika se uvede s pisnim sklepom, ki ga izda disciplinski organ prve stopnje. Zoper sklep ni dovoljenega pravnega sredstva. Šteje se, da je postopek uveden na dan izdaje sklepa. V disciplinskem postopku ni mogoče ugotavljati odgovornosti za disciplinsko kršitev, ki ni vsebovana v sklepu o uvedbi postopka. Disciplinski postopek se ne uvede, če je storjena disciplinska kršitev majhnega pomena, o čemer odloča načelnik generalštaba. V tem primeru se pretehtajo teža dejanja in njegove posledice na posameznika ter enoto in ekonomičnost ter smiselnost vodenja postopka.

Disciplinski organ o uvedbi disciplinskega postopka ne obvešča sindikatov, temveč je to stvar odločitve pripadnika, ki je v postopku. Na zahtevo pripadnika lahko sindikat sodeluje v postopku v korist pripadnika.

K 80. členu

Disciplinski organ se lahko tudi izloči (na lastno pobudo ali pobudo pripadnika v postopku – smiselna uporaba zakona o pravnem postopku). Člen določa pristojnost odločanja o izločitvi. Za izločitvene razloge se, kot že zapisano, smiselno uporabljajo določbe zakona o pravnem postopku. O izločitvi načelnika generalštaba odloča minister. O izločitvi osebe, ki jo je pooblastil načelnik generalštaba, odloča načelnik generalštaba. O izločitvi člana senata disciplinske komisije odloča predsednik komisije. O izločitvi predsednika disciplinske komisije odloča minister. O izločitvi poveljnika iz četrtega odstavka 70. člena tega zakona odloča načelnik generalštaba.

S sklepom, v katerem je ugodeno zahtevi za izločitev, se pooblasti druga oseba za odločanje o disciplinski odgovornosti.

K 81. členu

Pripadnik v postopku ima pravico do zagovora. Pred sprejetjem odločitve o disciplinski odgovornosti mora disciplinski organ pripadniku dati možnost, da se izjavi o očitanih kršitvah.

Če je zoper pripadnika uveden postopek zaradi težje disciplinske kršitve, je treba opraviti obravnavo. Med vročitvijo vabila na obravnavo in prvim narokom za obravnavo mora preteči najmanj 15 dni. Med vročitvijo vabila na nadaljnji narok in narokom mora preteči najmanj pet dni. Razlog za krajše naslednje roke so zastaralni roki za disciplinske postopke. Vabila za

naslednji narok ni treba vročati, če je pripadnik oziroma njegov pooblaščenec o tem, kdaj bo narok obveščen že na obravnavi,.

Če je postopek uveden samo zaradi lažje disciplinske kršitve, se o disciplinski odgovornosti lahko odloči že po pridobitvi pripadnikovega pisnega zagovora. Pisni zagovor lahko pripadnik posreduje v 15 dneh od vročitve sklepa o uvedbi disciplinskega postopka. V sklepu mora biti pripadnik opozorjen, da bo o njegovi disciplinski odgovornosti odločeno, če pisnega zagovora ne bo podal v roku. Po prejemu pripadnikovega pisnega zagovora se disciplinski organ prve stopnje lahko odloči, da se opravi še obravnava, pri čemer morajo med vročitvijo vabila in obravnavo preteči najmanj trije dnevi.

Pripadnik se lahko zagovarja sam ali po pooblaščenцу. Glede na namen disciplinskega postopka (odnos delavec – delodajalec) in območje, na katerem potekajo disciplinski postopki, obravnava disciplinskega postopka ni javna, na njej pa lahko poleg pripadnikovega pooblaščenca sodelujejo osebe, za katere tako določi disciplinski organ prve stopnje.

K 82. členu

S členom se podrobno ureja institut začasne odstranitve (suspensa,) pri čemer se določajo oblike začasne odstranitve, postopek za odstranitev pripadnika z dolžnosti in posledice začasne odstranitve.

Pripadnik, zoper katerega je uveden disciplinski postopek za težjo kršitev, se lahko začasno odstrani od opravljanja dela do dokončne odločitve v disciplinskem postopku, če bi njegova navzočnost škodovala interesom službe ali ovirala potek disciplinske obravnave.

V drugem odstavku so določeni načini oz. oblike začasne odstranitve od opravljanja dela, pri izbiri pa se morajo upoštevati tudi posebnosti vojaške službe ter pripadnikove formacijske dolžnosti in položaj, na primer delo z orožjem in drugimi materialnimi sredstvi, ali ima pristojnost odločanja in v povezavi s čim itn.

V tretjem odstavku je dana možnost, da se suspenz prekliče. Posledica preklica je, da vojaška oseba nadaljuje opravljanje dela na formacijski dolžnosti in ji pripada polna plača. O povrnitvi dela plače med izrečenim suspensom se odloči skupaj z odločitvijo o disciplinski odgovornosti.

K 83. členu

S tem členom se določajo postopek in roki za odločitev o začasni odstranitvi. O začasni odstranitvi odloči disciplinski organ prve stopnje s sklepom.

K 84. členu

V prvem odstavku je določena omejitev začasnega zadržanja plače. Z določbo, da pripada vojaški osebi 60 odstotkov plače, se varuje socialni položaj vojaške osebe tudi v času suspensa. V drugem in tretjem odstavku je določeno, kdaj vojaški osebi pripada polna plača. V tretjem odstavku so primeri, v katerih se vojaški osebi zadržani del plače vrne.

K 85. členu

Člen določa postopek in roke, povezane s sprejetjem odločitve disciplinskega organa prve stopnje. Razglasitev odločitve disciplinskega organa ni javna.

Odločitev mora biti pisna, obsega pa izrek, obrazložitev in pravni pouk. Zoper odločitev lahko pripadnik ugovarja v roku osmih dni po vročitvi. Ugovor se vloži pri disciplinskem organu prve stopnje. Če se pripadnik odpove pravici do ugovora zoper odločitev, pisna obrazložitev odločitve in pravni pouk zaradi poenostavitve postopka nista potrebna.

Disciplinski postopek se lahko ustavi, če se v postopku ugotovi, da je pripadnik za isto dejanje že kaznovan v drugem postopku.

K 86. členu

S členom se določajo vrste disciplinskih ukrepov za posamezen status pripadnikov (vojaška oseba, civilna oseba ter vojaški obveznik na služenju vojaškega roka in pripadnik rezervne sestave).

Pripadniku se v izrednem in vojnem stanju izrekajo le tisti disciplinski ukrepi, ki so smotni in izvršljivi. Kot poseben disciplinski ukrep se lahko v vojnem stanju izreče zapor do 30 dni.

Določajo se tudi najvišja denarna kazen za lažjo in za težjo kršitev discipline ter drugi zahtevani pogoji za izrek posameznega ukrepa, na primer časovna omejitev zadrževanja napredovanja idr.

Če se zoper pripadnika vodi enoten disciplinski postopek zaradi več disciplinskih kršitev, se mu za vse kršitve izreče en disciplinski ukrep.

Izvršitev disciplinskega ukrepa denarne kazni in odpovedi pogodbe o zaposlitvi se lahko pogojno odloži za največ eno leto. Pogojno odložena izvršitev disciplinskega ukrepa se lahko prekliče, če pripadnik v roku, za katerega je izvršitev odložena, stori disciplinsko kršitev. Če pripadnik stori disciplinsko kršitev v obdobju, v katerem je izvršitev disciplinskega ukrepa odložena, se pogojno odložena izvršitev disciplinskega ukrepa lahko prekliče najpozneje v šestih mesecih, odkar je to obdobje preteklo.

Dokončen disciplinski ukrep se vpiše v evidenco, ki jo vodi generalštab. Disciplinski ukrep se izbriše iz evidence in se šteje, da pripadnik ni bil disciplinsko kaznovan v dveh letih za lažje disciplinske kršitve in petih letih za težje disciplinske kršitve od dneva dokončnosti disciplinske odločbe.

K 87. členu

S členom se konkretizirajo dejstva, ki vplivajo na izbiro disciplinskega ukrepa. Pri izbiri disciplinskega ukrepa mora disciplinski organ upoštevati stopnjo odgovornosti pripadnika, stopnjo njegove krivde, težo nastalih posledic, njegovo ravnanje po storitvi disciplinske kršitve ter subjektivne in objektivne okoliščine, v katerih je bila disciplinska kršitev storjena.

Upoštevati se mora tudi že morebitna prej izrečena disciplinska kršitev, kakšna je bila ta kršitev in kakšen disciplinski ukrep je bil izvršen. Pri tem se upoštevajo samo ukrepi, ki niso izbrisani.

K 88. členu

Pripadniku, ki krši disciplino tako, da neposredno ogrozi varnost moštva ali vojaškega premoženja, se lahko poleg disciplinskega ukrepa izreče tudi varstveni ukrep. Vrste varstvenih ukrepov so določene: prepoved samostojnega opravljanja dolžnosti do treh mesecev, prepoved samostojnega upravljanja vozila, stroja ali plovila do šestih mesecev ali razporeditev na drugo ali nižjo dolžnost do šestih mesecev.

Za izrek varstvenega ukrepa je kot pristojen organ določen disciplinski organ prve stopnje. Pripadniku, ki mu je bil izrečen varstveni ukrep, pripadajo med trajanjem ukrepa pravice glede na dolžnost, ki jo opravlja po izreku varstvenega ukrepa.

K 89. členu

Disciplinska komisija odloča na sejah senata, ki niso javne. Podobno imajo urejeno izključeno javnost tudi sodišča, pristojna za odločanje v disciplinskih zadevah v sodnih sporih. Obravnave se lahko udeležijo pooblaščenci pripadnika ter sindikalni zaupniki in preostala strokovna javnost (pravniki, idr.), ki jim prisostvovanje odobri disciplinski organ.

Zoper odločitev disciplinske komisije ima pripadnik pravico zahtevati sodno varstvo pred sodiščem, pristojnim za delovne spore. Pripadnik lahko vloži tožbo v 30 dneh od dneva, ko mu je bil vročen akt disciplinske komisije, s katerim je odločila o njegovi odgovornosti.

K 90. členu

Člen določa, da je dokončna odločba o izreku disciplinskega ukrepa izvršilni naslov.

K 91. členu

S členom se urejajo še preostala vprašanja disciplinskega postopka, ki niso posebej urejena s pravili službe v Slovenski vojski.

Za vprašanja disciplinskega postopka zoper pripadnika, ki niso urejena s tem zakonom ali s pravili službe, se smiselno uporabljajo predpisi, ki urejajo postopek pred sodišči, ki so pristojna za spore iz delovnih razmerij, razen določbe predpisov, ki se nanašajo na izredna pravna sredstva.

Disciplinski postopek za ugotavljanje disciplinske odgovornosti pripadnika med povečano pripravljenostjo poteka po postopku, ki je s pravili službe določen za postopek v izrednem ali vojnem stanju oziroma med izvajanjem vojaške obrambe.

Določbe tega zakona o disciplinski odgovornosti pripadnika se smiselno uporabljajo tudi za ugotavljanje disciplinske odgovornosti pripadnika v izrednem ali vojnem stanju oziroma pri izvajanju vojaške obrambe v skladu z zakonom o obrambi, pripadnika na služenju vojaškega roka in pripadnika rezervne sestave.

K 92. členu

V VII. poglavju tega zakona se ureja skrb za pripadnike. Veljavni Zakon o službi v Slovenski vojski ureja celotno skrb za pripadnike, primerjalno, kot imajo to urejeno druge države. Zaradi drugačne pravne ureditve Republike Slovenije se nekatere pravice niso nikoli udeležile, zato se spreminja tudi naslov tega poglavja, in sicer v skrb za pripadnike, saj celostne skrbi ne moremo zagotoviti.

Skrb za pripadnike je značilnost vseh sodobnih vojaških organizacij. Vojska v vsaki državi opravlja dela, za katera se ji z zakoni določijo posebna poslanstva, odgovornosti in dolžnosti. Skrb za pripadnike vojske je sestavni del zagotavljanja izvajanja tega poslanstva. Gre za dejavnosti in aktivnosti, ki jih vojska ne izvaja neposredno v sistemu vodenja in poveljevanja, vendar so nujne za nemoteno delovanje vojaške organizacije. Če je za potrebe in interese pripadnikov poskrbljeno z izvajanjem skrbi, je tudi njihov odnos do dela v vojski učinkovitejši in uspešnejši. Pripadniki se lahko v celoti posvečajo izvajanju nalog vojaške službe in pri tem dosegajo tudi večjo kakovost. Skrb ni družbeni nadstandard, temveč sestavni del urejanja vojaškega sistema vojske. Posamezne dejavnosti in aktivnosti skrbi se smiselno prilagajajo kraju in razmeram, v katerih deluje določeno poveljstvo ali enota.

V prvem odstavku člena so navedena osnovna področja in dejavnosti skrbi za pripadnike Slovenske vojske.

Kot del skrbi zakon tako kot do zdaj ureja zavarovanje pripadnikov za primer nesreče pri delu, katere posledica je začasna izguba delovne zmožnosti, oziroma za primer nesreče, katere posledica je smrt, invalidnost, trajna ali začasna nezmožnost za delo in ki se je zgodila v času, ko ne opravljajo vojaške službe, razen če je bila nesreča povzročena naklepno, zaradi velike malomarnosti ali uživanja alkohola, mamil ali drugih psihoaktivnih snovi.

Upravičenci do skrbi so pripadniki stalne sestave, pogodbeni pripadniki rezervne sestave med opravljanjem vojaške službe in usposabljanjem, prostovoljci med služenjem vojaškega roka in drugi pripadniki, če je tako določeno s tem zakonom. Do skrbi so v skladu z zakonom upravičeni tudi družinski člani pripadnikov, pri čemer zakon v 5. členu določa, kdo se šteje za družinskega člana.

V zakonu so določene le temeljne pravice skrbi, za podrobnejšo ureditev pa je predviden podzakonski predpis, ki ga bo sprejel minister za obrambo.

K 93. členu

Zdravstvena oskrba je sestavni del skrbi za pripadnike. Pripadniki imajo med vojaško službo pravico do nujne zdravstvene pomoči, zagotovitve nujne medicinske pomoči, preventivnih zdravstvenih ukrepov pred in med izvajanjem posebno zahtevnih vojaških nalog, do zagotovitve prednostnega zdravljenja ter sodelovanja v programih o zdravstveni vzgoji ali promociji zdravja na način, kot ga določa zakon.

V drugem odstavku je opredeljena poškodba ali bolezen med vojaško službo, in sicer je to poškodba ali bolezen, ki je posledica dejavnosti pripadnika med vojaško službo in zaradi katere je začasno ali trajno nezmožen opravljati vojaško službo.

V tretjem odstavku je določen obseg nujne zdravstvene pomoči, ki obsega nujno medicinsko pomoč, preventivne in druge nujne zdravstvene ukrepe v obsegu, ki ga je mogoče zagotoviti glede na razmere, v katerih se opravlja vojaška služba. Ta obseg ne bo vedno enak. Omejen je predvsem na nujno medicinsko pomoč pri izvajanju bojnih nalog oziroma na tiste vrste delovanja, v katerih se pripadnikom med opravljanjem nalog zaradi razmer, v katerih se te naloge opravljajo, zagotavlja predvsem nujna medicinska pomoč.

V četrtem odstavku je določena obveznost organiziranja nujne medicinske pomoči v primerih izvajanja streljanja oziroma izvajanja drugih nevarnih nalog ali dejavnosti. S tako določbo se povečuje varnost izvajanja nalog pripadnikov in se zmanjšuje možnost poškodb. Načelnik generalštaba bo določil, pri katerih nalogah in dejavnostih mora biti zagotovljena ena ali več ekip nujne medicinske pomoči.

Kot del zdravstvene oskrbe med vojaško službo so opredeljeni ukrepi pred začetkom in med izvajanjem posebno zahtevnih vojaških nalog, kot je bojno letenje zrakoplovov ali usposabljanje za tako letenje, letenje zrakoplovov v zahtevnih meteoroloških razmerah, vojaško potapljanje z avtonomno potapljaško opremo ali tehnično potapljanje in druge naloge. Tudi v tem primeru zakon določa, da bo načelnik generalštaba opredelil, katere naloge se štejejo med zahtevne vojaške naloge.

Ta člen določa tudi preventivne zdravstvene ukrepe, povezane z napotitvijo na opravljanje vojaške službe zunaj države, ki obsegajo preglede, cepljenja in druge ukrepe, ki se določijo glede na kraj in razmere, kamor je pripadnik napoten na opravljanje vojaške službe. Ti ukrepi se smiselno izvajajo tudi pri napotitvah na izvajanje obveznosti, sprejetih v mednarodnih organizacijah ali z mednarodnimi pogodbami. Preventivni zdravstveni ukrepi se, če je treba, izvajajo tudi po vrnitvi z opravljanja obveznosti, sprejetih v mednarodnih organizacijah ali z mednarodnimi pogodbami.

Pravice družinskih članov so omejene. Družinski člani pripadnikov stalne sestave se lahko udeležujejo le programov o zdravstveni vzgoji ali promociji zdravja iz prvega odstavka tega člena, torej jim druge pravice po tem členu ne pripadajo. Ob napotitvi pripadnika na opravljanje vojaške službe v drugo državo v skupna poveljstva in enote ali organe, predstavništva in službe mednarodnih organizacij imajo pravico do preventivnih zdravstvenih ukrepov tudi družinski člani takega pripadnika, če se z njim preselijo v drugo državo.

K 94. členu

V prvem odstavku je določena organizacija brezplačne zdravstvene pomoči, in sicer jo izvajajo enote same (bolničarji v osnovnih enotah), vojaška zdravstvena služba Slovenske vojske (bataljonske in druge brigadne zdravstvene postaje) ali po dogovoru oziroma v skladu z načrti vojaška zdravstvena služba druge vojaške organizacije, s katero Slovenska vojska izvaja skupne naloge. Delovanje take organizacije zdravstvene oskrbe je odvisno tudi od podpore, ki jo lahko zagotavlja javno zdravstvo na območju, na katerem pripadniki delujejo oziroma opravljajo vojaško službo.

Za zagotovitev prednostnega zdravljenja oziroma rehabilitacije pri poškodbah ali boleznih pri delu med opravljanjem vojaške službe ministrstvo sklene ustrezne pogodbe z organizacijami javne zdravstvene službe, če prednostne zdravstvene oskrbe ni mogoče zagotoviti z vojaško zdravstveno službo oziroma na podlagi posebnih oblik zdravstvenega zavarovanja. Taka rešitev pomeni, da izvajanje prednostnega zdravljenja bremeni Ministrstvo za obrambo v skladu s sklenjenimi pogodbami.

Zdravstvena oskrba in prednostno zdravljenje med izvajanjem vojaške službe pri opravljanju obveznosti, sprejetih v mednarodnih organizacijah ali z mednarodnimi pogodbami, se zagotavljata tako kot med opravljanjem vojaške obrambe, torej z lastnimi zmogljivostmi enot, zmogljivostmi vojaške zdravstvene službe Slovenske vojske ali vojaške zdravstvene službe druge vojske v skladu z dogovori. V tem primeru ni predvideno sklepanje posebne pogodbe z

organizacijami javnega zdravstva v državi, v kateri se opravlja vojaška služba. Lahko pa se prednostno zdravljenje zagotavlja v dogovoru z vojaškimi zdravstvenimi službami drugih vojaških organizacij.

Glede na posebne zahteve in razmere, v katerih se opravlja vojaška služba med povečano pripravljenostjo, zakon v četrtem odstavku določa, da zdravstveno sposobnost za opravljanje vojaške službe med povečano pripravljenostjo zato ugotavljajo le zdravniki vojaške zdravstvene službe Slovenske vojske, druge vojaške organizacije ali pooblaščen zdravniki organizacije javne zdravstvene službe, s katero ima Ministrstvo za obrambo sklenjeno ustrezno pogodbo. Navedeni zdravniki imajo med stanjem povečane pripravljenosti za pripadnike stalne sestave oziroma pripadnike pogodbene rezerve, če so vpoklicani v vojaško službo, status izbranih zdravnikov po splošnih predpisih. Tako kot ni mogoče, da bi pripadnik svobodno izbral zdravnika med opravljanjem vojaške službe v misijah ali pri opravljanju drugih mednarodnih obveznosti, tudi ni mogoče, da bi tako ravnal v drugih razmerah in stanjih, ki so opredeljeni za povečano pripravljenost. Gre za razmere, v katerih je vojaška enota kadrovsko in materialno popolnjena in pripravljena za delovanje oziroma že deluje v skladu s sprejetimi ukazi. Prav tako s tem ni v ničemer omejena pravica do svobodne izbire zdravnika po prenehanju razmer, ki se štejejo za povečano pripravljenost. Za pripadnike enot, ki so v skladu z načrti predvidene za uporabo pri kolektivni obrambi v okviru zavezništva in za katere veljajo posebni operativni ciklusi, ki obsegajo tri faze (popolnjevanje, usposabljanje in pripravljenost), zakon določa, da se sposobnost za opravljanje vojaške službe med usposabljanjem, ki traja 12 mesecev oziroma več, če je tako določeno z načrti usposabljanja, ugotavlja enako in pod pogoji, ki so določeni za ugotavljanje zdravstvene sposobnosti pripadnikov med povečano pripravljenostjo. V tej fazi usposabljanja enota namreč deluje kot celota. Usposabljanje se morajo vse službe in dejavnosti v enoti, ki omogočajo izvajanje temeljnih nalog, za katere je enota namenjena. Zato mora biti tudi zdravstvena oskrba pripadnikov take enote v navedenem obdobju zagotovljena tako kot v času, ko enota v resnici opravlja naloge. Zdravstveno sposobnost tudi v tem primeru ugotavljajo zdravniki vojaške zdravstvene službe oziroma pooblaščen zdravniki organizacij, s katerimi ima ministrstvo ustrezne pogodbe.

K 95. členu

Psihološka pomoč je v vojaškem poklicu potrebna zato, ker je pripadnik pri opravljanju tega poklica glede na naloge in delovne razmere še posebno izpostavljen psihičnim obremenitvam in stresnim situacijam. Psihološka pomoč obsega različne oblike in pristope, kot so psihološko svetovanje, razbremenilni pogovori, storitve psihologov, kliničnih psihologov in psihiatrov, individualne in skupinske psihološke krizne intervencije, zagotavljanje stalne psihološke pomoči po telefonu ter psihoedukacijo.

K 96. členu

Posebna pozornost je namenjena socialnemu varstvu, ki obsega pomoč pri prepoznavanju in opredelitvi socialne stiske in težav, oceno možnih rešitev ter seznanitev z možnimi oblikami socialnovarstvenih storitev v skladu z zakonom, ki ureja socialno varstvo. Izvaja se v obliki svetovanja in pomoči pripadnikom pri reševanju težav. Poleg navedene pomoči imajo pripadniki tudi pravico do svetovanja, povezanega z delom v delovni sredini in s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi, do pomoči pri uveljavljanju pravic iz zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter otroškega in družinskega varstva ter do pomoči pri selitvi.

K 97. členu

Z zagotovitvijo pravne pomoči pripadniku, zoper katerega je uveden kazenski ali odškodninski postopek zaradi opravljanja vojaške ali druge službe, če jo je po oceni Ministrstva za obrambo opravljal v skladu s predpisi in pravili službe v Slovenski vojski, se uveljavlja institut, ki je uveljavljen tudi v drugih vojskah in je namenjen pravni zaščiti pripadnika. Pravno pomoč poznajo tudi drugi sistemi znotraj javne uprave (javna uprava, policija, tožilstvo, idr.). Institut je urejen podobno. Če se pred pristojnim organom ugotovi, da ni bila podana odškodninska ali kazenska odgovornost pripadnika, ki mu je bila vloga zavrnjena, se mu na njegovo zahtevo povrne razlika med stroški.

Posebej je urejena tudi pravica o povrnitvi varščine pripadniku, zoper katerega je urejen pripor v tujini.

K 98. členu

Člen ureja omejeno obliko brezplačnega pravnega svetovanja. Obseg pravnega svetovanja je določen podobno kot prvi pravni nasvet po zakonu o brezplačni pravni pomoči. Predlog zakona dopušča dve možnosti pravnega svetovanja, čeprav v njem nista izrecno navedeni. Pravno svetovanje se izvaja prek zunanjih institucij in posameznikov, ki so strokovno usposobljeni za pravno pomoč, ali pa prek pravnih svetovalcev, ki so zaposleni v Slovenski vojski oziroma na Ministrstvu za obrambo.

V drugem odstavku se izključuje pravno svetovanje pri uveljavljanju pravic iz delovnega razmerja v zadevah, ki se uveljavljajo po službeni poti, in v zadevah, pri katerih je pripadnik v sporu z Ministrstvom za obrambo, drugim državnim organom ali državo. Pravno svetovanje ne izključuje pravne pomoči.

V četrtem odstavku so kot dodatni upravičenci do pravnega svetovanja določeni še pripadniki pogodbene rezerve in drugi pripadniki ter njihovi družinski člani v povezavi z zadevami, povezanimi z njihovim statusom oziroma pravicami in obveznostmi v Slovenski vojski oziroma na Ministrstvu za obrambo.

K 99. členu

Pripadniki Slovenske vojske imajo kot del skrbi za pripadnike med vojaško službo pravico do verske duhovne oskrbe v skladu z Zakonom o obrambi.

K 100. členu

Pripadnik ima pravico do najema službenega stanovanja.

V drugem odstavku sta urejeni pravica do znižane neprofitne najemnine za službena stanovanja in pravica do subvencioniranja dela stanarine, če se pripadnik preseli v stanovanje, ki ni oddaljeno več kot 20 kilometrov od kraja opravljanja vojaške službe. O subvencioniranju najemnine odloča vlada, pogoji za uveljavljanje znižane neprofitne najemnine pa se bodo uredili v pravilniku, ki ureja uporabo in upravljanje stanovanjskega sklada ministrstva (službena stanovanja). Predlagana rešitev dopolnjuje možnosti za premoščanje težav, ki nastajajo zaradi velike oddaljenosti pripadnikov od kraja opravljanja

vojaške službe, kar je povezano s težavami s prevozi na delo in podobno. Tako se spodbuja tudi uporaba službenih stanovanj in se poskuša doseči njihova večja zasedenost.

Pripadnik, ki je v Slovenski vojski zaposlen več kot deset let in je več kot tri leta najemnik službenega stanovanja, ima pravico do odkupa tega stanovanja, če to stanovanje najemniku in uporabnikom pomeni edino stanovanje. Predlagana rešitev po eni strani omogoča trajno reševanje stanovanjskih težav pripadnikov, po drugi strani pa je način postopne posodobitve vojaškega stanovanjskega fonda.

Pripadnik, ki je do upokojitve delal na ministrstvu, lahko zaprosi za podaljšanje najemne pogodbe za službeno stanovanje za nedoločen čas oziroma odkup takega stanovanja, če to stanovanje njemu in uporabnikom pomeni edino stanovanje.

Prodaja stanovanj iz tretjega in četrtega odstavka tega člena se izvede s sklenitvijo neposredne pogodbe z upravičencem za odkup.

Minister predpiše podrobnejše pogoje za izvajanje pravic iz tega člena in 103. člena, ki ureja rešitev stanovanjske problematike družine pripadnika, ki je izgubil življenje med vojaško službo.

K 101. členu

Klubski prostori v vojaških objektih se organizirajo za izvajanje klubskih dejavnosti in srečanja upravičencev skrbi za pripadnike. Vrste, namen in način izvajanja klubske dejavnosti podrobneje uredi minister.

K 102. členu

Pripadniki in njihovi družinski člani imajo po tem členu pravico uporabljati športne objekte Ministrstva za obrambo. Predvideno je tudi, da se jim omogoči organizirano preživljanje prostega časa v obliki različnih programov. Uporabljajo lahko tudi počitniške zmogljivosti Ministrstva za obrambo. Vse v tem členu navedene aktivnosti organizirajo poveljstva in enote, ki jih določi načelnik generalštaba oziroma ministrstvo, na podlagi ustreznih pogodb pa tudi častniške in veteranske organizacije. Predpisane so načelne rešitve glede pokrivanja stroškov udeležbe pri navedenih dejavnostih in aktivnostih.

K 103. členu

Pomemben element skrbi je pomoč družinskim članom pripadnika, ki je izgubil življenje med opravljanjem vojaške službe v državi ali izven države. Podoben institut ima tudi Policija. Družina ima pravico do povrnitve stroškov pogreba in pravico do enkratne denarne pomoči v višini zadnjih 12 bruto plač, merila za določitev višine stroškov pa predpiše minister. Gre za prenos dosedanje rešitve iz 98. č člena Zakona o obrambi.

Določeno je tudi, da za prevoz umrlega pripadnika v kraj pogreba, ki je izgubil življenje zunaj države, poskrbi generalštab. Povračilo stroškov pogreba in enkratna denarna pomoč družinskim članom ne pripadata, če pripadnik izgubi življenje na poti v službo ali iz nje, razen če gre za opravljanje dela v mirovni operaciji in na misiji.

Pogreb pripadnika se lahko opravi z vojaškimi častmi.

K 104. členu

Posebna pozornost v okviru skrbi je namenjena rešitvi stanovanjske problematike družine pripadnika, ki je izgubil življenje med vojaško službo brez svoje krivde. V tem primeru lahko družina zadrži najemno razmerje. Določeno je, da družinski člani zadržijo najemniško razmerje za službeno stanovanje, ki ga je uporabljal pripadnik pred smrtjo, če je to njihovo edino stanovanje. S to določbo se zmanjšujejo socialne oziroma stanovanjske težave družine, ki bi nastale ob smrti pripadnika. Zakoncu umrlega pripadnika se lahko službeno stanovanje dodeli tudi, če je imel pripadnik v času smrti vloženo prošnjo za službeno stanovanje in če je to edino zakončevno stanovanje, lahko pa se stanovanje zakoncu tudi odproda.

K 105. členu

Zaradi psihične obremenitve družine ob smrti pripadnika zakon določa, da družinskim članom pripadnika, ki je izgubil življenje med vojaško službo pri obrambi države, izvajanju nalog, ki jih je država sprejela v mednarodnih organizacijah ali z mednarodnimi pogodbami, oziroma pri opravljanju drugih nalog Slovenske vojske, pripada poleg že prej določenih pravic tudi psihološka oskrba ob smrti pripadnika. Pravico imajo tudi do štipendiranja šoloobveznih otrok, vendar ne dalj kot do leta, v katerem dopolnijo 27 let starosti, do brezplačne pravne pomoči pri urejanju zadev, povezanih s smrtjo pripadnika, ter do prednosti pri obravnavanju prošnje za zaposlitev brezposelnega zakonca ali otroka na Ministrstvu za obrambo pod pogojem, da ta sicer izpolnjuje pogoje za zasedbo formacijske dolžnosti ali delovnega mesta. Lahko tudi uporabljajo počitniške zmogljivosti ministrstva deset let po smrti pripadnika pod pogoji, ki veljajo za druge pripadnike. Način uveljavljanja in dodelitve pravic družinskim članom po smrti pripadnika predpiše minister.

K 106. členu

V tem členu je krog upravičencev do skrbi razširjen tudi na pripadnika, ki mu je zaradi poškodbe, ki jo je utrpel pri opravljanju vojaške službe, priznana invalidnost prve kategorije in njegove družinske člane. Gre za take posledice za zdravje in sposobnost pripadnika, da mu je smotrno priznati enake pravice, kot jih imajo družinski člani pripadnika, ki je med vojaško službo izgubil življenje.

K 107. členu

Posebna skrb velja tudi za pripadnike vojske in njihove družinske člane, ki so napoteni na opravljanje vojaške službe v skupna poveljstva, enote ali na druge naloge zunaj države. Odhod v drugo državo lahko povzroči pripadniku in njegovim družinskim članom različne izzive, ki jih je treba pripadniku pomagati reševati. Težave lahko nastanejo tako doma kot v drugi državi, v katero je pripadnik napoten. Zato člen določa različne oblike pomoči pripadniku, ki obsegajo organizacijo prevoza iz države v kraj opravljanja vojaške službe v drugi državi in ob vrnitvi ter organizacijo obiskov doma med opravljanjem vojaške službe v drugi državi, in sicer najmanj dvakrat na leto. Zdravstveno varstvo v drugi državi se pripadniku zagotovi v enakem obsegu, kot ga ima zagotovljenega doma. Ta pomoč obsega tudi zagotovitev primernega stanovanja v drugi državi, zagotovitev ustreznega šolanja otrok v drugi državi in pomoč pri iskanju zaposlitve za zakonca. V drugem odstavku je krog upravičencev pravic iz prvega odstavka razširjen tudi na vojaške in civilne osebe, napotene na opravljanje vojaške službe oziroma na delo zunaj države v organe, predstavništva ali službe mednarodnih organizacij v skladu z mednarodnimi pogodbami.

Podrobno bo obseg in način izvajanja naštetih vrst pomoči določila vlada.

K 108. členu

Zakonec pripadnika, ki s pripadnikom biva v tujini, ima za čas bivanja s pripadnikom v tujini, v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, pravico do suspenza pogodbe o zaposlitvi. Med suspenzom pogodbe o zaposlitvi mirujejo pogodbene in druge pravice ter obveznosti iz delovnega razmerja, ki so neposredno povezane z opravljanjem dela. Med suspenzom pogodbe o zaposlitvi delodajalec ne sme odpovedati pogodbe o zaposlitvi, razen če so podani razlogi za izredno odpoved ali če je uveden postopek za prenehanje delodajalca.

K 109. členu

Člen določa povračilo stroškov zdravstvenih storitev pripadniku, ki je na delu v tujini, in po njem zavarovanim družinskim članom, ki bivajo z njim v tujini. Pripada jim pravica do povračila stroškov zdravstvenih storitev v skladu s pravili obveznega zdravstvenega zavarovanja v sprejemni državi, z meddržavnimi pogodbami in drugimi predpisi. Če bi bil pripadnik zaradi predpisov o zdravstvenem varstvu v sprejemni državi v slabšem položaju glede zdravstvenega varstva, kot bi bil, če bi delal v Republiki Sloveniji, ministrstvo odobri plačilo ustreznega deleža stroškov zdravljenja, ki ga Zavod za zdravstveno zavarovanje (v nadaljevanju ZZZS) oz. pristojna zavarovalnica ni odobril. Višina deleža stroškov zdravljenja, ki ga odobri ministrstvo, se v tem primeru določi na način, da je pripadnik v enakem položaju glede zdravstvenega varstva, kot bi bil, če bi delal v Republiki Sloveniji in bi bil vključen v obvezno in dodatno zdravstveno zavarovanje.

Pripadnik mora za povračilo stroškov zdravstvenih storitev, ki jih povrne ministrstvo, predložiti dokumentacijo v skladu z zahtevami ZZZS oz. pristojne zavarovalnice.

Če ZZZS oz. pristojna zavarovalnica prizna zahtevek, se upravičencu prizna povračilo v enakem deležu, kot mu je bil priznan v Republiki Sloveniji. Če ZZZS oz. pristojna zavarovalnica zahtevek zavrne, se pripadniku povračilo ne odobri.

Ministrstvo lahko na podlagi vloge pripadnika odobri plačilo zdravstvenih storitev iz sredstev ministrstva, preden o povračilu odloči ZZZS oziroma pristojna zavarovalnica, če nastanejo večji stroški zdravstvenih storitev v tujini. Pogoji za vnaprejšnjo odobritev plačila je, da pripadnik podpiše pisno izjavo, s katero soglaša, da se neupravičeno izplačan znesek odtegne pri izplačilu plače, če ministrstvo na podlagi mnenja ZZZS ugotovi, da se stroški za zdravstvene storitve, zdravilo ali pripomoček v celoti ali deloma ne povrnejo iz obveznega in dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja v Republiki Sloveniji.

Če ministrstvo pripadniku povrne plačilo zdravstvenih storitev brez predhodnega postopka uveljavljanja refundacije pri ZZZS oz. pristojni zavarovalnici ali brez podpisane pisne izjave, je pripadnik dolžan vrniti preveč plačan znesek. Če pripadnik zneska ne vrne, lahko ministrstvo zoper pripadnika in odgovorno osebo sproži odškodninsko tožbo ali ustrezen delovnopravni postopek.

Minister podrobneje določi postopek in način uveljavljanja in povračila sredstev po tem členu. Institut povračila stroškov zdravstvenih storitev je urejen podobno, kot ga ima urejeno Ministrstvo za zunanje zadeve.

K 110. členu

Člen določa pravice pripadnikov, ki so napoteni na opravljanje vojaške službe izven države zaradi izvajanja obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami (operacije, misije in druge oblike). Sodelovanja Slovenske vojske v teh dejavnostih bo vedno več in v različnih državah. Ciljno stanje v dolgoročnem programu razvoja Slovenske vojske predvideva, da bo pri izvajanju mednarodnih obveznosti sodelovalo okoli osem odstotkov stalne sestave kopenske komponente vojske.

Pripadnikom se med vojaško službo zunaj države pri izvajanju mednarodnih obveznosti omogočita komuniciranje z družinskimi člani doma in organiziran brezplačen obisk v, in sicer enkrat v treh mesecih, če razmere, v katerih se opravlja vojaška služba, to dopuščajo in če je to predvideno z odločitvijo o napotitvi na opravljanje vojaške službe izven države. Pripadniki imajo pravico do pomoči pri varstvu ali šolanju otrok, varstvu invalidnega družinskega člana oziroma zaposlitvi nezaposlenega zakonca. Imajo tudi pravico do tedenskega počitka, ki se koristi kot posebni dopust, in sicer v višini enega dneva v obdobju sedmih zaporednih dni. Posebni dopust se po odločitvi nadrejenega in glede na razmere oziroma potrebe službe izrabi v času opravljanja službe v mirovni operaciji in misiji, neizrabljen dopust pa po prihodu iz mirovne operacije in misije.

Izjemoma, če razmere to omogočajo, se lahko omogoči obisk družinskim članom pripadnika, ki se je v mirovni operaciji in misiji poškodoval ali zbolel tako, da je resno ogroženo njegovo življenje. Prevoz in nastanitev se navadno izvedeta z vojaškim transportom. Nastanitev se organizira v vojaških objektih. O tem odloča načelnik generalštaba.

Obseg in način pravic, ki jih imajo pripadniki, ki so napoteni na opravljanje vojaške službe izven države, določi vlada.

K 111. členu

Tako kot v času trajanja vojaške službe se del pravic v celotnem sistemu skrbi za pripadnike izvaja tudi ob in po prenehanju aktivne službe v Slovenski vojski. Zakon predvideva, da pristojna služba pomaga pripadniku vojske pri prehodu v civilno okolje, ko zapusti vojaško službo. Odhajajoči pripadniki vojske se ob prehodu v civilno okolje namreč spoprijemajo s številnimi težavami, kot so iskanje nove zaposlitve, dodatno izobraževanje, prekvalifikacije in podobno.

Priprave za odhod se izvajajo med delovnim časom v zadnjih šestih mesecih pred odhodom, s čimer se poskuša zagotoviti čim bolj organiziran odhod iz aktivne službe.

V tretjem odstavku je predvidena možnost, da se pripadnikom, ki jim bo prenehala pogodba o zaposlitvi brez krivdnih razlogov, med pripravami za odhod ponudi sklenitev pogodbe o službi v rezervni sestavi. Takšen pripadnik bi imel zmanjšan obseg usposabljanja, predpisanega za rezervno sestavo, in druge pravice, ki jih bo določila vlada v ustrezni uredbi o pogodbeni službi v rezervni sestavi. Taka pogodba naj bi se sklenila za najmanj pet let.

K 112. členu

Da bi se krepila ugled in pomen vojaškega poklica, pa tudi stanovske povezanosti, določba tega člena ureja posebno skrb za nekdanje pripadnike vojske in člane njihovih družin. V okviru skrbi imajo nekdanji pripadniki vojske in njihove družine pravico do uporabe klubskih, športnih ter drugih objektov in prostorov ter do sodelovanja v športnih aktivnostih in

organiziranega preživljanja prostega časa. To pomeni, da lahko tudi nekdanji pripadniki vojske in njihovi družinski člani uporabljajo športne in druge objekte Ministrstva za obrambo. Člen določa tudi pravico do pravnega svetovanja v omejenem obsegu in do pravne pomoči, kot je urejena za druge javne uslužbence po prenehanju njihove zaposlitve, do pomoči pri sprejemu v domove starostnikov.. Kot posebna pravica je določeno tudi podaljšanje najemne pogodbe ali odkup službenega stanovanja.

Ministrstvo za obrambo zagotavlja brezplačno uporabo prostorov v vojašnicah ob ustanovitvi vojaškega stanovskega združenja za potrebe tega združenja.

Vojaške osebe, ki so do upokojitve delale na Ministrstvu za obrambo, imajo po upokojitvi pravico nositi službeno ali bojno uniformo brez položajnih oznak na vojaških slovesnostih, počastitvah in žalovanjih, podčastniških, častniških ali veteranskih srečanjih. Poleg tega se jim izda izkaznica, katere obliko določi minister. S službeno izkaznico uveljavljajo pravice, ki so jim dane z zakonom. Takšne rešitve so v veljavi v številnih primerljivih vojaških organizacijah in se v delovanje Slovenske vojske le prenašajo oziroma se sedanje rešitve prilagodijo.

Vojaške in civilne osebe, ki so do upokojitve delale na ministrstvu, oziroma drugi zaposleni, ki so do upokojitve delali na Ministrstvu za obrambo s činom polkovnika ali višjim oziroma XIV. ali višjim razredom ter nekdanji ministri za obrambo in državni sekretarji na Ministrstvu za obrambo se pokopljejo z vojaškimi častmi na način in pod pogoji, določenimi s pravili službe v Slovenski vojski. Pogreb se ne izvrši z vojaškimi častmi, če je pokojni temu nasprotoval ali če se njegovi družinski člani s tem ne strinjajo, v primeru samomora iz nečastnih nagibov in v nekaterih drugih določenih primerih. Navedena določba pomeni, da se bodo z vojaškimi častmi pokopale vse vojaške in civilne osebe, ki so do upokojitve delale v Slovenski vojski, ministri za obrambo in državni sekretarji, drugi zaposleni na ministrstvu pa le, če imajo z zakonom predvidene čine oziroma razrede.

Pravice v omejenem obsegu, torej uporaba klubskih, športnih in drugih vojaških objektov ter pravno svetovanje pripadajo tudi nekdanjim pripadnikom, ki jim je prenehala pogodba o zaposlitvi brez krivdnih razlogov, pa so v Slovenski vojski delali najmanj pet let.

Nekdanji pripadniki uveljavljajo svoje pravice iz tega člena na podlagi izdane izkaznice.

K 113. členu

Neizvršitev ukaza med povišano stopnjo pripravljenosti je prekršek. Z globo od 600 do 1200 evrov se kaznuje za prekršek pripadnik, ki se ne odzove ali ne izvrši ukaza med povišano pripravljenostjo oziroma izvajanjem nalog, ki se štejejo za povišano pripravljenost v skladu s tem zakonom ter Zakonom o obrambi.

K 114. členu

Ta člen je prehodna določba za uporabo predpisov za postopke, ki potekajo v času uveljavitve tega zakona. Postopki, povezani s predlogi, ugovori, zahtevami in pritožbami po službeni poti, ter disciplinski in odškodninski postopki, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se nadaljujejo in zaključijo po predpisih in pravilih službe, ki so veljali do uveljavitve tega zakona.

Za postopke, roke, pristojnosti in druga vprašanja, ki so s tem zakonom urejeni drugače kot v pravilih službe, se ta zakon uporablja neposredno.

K 115. členu

Pravice upokojenih oseb se urejajo enako, kot so urejene v že veljavnem 97. členu Zakona o službi v Slovenski vojski. Pravice iz prve in pete alineje prvega, četrtega, petega, šestega in sedmega odstavka 112. člena tega zakona imajo tudi vojaške in civilne osebe, ki so do upokojitve delale na ministrstvu, upokojile pa so se po 14. januarju 1995.

K 115. členu

Določeni so roki za izdajo predpisov za izvrševanje tega zakona, in sicer eno leto za izdajo predpisov iz pristojnosti vlade ter šest mesecev za predpise in druge akte iz pristojnosti ministra.

K 116. členu

Z uveljavitvijo tega zakona preneha veljati dosedanji Zakon o službi v Slovenski vojski ter podzakonski predpisi, ki pa se v delu, ki niso v nasprotju s tem zakonom, uporabljajo do sprejetja novih predpisov.

K 117. členu

Določa se, da zakon začne veljati 1. januarja 2018.